

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Beszélgetés.

Budapest, március 15.

(K.) Beszélgetésem volt egy szocialistával, aki nem vezet, de nem is hagyja magát vezetni. Egyszerű, józan, hideg ember. Nem rajong és nem gyűlöl, a dolgokról megvan a maga külön véleménye. Amit a beszélgetés során mondott, megpróbálom összefoglalni:

— Ez a kegyetlen tél felolvasztotta a kemény sziveket. Ne higgye, hogy azokra a szivekre gondolok, melyek az ingyen kenyér gondolatával lepték meg az országot. Azokra a nem kevésbé kemény szivekre gondolok, melyek a munkások kebelében dobognak. Ezeket is felolvasztotta az idej tél. A szocialisták és munka nélkül szükkölködők, ha ugy is tesznek még, mintha tiltakoznának az alamizsna ellen, csak az elv kedvéért adják a kemény legényeket. De szívük legmélyén meg vannak hatva a burzsoá jó szívtől, mely megadta nekik a módot, hogy nyugodtabban követelhesse nekik *munkát*, mert éhező családjaik azalatt a burzsoá jóvoltából kapnak *kenyeret*. S ha fog hallani hangokat, melyek az ilyen kenyér ellen tiltakoznak, ne hagyja magát tőlük megfélemlíteni. Nem gyűlöljük mi már a burzsoát, meg vagyunk hatva a csudától, hogy ilyennek ismerhettük meg. Mindig azt hittük, hogy ez a burzsoá a mi legnagyobb ellenségünk, pedig a mi tejünkön nevedett nagyra. S most úgy vagyunk vele, mint a római tanács volt azzal az öreg asszonnyal, akit börtönre hurcoltatott, hogy ott haljon éhen. Nem ismeri az öreg asszony történetét? Elmondom. Mikor halálra ítélték, két úr lányától remélt segítséget, mert azok jól voltak férjnél. De semmit se tehettek, vagy semmit se akartak érte tenni az úr lányok. Ellenben a harmadik lánya elment a börtönbe és könyörgött a durva katonáknak, hogy engedjék be az édes anyjához. A katonák kirohogták. Még csak az kellene, hogy been-

gedjék! Az asszonyi állat még a bőre alá is tud rejteni valamit s az öreg asszony sohse halna meg, mert a leány mindig becsémpészne hozzá egy napra való eleséget. Azt mondta a lány: „Semmit se viszek be, kutaszátok át a ruháimat s öljetek meg, ha csak egy morzsát találtok nálam, amit becsémpészhetnék!” Még se könyörültek rajta a katonák. De csak sirt, esdekelt, jajgatott a lány s akkor a legdurvább katona azt mondta: „Bemehetsz, hugom, de csak — *meztelenül*.” Hát arra is ráállt a lány, csak hogy a halálra ítélt anyjához juthasson. S bement egyszer, bement ötször, bement két hónapra keresztül minden áldott nap. A végén a katonák csudálkozva kérdezték:

— Hát sohse hal meg az a vén bestia? De nem halt meg. Halovány volt, mint a fogyó hold és átlátszó, mint a tavaszi köd. Ámde élt. S akkor a katonák bejelentették a római tanácsnak, hogy az öreg asszonyt nem lehet kiéhezetni s két hónapja nem eszik, nem iszik, mégis él.

— Senki se jár be hozzá? — kérdezte a tanács.

— A legkisebbik lánya. De a cella külsőben leveti minden ruháját, kibontjuk a haját, hogy abba se rejthessen semmit, az ujjait is szétfeszítjük, mert hátha azok között rejteget valamit. Esküszünk, hogy a lány semmit se vihet az anyjának. Mégis él a bestia.

A tanács csóválta a fejét. A végén azt mondta:

— Meg kell lesni, mit csinál a lány a cellában.

Hát meglesték. S a katonák reszkette, valami nagy csodának látásától megjuhászodva jelentették másnap a tanácsnak:

— Az a meztelen leány két hónapja szoptatja az édes anyját.

Igen. Két hónapig a gyerek szoptatta a szülőjét. A nyomorúság adta neki az ötletet, hogy visszafizesse azt a tejet, melylyel anyja

egyor táplálta. S a római tanács azt mondta, hogy amelyik élet megtartásáért ilyen ideát tud sugallni Jupiter egy ostoba leánynak, azt az életet halandó embereknek nincs joguk elpusztítani. Fölmentették az öreg asszonyt, aki ilyenformán két csodának köszönhette az életét. Először annak, hogy a lánya szoptatni tudta. És másodszor annak, hogy a felsőbbiséget ez a csoda meg tudta hatni.

Már most, szóló az én szocialistám, így vagyunk mi is. A burzsoá, a mi leányunk, valami sugallat következtében visszafizette nekünk a tejet, melylyel egykor tápláltuk. Visszafizette akkor, midőn a gazdasági viszonyok minket a nyomorúság tömlőcébe dugtak, ahol éhen kellett volna pusztulnunk. S idáig rendben is van a dolog. Szép és megható volt a burzsoá ötlete, csodának is bevált, hogy két keserves hónapig tartsa bennünk a lelket, — de most már várjuk a nagyobbik csodát. Hogy a felsőbbiség mentse ki bennünket a tömlőcből. Hogy ne a leányunk szoptasson tovább, mert ez Rómában se ment volna sokáig. Most már adjanak nekünk levegőt, munkát, szabadságot. . . .

A beszélgetésből levonom a következményeket. Ha a szocialisták, legalább a józanok, most már belátják, hogy a burzsoá nem ellenségük: ez örvendetes jelenség. Igazságuk is van. Ha pedig abban a hitben vannak, hogy immár nagyobb csodának kellene történni, abban is igazságuk van. Mert ezen a télen igazán csak a burzsoá tett ki magáért, de keveset tett a kormány és semmit sem tett a plutokrácia. A kormány, igaz, elrendelt közmunkákat és el akar rendelni többet is. De van némi igazság abban a munkás-felfogásban, hogy nekik voltaképpen egy *szépséghiba* miatt kell tovább szenvedniök s a pénzügyminiszter a nagyobb építkezést csak azért akarja halasztani, mert most még nagy rubrika

TÁRCA.

A vörösfejú Göncöl.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: *Nógrádi László.*

Apai örökségképpen a Göncöl gyerek születekor kapott olyan vörös haját, amilyent még a faluban nem láttak, azonkívül, mikor szaladog gyerek korában az anyja meghalt, az apja pedig télen, Szécsényből jövet, hová a Riska tehenet hajtotta eladásra (el is adta, meg is itta az árat), az uton megfagyott, maradt rá egy düledző ház, meg egy nálánál is kisebb leány-testvér, Rozi nevezetű. A rossz kis házat, ott fektűd a patak partján, hamarosan elmosta a nyár valamelyes napján a víz. Így hát nem maradt a kis Göncöl gyereknek egyéb, mint a Rozi kis testvércéje, meg a vörös haja. A vörös haja folytan titulust is kapott, nem a főispán protekciójával, hanem saját érdeméért. Ez az érdem pedig az ő csudavörös hajában vala. Innen nevezte el a falu vörösfejú Göncölnek. Ezentul így hívták. A Rozi kis testvércéjének csak akadt patrónusa, hamarosan magához vette az öregebb Kőből János.

— Egy száj nem számít az evésnél, de két dolgos kéz jó lesz, ha felesperedik s ha meghal, akkor is szőszölök léssen az égi magasságoknál. Szóval nem veszünk semmit se itt a földön, se tulnan, — magyarázta öregebb Kőből János a feleségének.

Igy jutott Rozi föld alá. Hanem a vörösfejú Göncöl gyerek senkinek se kellett.

— Vörös kutya, vörös ló, vörös ember egy

se jó, így szól a közmondás és a közmondás nem azért vagon, hogy ne higgye senki. A faluban is hitték, így a vörös Göncöl gyereket senki se merte magához venni.

Ködörgött, kóválygott, hol ide, hol oda lök-ték, garát alatt, boglya tövében hált a szegény vörösfejú Göncöl gyerek. Míg a nyár tartott, csak-csak ment valahogy a sora, de mikor beköszönött hideg éjszakáival az ősz, fagyos szelével a tél, bizony keserves volt a vörösfejú Göncöl gyerek élete.

Haránt István, a bíró vette először szívére a vörösfejú Göncöl gyerek sorsát, kezébe fogá ő hatalmának jelét, a hosszú mogyorófa pálcát és ide is, oda is benézett, mondván:

— Az a vörösfejú Göncöl gyerek, az isten-adta, elpusztul, süvit a szél, most is ott láttam meghuzódva a garát alatt. Nézzenek kelmetek istent, vegyék be, — kár a kutyát is kihajtani.

Híába beszélt Haránt István bíró uram, mindenütt letorkolták.

— Mér nem veszi kelmed magához, vegye kelmed!

— Szívesen segítenék, mér ne, de az a vörös feji, az nem jót jelent. Tiszta veszedelem lenne.

Addig-addig rótta Haránt István még is az utat, miglen Bokros Pál magához fogadta. Adó-engedést ígért neki a bíró.

Kapott hát födelet a vörösfejú Göncöl gyerek, de nem sokára. Mert azon nyomban, hogy bejutott a házba, mindjárt veszedelem támadt.

A téhen megsántult, Bokrosné leessett a létráról, majd kitérte a lábát, Bokros Pál pedig gyakorta kótyagos állapotban térvén haza, nagy patáliomokat csinált. Mindennek okául a vörösfejú Göncöl gyereket tartotta Bokrosné.

— Mondtam, szóló, ne vegyük; vette, hát itt van a szerencsétlenség. A tehénnel együtt megsántultam, kelmed meg attól kezdve mindig iszik. Bokros Pál maga is csóválta a fejét gyakorta, addig csóválta, miglen elhatározta, hogy menjen tőlük a vörösfejú Göncöl gyerek. Télnék idején kergette ki a házból. Akkor is kótyagos volt.

Hazátlanul csatangolt megint. Egy reggel Pirók Matild, a Pirók Mátyás özvegye, ott találta félig dermedten a pajta tövében. Le volt hunyva a szeme, meggémberedve egész teste, a vörös puha haja telidesteli zuzmarával olyan volt, mintha ősz lenne.

Özvegy Pirók Mátyásné halálra rémült, mikor meglátta; nyomba felismerte, hogy ez a vörösfejú Göncöl gyerek.

— Minő nagy, minő szép, mondta a hirtelen özvegygyé lett fiatal Pirók Matild.

A lelke nem vitte rá, hogy ott hagyja. Nyomba szólította a kisbérest, nagybérest, hogy hozzák be a házba.

Addig dörszölte, szólígtatta, mig feltámadt a vörösfejú Göncöl gyerek. Pirók Matild jól tartotta, ruhát is vetett neki, volt elég a meghalt uráról. A vörösfejú Göncöl gyerek még nevezett is.

Özvegy Pirók Mátyásné gondolkozott magában:

— Igazán formás gyerek ez, de vörös a feji. Mit tegyek vele?

Addig-addig gondolkozott, mig elhatározta, hogy magánál tartja. Egymagára van ugy is, se ura, se gyereke, bizony magához veszi. Elég idő lesz elküldeni akkor is, ha kárát látja.

A vörösfejú Göncöl gyerek így kapott megint födelet. Csodálkoztak is a a faluban.

— Tapasztalatlan lélek, beszélték, az a Pirók

a budgetben az új országház építkezésének költsége s míg ezen túl nem vagyunk, a költségvetés kedvező mérlegét nem akarja kockáztatni. Hát hogy a budget szépségihát ne kájon, azért kell a munkátlanoknak várniok, tünniök, koplalniok! Lehet, hogy ez a szempont dicséret a pénzügyminiszter, de még sokkal különbség dicséret volna, ha a budgetben volna egy kis deficit és nem a dolgok kezek munkájában nagy deficit. Hiszszük is, hogy az állam meg fogja találni a módját, hogy a munka mérlegét ne zárjuk kedvezőtlenebbül, mint az államháztartását. A kormány a maga jó hajlandóságát megmutatta. De semmit sem mutatott a plutokrácia. Nem mozdult és nem mozdul még most sem. Ől a pénzén és nem jutnak máskor olyan tevékenyen működő eszébe gyümölcsöző befektetések, melyekből neki haszna volna, a munkásnak meg kenyerre. Ől a pénzén és maga sopánkodik, hogy ne kelljen meghallania az éhezők és munkakeresők nyögését. Ől a pénzén s ha már éppen eszébe jutnak a munkáért kiabálók ezrei, akkor ő is az államot szítja, hogy mért nem tesz a bajról, mért nem fojtja el a jajgatást, mért nem toloncoltatja el a nyomorultak rongyos seregét? De hogy neki is volnának kötelességei, mert az állam elvégre nem tehet mindent, az eszébe se jut a plutokráciának. Nem jut eszébe, hogy az a sok pénz nemcsak arra való, hogy vele spekuláljanak, hanem arra is, hogy gyárakba s ipartelepekbe fektessék be, amelyekben munkát s a munka révén kenyeret találna a színlődő tömeg. A bankvilág ilyes gondolatokkal nem foglalkozik. A burzsoá akciójára azt mondja, hogy milyen szentimentális; az állam segítségére azt mondja, hogy milyen derék, — de tovább nincs szava. Önmagának a plutokrácia nem szánt szerepet ebben a nagy játékban, pedig — és ebben megint igaza van az én szocialistámnak — mikor a rongyosok hőrognak, akkor a plutokraták bankói megrepegnek.

Ha talán az imádott bankók remegése sugall majd valami okosat a plutokráciának is! . . .

BELFÖLD.

A képviselőház bolnap délelőtti 10 órakor ülést tart, amelyen folytatják a költségvetési törvényjavaslat tárgyalását. Az ülés végén a miniszterelnök válaszol a marosvásárhelyi véres választás ügyében hozott intézett interpellációra.

Matild; fiatal, hát esztelen. Mi jó se kerekedik ebből, meglássátok. Hiába beszéltek a vörösfejú Göncöl gyerek csak ott maradt Pirók Matildnál. Pirók Matildot kis anyámnak szólította. Bizony róza mellett róza nőtt erre Pirók Matildnak az arcán, olyan jól esett a gyerek szava.

A vörösfejú Göncöl gyerek egy pár esztendeig egyebet se tett, mint nőtt. Nőtt s olyan legény cseperedett belőle, akár egy szálfá.

Mondták is a falubeliek:

— De szép szál legény, csak az a kár, hogy vörösfejú.

Hát biz ez igaz volt, mert a testével a vörösfejú Göncöl gyerekek nőtt a vörössége is, de csudák csudája, a kunkorodó bajusza nem lett vörös. Fekete, tiszta fekete.

— Ahám, mondták, az ördög ott húzta végig a jegyesináló kezét, attól a feketeség. Kerül, fordul, de meglátjuk, bajt hoz még ez a vörösfejú Pirók Matildra.

— De hát ugyan mi bajt? — kétkedének a gyöngébb hitűek, inkább hasznát látja, lám ő viszi Matild helyett a gazdaságot.

— No, no, majd lássuk a végét!

Hiába beszél a falu, Pirók Matild csak azt mondta:

— Aldás szállt ezzel a vörösfejú Göncöllel a házamra, a boldogult uram se nézett úgy a maga, mint Göncöl az én dolgom után. Meg is becsül nagyon.

Hát meg is becsülte, az igaz. Kis anyámnak szólította még mindig, úgy mint régen. Pirók Matild akar szégyelhetné is a szőlőtást, mert fiatal menyecske még, de nem szól semmit.

Nőtt tovább a vörösfejú Göncöl gyerek, még vállasabb, még sudárabb, erősebb lett, emberrny ember. Az se valami ilyen-olyan dib-dáb.

Öreg ősz felé történt, már télre is készülőd-

Március tizenötödike.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 15.

Ünnepet ült ma a főváros, az egész ország hazafias közönsége; március tizenötödikének éviördülő ünnepét. A sajtószabadság éviördülőjét nagy lelkesedéssel ülte meg az ifjuság s az ünneplés módja méltó volt a nagy eszmékhez ezuttal is. A fővárosban mindenfelé nemzeti zászló lengett a házakon s már kora délelőtti mozgalmal és festői képet nyújtott az Egyetem-tér, ahol az ifjuság gyülekezett. A szép ünnepet nem zavarta meg semmiféle disszonancia.

(A Vigadóban.)

A Vigadó nagytermében ment végre az egyetemi ifjak ünnepségeinek legfényesebbje, az ifjusági matiné. A nemzeti színű szalagos ifjakon kívül a termet egészen megtöltötte a matinére meghívott előkelő ünnepelő közönség, amelynek soraiban ott volt Madarász József Herman Ottóval és Pártos Béla ügyvéddel. Ott voltak még Baumann Antal fővárosi bizottsági tag és Szikszay Ferenc festőművész.

A szónoki emelvényen a matiné szereplő ifjak foglaltak helyet, középen az ünnepség elnöke, jobb- és baloldálán pedig a matiné szereplő vendégek, Hock János képviselő és Abrányi Emil ülték.

Tizenegy óra múlt néhány perccel, amikor az Egyetemi Kör elnöke, Tahy Endre, felemelkedett szó-lásra és lelkes szavakkal megnyitotta az ünnepet.

Utána Ónódy Jenő joghallgató állott föl és nagy tüzzel és erőteljességgel szavalt a Petőfi-nek Talpra magyar-ját.

Most Abrányi Emil, a kitűnő költő, lépett elő, hogy elszavalja gyönyörű alkalmi költeményét. Zúgó tapsal, lelkes éljenzéssel fogadták. A szép költemény utolsó strófái így hangzanak:

Esküdjetek ama napra,
Ama szent tusára,
Zsarnokölő márciusnak
Szabad idusára:
Ti úzietek a hazából
Hitvány módon nem csináltok . . .
Kossuth Lajos és Petőfi
Lesz az ideáltok!

Azt írják a fejfatokra,
Hogyha büszkén, bátran
Valamikor elesnétek
Höngvő csatákban:
„Életét a népek adta,
Még dolgozni, tenni ráért,
És amikor halni kellett:
Még halt a hazáért!”

A tetszés-zaj csillapultával Bónárd Ágost tartott beszédet, majd Farkas Imre A vén cigány című melodráma következett, amelyet Jenny Edith kisasszony szavalt elő.

Viharos éljenzés közt lépett most elő Hock János, a mai matiné ünnepi szónoka. Nagy hévvel buz-

ditotta az ifjuságot, hogy kövesse a nagy idők nagy embereit hazafias erényben és a szabadság szeretetében. A nagy ékesszólással és hazafiasággal elmondott beszéd után percekig éljenzés és tapsolt a fiatal-ság. Ezután Madarász József és Hermann Ottó mondtak lelkes ünnepi beszédeket. Kéthly Endre szavalt a még a maga csinos alkalmi versét, mire Kárpáti Kerner Zoltán bizottsági elnök berekesztette az ünnepet. A fiatal-ság ezután a Kossuth-nóta éneklése mel lett kivonult a Vigadóból.

(A délutáni ünnep.)

Délután két óra után ismét gyülekezni kezdett az egyetemi ifjuság az Egyetem-téren. Három óra tájban már több ezer lönyi néptömeg szorongott a téren és várakozott türelemmel az ünnepség megkezdésére. Egynegyed négyre járt az idő, amidőn a központi egyetem új épületének első emeleti erkélyén megjelentek az ifjuság diszruhás szónokai.

Bónárd Ágost, a délelőtti matiné ifjusági szónoka szavalt elő először is az ünnep kezdeteképpen a Talpra magyart.

Nagy József lépett ezután elő az erkélyen, ünnepi beszédének megtartására. Beszéde elején szép szavakkal fejtegette a nap jelentőségét. Majd érdekes párhuzamot vont a mult dicsősége és a jelen sivársága közt.

Inczedy Lászlónak Március 15-én című költeményét szavalt elő ezután Dongó Orbán.

Négy óra tájban az ifjuság az Egyetem-térről a Kecskeméti-utóán át a Himnusz és a Kossuth-nóta hangjai mellett a Muzem-kertbe vonult a Nemzeti Muzem lépcsőzetéhez. A Muzem-kert elő részét rengeteg néptömeg lepte el. Itt elsőnek Székely Andor szavalt a lelkesültséggel a Nemzeti dalt. Utána Bóta Szilárd tartott szép ünnepi beszédet. Majd Nagy Ferenc szavalt a lelkesedéssel Március Idusán című költeményét.

A Muzem-kertből szép rendben érkeztek az ifjak Petőfi szobrához, melynek környékét már előre anny vázakozó lepte el, hogy mikor az ifjuság elhelyezkedett, jó nagy területen mozdulni sem lehetett. Utközben kellemes meglepetést keltett, hogy Klotild főhercegnő két palotáján hatalmas nemzeti zászlókat lengett a szél. A szobor mellett piros posztóval bevont szöszék állott.

Itt az ünnepet Spolarich Lajos szavalt a nyitotta meg. Czelláth Géza, az Egyetemi Kör alelnöke szólalt fel ezután az egyetemi ifjuság nevében. Végül az állatorvostanhangzó részéről szólalt föl Renner Ferenc, Horvát József pedig elszavalt a Talpra magyart.

A magyar tanítók kaszinója fényesen, nagy lelkesedéssel ünnepelte március tizenötödikét. A kaszinó nagy terme zsufolásig megtelt és a közönség zajos óvációkban részesítette Abrányi Emilt, aki az ünnepi szónoklatot tartotta. A fölolvás asztal előtt Ember Károly igazgató üdvözölte Abrányi Emilt, ezután a tanítók kitűnő dalos-egyesülete énekelte a Talpra

— No, mondta Göncöl, hát nem ez az utolsó szavam, mer' elgyövk még. Győjkek-e?

— Csak gyere lelkem, fiam, helyeselte az öreg s szives kézzorítással meg is erősítette a szava igazságát.

Rozi meg csak elpirult megint, beszaladt a kis fehér házba, de félrehuzta az ablakellenzőt s onnan leste a vörösfejűt. A vörösfejú Göncöl látta, látta még akkor is, mikor már alig fehérellett messziről a kis ház. Mondta is úgy magában dohogva:

— Elgyövk, el Rozi, mer' szeretlek ám.

Igy vesztette a vörösfejú Göncöl gyerek el a szívet!

Pirók Matild már ott várta a kapuban. Piros két oreája még pirosabb lett, mikor Göncölt meglátta.

— De soká voltál, hamarabb vártalak, mondta, a helyett, hogy kérdezte, nézte volna, hogy megvan-e minden.

*

Csak sehogy se megy a dolga kint az udvaron a vörösfejú Göncölnek. Tüvel, hegygyel, megfordítva tesz mindent, mert ezse a szívével kalandozik a kikeleti csárdában, de nem is ott, mint inkább a csárda mellett álló fehér pusztá házban, no hát ebben is csak azért, mert a Rozi is ott van benne.

Hasonlóképpen rosszul cselekszik mindent bent a házban Pirók Matild is. Hogy miért, ki tudná azt?

Göncöl addig-addig húzza szíve a Rozi felé, mignem földhöz vágja a kezében lévő szerszámot és egyenesen a ház felé megy. Valamit akar mondani arról a Roziról, meg a szíve kívánságáról a kis anyjának.

De aztán megint megáll az ajtó előtt és gondolkodik.

Pirók Matild a konyhából nézi Göncölt.

tek az emberek, vitték a tisztába hozott szemet a malomba örölni. A vörösfejú Göncöl is vitt. Eppen egy rakodásnyi kocsit buzát bizott egymagára Pirók Matild.

A kocsit buzát megöröltette, haza is hozta Göncöl híven, de valamit mégis elvesztett. El bizony!

Amit meg elvesztett, nem más volt, mint a szíve. A szívet, azt nem hozta haza!

A kikeleti csárdától nem messze van egy pusztá, azon a pusztán lakott az öreg Rámás István. Ennek volt egy igen szemrevaló lánya. Formás, termetes, mégis karesu.

Ugy történt, hogy ez éppen akkor járt a csárdában egy kis sóért, mikor a vörösfejú Göncöl hazafelé menet ott étette a lovát. Akkor akadt meg rajta a szeme.

— Hogy hívnak, édes hugám? kérdezte a vörösfejú Göncöl.

— Rozinak.

— Ej, mondta, Göncöl, az édes testvéremet is így hívják, egykoru lehetsz vele, de kedvemre való neved van.

A Rámás István Rozi lánya elpirult, elpirult a vörösfejú is.

Nem is hagyta csak ennyibe a dolgot, hanem mikor később hazafelé ballagott, éppen ott a pusztá előtt szomjazott meg egy kis vizre. Bement hát.

Rámás István éppen buzás zsákokkal cipekedett a Rozival egyetemben.

A vörösfejú Göncöl csak úgy játszva hajigálta egymásután helyre a zsákokat.

— Ilyen legény kellene nekem, — mondta az öreg.

— Kellene? — kérdezte Göncöl, — de hát Rozi mit mondana erre? Mert aki ide jön, az ura is aztán.

Rozi meg elpirult. Eleget beszélt az a pirulás szó nélkül is.

magyart. Abrányi Emil méltatta ezután az évforduló jelentőségét a polgári szabadság, a demokratikus fejlődés, a rák várakozó nagy föladatak élénk kiemelésével. Beszédét lelkes éljenek szakították félbe és végül percekig tartó viharos tapsban tört ki a díszes hallgatóság. Iván Andor fővárosi tanító saját lendületes költeményét nagy hatással szavalta és végül a dalosegyesület a Szózatot énekelte.

(Az iskolák ünnepe.)

A VII. ker. községi polgári fiúiskolában Lád Károly igazgató megnyitotta és záró beszéddel buzdította az ifjúságot, ünneláldozó hazafias munkálkodásra; Kurzenreiter Károly tanár pedig tartalmas beszéddel fejtette a nagy események fontosságát. Méltó kiegészítése volt az ünnepélynek a Késmárky Árpád tanár vezetése alatt álló énekes zenekar több előadott darabja és az ifjúság több sikerült szavalata.

Az állatorvosi fiúiskola útusa ma délután három órákor tartotta a március 15-iki ünnepélyt a fiúiskola Rottenbiller-utcai dísztermében. A hazafias ünnepélyen résztvett a tanári kar több tagja is. A megnyitó beszédet Renner Ferenc tartotta, majd Koppányi Imre elszavalta a Talpra magyart. Beszédét még Horváth József; majd az ifjúsági énekkar a Szózatot énekelte.

A VI. ker. polgári fiúiskolában a nagy nap emlékére hazafias iskolai ünnepélyt rendeztek. Az iskolai daloskór Schnöller Lajos tanár vezetése alatt a Himnusz, Szózatot és a Rákóczy-induló énekelte. Zetner Ede igazgató megnyitó beszéde után Kozáry József tanár mondotta el nagyhatású alkalmi beszédét. Két tanuló pedig szavalt.

A budapesti II. ker. katolikus főgimnázium Vörösmarty önképző-köre és a magyar királyi Ferenc József nevelőintézet, Bányó Ede és József önképző-köre délelőtt 10 órákor szívesen sikerült ünnepet rendezett. A növendékek szavalattal s felolvasással egybekötött hangversenyt adtak, amelyen nemcsak énekekkel, de két növendék ügyes zongorajátékkal, egy pedig hegedűjátékkal vett részt.

Dr. László Mihály nyilvános főgimnáziuma és nevelőintézete lelkes hangulatban tartotta meg március 15-ét. A Himnusz elneklése után Horváth István, az önképző-kör vezető tanára ünnepi beszédet tartott. Zsuffa Ödön a Nemzeti dalt, Kovács Lajos a Vén cigányt szavalták és Bálint János ifjúsági ének Március 15. címen felolvasást tartott. A zenekar a Tavasz elnű című darabot játszotta és a Szózattal zárta be az ünnepélyt.

A IX. kerületi kereskedelmi iskola Kneziacs-utcai tornatermében tartotta meg az ünnepet. A megnyitó beszédet Füllinger Károly igazgató mondotta. Könyg Ernő szavalt, Múrczyk Árpád alkalmi beszédet mondott, Doktor Ödön szavalt. Dr. Vadász József tanár ünnepi beszédet mondott, amely után dr. Kacsány Géza tanár ódját adta elő. A szép ünnepség a Szózat elneklésével végződött.

A IX-ik kerületi polgári iskola az intézet tornatermében ünnepelte meg március 15-ikét. A megnyitó beszédet Tolnai Lajos igazgató tartotta, a nagy napot Bőngéri János méltatta. Végezetül a tanulói ifjúság a Szózatot énekelte el.

A VII. kerületi állami főgimnázium délelőtt 10 órákor ünnepelt meg március 15-ikét Barcsay-utcai tornatermében. A megnyitó beszédet dr. Váczy János tanár mondotta.

Böser János felső kereskedelmi és polgári iskolájában a megnyitó beszédet Böser János igazgató, az ünnepi beszédet dr. Ágh Géza tanár mondotta. Stern Hugó, Ney Dezső és Sauerpreis Elemér szavaltak, a

Nézi, nézi, piros ajka összeszorul, a melle hullámzik, megrándul a keze s lejt a nagy látat.

A tál nagyot puffan, összetörik. Göncöl is megfordul erre.

No, most már a törött tál révén csak alkalmat vesz, hogy bemenjen s elmondja a szíve kívánságát.

— Be se néznél, mondja Matild asszony és csudás módon rezeg a szava.

— Eppen befelé indultam.

— Oztán még se gyöttél, talán nem is akartál, évődik az asszony s a szemé csupa tűz, csupa zsaratnok rózsza az arca. Gyere no beljebb — a házba, — — — ülj le, nő, — — no csak ülj, — — egy kiesit.

A vörösféjű észre se veszi Matild asszony zavarát, szokatlanul lángoló arcát, szemét. Semmit, ami különös, még az érett, duzzadó szépséget se Matild asszonyon. De hogy is, hiszen Rozinál jár az esze.

Egy kis haldokló légy zümmög csak a házbán, jól hallani, olyan esend van.

Az asszony Göncöl előtt áll, a napsugár végig süt rajta.

— Göncöl, — mondja az asszony, emlékezel-e még, mikor ott feküdtél a lőcán a kemence mellett?

— Hogyne, kis anyám, — feleli a vörösféjű. — Meg voltál fagyva, az ölemben vetelek, ugy melengtetlek fel.

— Emlékezem, mindent tudok, dehogy is felejttem a jószágát.

— Megfizetted érte Göncöl, mióta te nálam vagy, került eserép alá minden.

— Kis fizetség az, nem érdelek én azé szót se, de holtig való az én tartozásom.

— Hát maradj itt holtig Göncöl, mondja az asszony, itt maradsz-e? Ugy bug az asszony szava, mint a gerlé, meg-megcsuklik, meg to-

zene- és énekkar Lissák Kálmán tanár vezetésével hazafias dalokat adott elő.

A VIII. kerületi német-utcai polgári fiúiskola délelőtt 9 órákor tartotta márciusi ünnepélyét. A megnyitó beszédet Ullrich Gyula igazgató mondta, a nap jelentőségét pedig Kados Aladár tanár méltatta emelkedett szellemű beszéddel.

A Ranolder-intézetben reggel 8 órákor Kriszán Mihály pápai kamarás, intéző igazgató misét mondott. Miss után a díszterembe vonult a gyülekezet, ahol szintén az igazgató mondott remek beszédet. A szép ünnepség a Himnusz éneklésével ért véget.

A belvárosi felsőbb leányiskola szintén megünnepelte március 15-ikét. Hahóthy Sándor igazgató megnyitó beszéde után Prámer Agoston tanár mondotta el a napot méltató lendületes szónoklatát. Bejelezést a növendékek Bellows Imre karnagy vezetésével hazafias dalokat énekeltek.

A Deák-téri evangélikus nép- és polgári iskola növendékei 9 órákor gyülekeztek az iskola-épület szépen feldíszített tornatermében, hol dr. Haberern Pál iskola-felügyelő és a nagyközönség jelenlétében folyt le a szabadság ünnepe. Falvai Antal igazgató ismertetővén a nap jelentőségét, gyűjtő szavakkal buzdította a gyermekereget hazaszeretetre, utána a polgári iskola növendékei hazafias költeményeket szavaltak és a Himnusz elzengésével fejezték be a szép ünnepélyt.

A pesti izr. hitközségi elemi és polgári fiúiskolája március 15-ike emlékére ma délelőtt ünnepélyt tartott, amelyen a tanulók hazafias alkalmi költeményeket szavaltak és a Himnusz énekeltek. Az ünnepi beszédet dr. Braun Salamon tanár tartotta.

A fővárosi VI-ik kerületi községi felső kereskedelmi iskola. Lényegy Sándor igazgató hazafias szavakkal esztelte az ünnep jelentőségét, majd az ifjúság szavalt és a szép ünnepet az ifjúsági énekkar előadásával fejezte be.

KÜLFÖLD.

Az angol hadsereg. Az angol sálóház tegnap éjjeli ülésén Harcourt, az ellenzék vezérszónoka tiltakozott az ellen, hogy Anglia katonái államát alakuljon át. Ebből érdekes vita fejlődött, amelynek során Balfour, a kinstár első lordja több érdekes kijelentést tett. Első sorban azt mondta, hogy a hadügyi költségvetés növekedése az Angliára hárult felelősségek tulajdonítandó. Beszéde további folyamán neveltséges színben tűnteti fel Harcourt-nak azt az állítását, hogy Anglia új vagy titkos kötelezettségeket vállal, majd így folytatja:

— Angliának nagy birodalmat és gyarmatokat kell megvédenie. Vannak olyan szerződések is, amelyek nem ez a kormány, sem közvetlen elődei nem kötöttek, de amelyek mégis kötelezők. Senki sem tudhatja, mikor fogják a kormányt felszólítani, hogy teljesítse azokat a szerződéseket, amelyekben azonban semmiféle kötelezettségek nincsenek. Megtörténhetik, hogy Angliát, ha megtámadják, olyan védelmi háborúban támadják meg, amelyben szövetségi segítséget várnak hadműveleteikben, amelyek, noha eredetileg védelemre irányulnak, végre mégis támadókká válhatnak. Ez fontos szempont, de nem a legfontosabb. Az előirányzat célja nem annyira a csapatok létszámának emelése, mint azoknak készentartása bizonyos cé-

vább foly. Itt maradsz-e? — nálam, — — velem, — — ne is hijj kis anyádnak. Ne, — Göncöl, de, — — de mondd, — édes feleségem. — Akarod-e?

Az asszony itt eleskult, eltakarta az arcát s azután oda esett a vörösféjű Göncöl elé egy halomba. Két piros, telt meleg karja átnyalábolta a Göncöl erős térdét.

A vörösféjű csak bámult, bámult, oda a kemence mellett álló kis lőcára esett a tekintete, oda, ahol ő ennek az asszonynak ölemben feküdt félig halva, megdermedve.

Ez az asszony fogta fel, ő adta vissza az életnek. Az esze zavarosan kóvályog, mintha hallaná, hogy nyögött akkor ott, hogy nyöszörgött, mikor végre az asszony rózsás arca melegére, két szája esőljára visszazakadt bele újra a félig már elröppent pára.

Az asszony meg most itt van előtte, a térdét fogja, szorítja, neki, az eltaposott Göncöl gyerekeknek.

Valami melegség száll a vörösféjű Göncölbe, egyik keze lecsuszik Matild asszonyhoz, a másik is utána. Nagy, esetlen tenyerébe fogja a kis anyja lángoló, könnyes arcát, maga felé húzza, le is hajol hozzá, ugy sugja:

— Akarom-e? Kis anyám, keljen kelmed fel, édes feleségem, az édes ura mellé.

Valami iszonyuan összeszorítja erre a vörösféjű szívét, belenyilallik, többet szólni se tud, csak szorítja tenyerében az asszony rá néző, lángoló arcát.

— Mikor kiment az udvarra, már lezállt a nap s egy-egy csillag is piszlakolt. A Göncöl gyerek felnéz az égre, arra a csillagra éppen, amely a kikelet észak felől égett.

— Rozi, Rozi, — Isten veled, lihegte elfúló indulattal s vastag nyakán nagy vörös feje lekonyult, mintha leütötték volna.

lokra. Szerinte Brodricról azt fogják mondani, hogy ő volt az, aki a hadsereget a honi védelem minden lehető céljára és egy idegen háború minden előrelátható céljára képessé tette. Amidőn pedig ezt létréhozza, "öböt tett, mint amennyit ügyes diplomáciával lehet tenni a béke biztosítására, amelyben Angliának soha, de soha sem lehet részé, ha nem tudja megszerezni a hatalmas tiszteletet, amelyek barátai, de versenytársai is és ellenségei is lehetnek.

Ülés után a parlament tagjai között a Walseley-Lansdowne-ügyre vonatkozó iratokat osztották szét. Walseley egy memorandumban, amelyet tavaly novemberben intézett Salisburyhoz, azt mondta, hogy a főparancsnok címzetes állás nem egyéb, mint a kocsis ötdik kereke. A memorandumról szólva azt mondja Lansdowne, hogy Walseleynek helytelen fogalmak vannak az 1895-iki reformok tényleges hatásairól és nem méltatta kellően figyelemre azokat a korlátokat, amelyek közé a parlament a kormányt szorította.

Brodric volt külügyi államtitkár azt mondja Walseley memorandumáról, hogy Walseley nem fogta fel teljesen, hogy mik az ő kötelességei. Nem törődött a mozgósítással és a hirszovalgálat, amelyért egyedül ő felelős. Brodric azt hiszi, hogy az új rendszer jól működik, de mielőtt végleges ítéletet mond róla, megvárja, hogy mit ér el vele Roberts.

A bolgár-macedon liga. Szinte döntő szerepet játszik Bulgária fővárosában a bolgár-macedon liga. Ereje s befolyása elér a hadsereg vezetéséig, sőt alkalmazottá a fejedelmi trónig is. Ez a liga március 31-én Szófiában rendkívüli kongresszust tart; meghívó levelében azt mondja a bizottság, hogy a kongresszusra okot adott az a bonyodalom, amely a macedon kérdés miatt Bulgáriában és Macedóniában támadt. Szófiában, mint egy onnan jövő jelentés mondja, azt hiszik hogy ez a kongresszus döntő lesz a macedon bizottság jövő magatartására. Érdekes és jelentős kérdése lesz a kongresszusnak az új elnök választása; sokan a régi elnököt, Szaráfóvot kívánják továbbra is a bizottság élére állítani, míg mások megelégteltek úzelmeit és Toncev tábornokot jelölik az elnökségre, aki arra volna hivatva, hogy a bizottságot visszaadja régi kulturális rendeltetésének s kizárjon belőle minden politikát. Toncev tábornok tiszta jellemű és nagyon népszerű ember, nem tényleges tiszt, mert nemrég, mikor tábornokká léptették elő, nyugalmába vonult.

A liga hetvenkedéséről különben a következő érdekes hírek érkeztek:

A mult hét egyik napján Szinofev orosz nagykövetség audienciája után a macedon-bizottság szófia csoportja megtartotta szokásos évi ünnepélyét, amely valóságos fölhívás volt forradalomra. Ezer meg ezer emberből álló tömeg járta be Szófia utcáit és a hatalmas menet élén egy vörös zászlót vittek evvel a felirattal: Szabadság vagy halál! A zászló mellett két komitébeli tag egy dusan aranyozott macedon ruhába öltöztetett fiúcskát vitt a vállán, akinek az övében jagatán és revolver csillogott. A menet elsőre is II. Sándor cárnak, Bulgária felszabadítójának szobránál állt meg, ott meghajtották a zászlót, onnan pedig a törökök által felakasztott Lewski Vazul forradalmár szobrához vonult. Itt egyszerre csak Szaráfóv Boris alakja vált ki a tömezből, aki lázító beszédet tartott. Többek közt a következőket mondta:

— A berlini szerződés reformokat ígért nekünk, amelyek azonban máig is csak papíron vannak meg, vagyis Európa megcsalt bennünket. Embereket emberek, népeket népek tévesztettek meg, de hogy egy leigázott népet a hatalmas egész areopagja rászedjen, ez hallatlan dolog. Így tehát nem marad más hátra, mint hogy magunk segítségünk önmagunkon. Készüljünk tehát és dolgozzunk, hogy a kellő pillanatban jeyyverrel kezünkben vívjuk ki jogainkainkat. Oh, Lewski, te nagy apostola a szabadságnak, te jó példát adtál nekünk; te nem törődött Európával és a diplomáttal, hanem legyvert ragadtál és feláldoztad magadat a hazáért!

A tömeg nagy lelkesedéssel fogadta a beszédet, ami azt mutatja, hogy együtt érez Szaráfóvval. Nem is igen mert Ferdinánd lejelem kikezdeni a komitéval. Ezért is támasztott Romániával szemben olyan követelést, amelyről előre meg volt győződve, hogy nem fogják teljesíteni. Ezért írhatja a Telegraf című katonai lap, hogy Románia nem akarja a Mihaileanu-féle gyilkossági pör eredeti aktáit elküldeni és a vádlottakat, meg a tanukat is átszállítani, mert fél az igazság leleplezésétől.

Szófia, március 15.

Határozottan beszélük, hogy Szaráfóv lejegyzé- miniszter elrendelte, hogy a macedon lövész- egyesületektől vegyék el a fegyvereket és katonai gyakorlatukat tiltsák el.

Bécs, március 15.

Egy Reuter-távírat jelenti hogy Macedóniában nagy öldöklés volt, amelyben 600 ember vesztette életét. Ez a közlemény tendenciózus koholmány.

Papok forradalma a sah ellen. *Teheránban forradalom tört ki a sah ellen:* papoktól felháztított néptömegek a sah palotájára törtek, miközben formális esata fejlődött ki a sah testőrsége és a jól felfegyverezett nép közt. A rögtönzött forradalom egyelőre a katonaság győzelmével ért véget, de kérdés, vajjon ezzel a mozgalom végleg el van-e fojtva. Annak oka ugyanis nagyon mélyreható s egy nagy kaszt érdekeit érinti: a papokét. A sah ugyanis visszatérvén Európából, olyképp értékesítette a művelt világban tett tapasztalatait, hogy *szekularizálni próbálta a papok javait*, amelyek nem csekélyek. Meg is alkudott egy belga részvénytársasággal, amely már bérbe vette a perzsa papok óriás földbirtokait. Mihelyt a papok ezt megtudták, fölzudultak a sah ellen s forradalmat rögtönöztek. Nem készültek fel erre eléggé, miért is — egyelőre — kudarcot vallottak.

A kínai bonyodalom.

(Az orosz-kínai egyezmény.)

Washington, március 15.

Hivatalos körökben azt hiszik, hogy *Kína alá fogja írni a Mandszországra vonatkozó orosz-kínai egyezményt*, ha csak az összes hatalmak nem szánják el magukat, hogy ellene tiltakozzanak. A szerződés aláírása majdnem biztosan mája után vonná Kína fölösztését. Az Egyesült-Államok kezdetől fogva arra törekedtek, hogy minden titkos megegyezést Kínát illetően megakadályozzanak s ilyen megegyezés ellen minden esetben föl fognak szólni.

Peking, március 15.

A kínaiak erősen ellenzik a Mandszországra vonatkozó egyezmény korlátozó rendelkezéseit, így különösen a kínai hadsereg újjászervezésére és a fegyverek és lövészek behozatalára vonatkozó rendelkezéseket. A kínai hivatalnokoknak Oroszország által való ellenőrzése ellen is óvat tettek. Noha az egyezmény szövegét még nem becsatolták nyilvánosságra, mégis azt hiszik, hogy Oroszország ezeket a rendelkezéseket meg fogja változtatni. A helyzet változatlan.

Frankfurt, március 15.

A *Frankfurter Zeitung*nak jelentik New-Yorkból, hogy a *Sun* jelentése szerint Li-Hung-Csang enged Oroszországnak a mandzsuriai kérdést.

London, március 15.

A *Daily News*nak jelentik Washingtonból, hogy *Chaffee* tábornok azt a parancsot kapta, hogy az amerikai csapatokkal vonuljon el Kínából *Munila* szigetére és csak 100 embert hagyjon Pekingben őrségnek.

London, március 15.

A Reuter-ügynökség jelenti Washingtonból: Az orosz-kínai mandzsuriai egyezményről itt szereshető értesülések szerint, ez az első pillanatra Mandzsurianak Kína részére való visszaadását tartalmazza, de oly feltételek alatt, melyek a valóságban Oroszország szuverenitását állapítják meg Mandszuria fölött.

(A német kancellár a kínai kérdéssel.)

Berlin, március 15.

A birodalomgyűlés mai ülésén gróf *Bálov* birodalmi kancellár a kínai kérdéssel nyilatkozott. Mióta — úgymond — utóljára beszélt a házbán a Kínában folyó tárgyalásokról, ezek a tárgyalások lassan de folytonosan haladtak és a hatalmak jóval közelebb jutottak a kínai viszonyok rendezéséhez. Azzal, hogy lassan haladtak, nem akarja kritizálni sem a pekingi képviselőket, sem a kormányokat. Sok fejet egy kalap alá fogni nagyon fáradságos dolog, már pedig ebben az esetben nemcsak a hatalmak képviselőinek kellett magok között megegyezniök, hanem a kormányoknak is jóvá kellett hagyniök képviselőik határozatait. A kormányok szándékai, aspirációi és érdekei éppen Kínában helyijelközel nagyon eltérők. Megegyezést létrehozni nem mindig könnyű dolog. Hogy mégis sikerült közös és józan békeprogramot felállítani, nemcsak becsületükre válik a pekingi képviselőknél, hanem egyáltalán bizonyossága annak, hogy a hatalmak őszinte egyetértésének fenntartása eddig még mindig sikerült. Noha mégis vannak differenciák, amelyeknek oka a viszonyok vagy a mult természetében rejlik; bizony benne, hogy a kultúrmentetek szolidaritása azokon a nézeteltéréseken is fog győzedelmeskedni, amelyek a kínai kérdésben újabb fölmerültek.

A kancellár aztán összefoglalva a tárgyalások menetét azt mondja:

Az ismert együttes jegyzéket időközben a kínai meghatalmazottak aláírták. A végleges szövegben kevés változás van az eredeti tervezethez képest. Most a Kínával való tárgyalások fázisába léptünk. Nem vérszomposágból, hanem csak azért, hogy újabb zavargásoknak elejét vegyük és hogy a nyáron történt vérengzésben bűnös mandarinokat határozottan megelégedtessük, kelleit a hatalmaknak példát statuálniok. Gyafalatosan meggyökölték a követet, legyökölték az európaiak szárait és a kínai keresztények ezreit. E szörnyűségek szerzőinek nem volt szabad kikerülniök a büntetést, mert ez lelhatalmazás lett volna hasonló alávalóságokra. (Helyesles jobbrol.) Egészen rendű volt, hogy ezáltal igazán megépsült a bűnösöket ha még annyi gombbal ékeskedő mandarinok is. (Derűltség.) A büntetés nemet első sorban azoknak a javaslataihoz kellett alkalmazni, akik ott vannak a helyszínen. A Kettelernek állítandó emlékfőlétesítésére megtették Pekingben az előkészületeket. Csung hercegnék a császár nevében való kiküldése tárgyában a kancellár a napokban Pekingbe táviratozott. A császár elfogadta Csung herceget, de a bocsánatkérő követségnek csak akkor lesz majd helye, ha Kína elfogadja a hatalmak követeléseit és teljesítette 131 feltételeit.

Mihelyt a német-kínai viszony határozott formába önték és a tárgyalások aláírásokkal befejezettek, a császár kész lesz Csung herceget, mint az engedelmű köüdtűs vezetőt fogadni. A kártérítési kérdése ránk néve a legkomolyabb figyelem tárgya. E kérdés nagy nehézsége miatt még nem jutottak a hatalmak oly programhoz, melyet mindnyáan elismertek volna. Kína feltétlenül elismerte ezt a kötelezettséget, hogy megtérítse a kárt, melyet a zavarok okoztak. E kártérítések összegéről ez idő szerint még nem lehet tiszta képet nyerni.

Hogy meddig maradnak még a német csapatok Csiliben, ez attól a lojantástól függ, melyivel a kínaiak az elfogadott békefeltételeket teljesíteni fogják. Pusztá igéreték még Li-Hung-Csang, legszébbé jegyzékei is, semmit érnek. Ha komoly garanciákat kapunk a kártérítések megfizetésére csapatainkat azonnal vissza fogja vonni. Örömlünk nincs benne, hogy ott maradjunk. Pekinget azzal az őszinte óhajjal fogjuk elhagyni, hogy ameddig csak lehet, ne lássuk viszont, legalább katonáinkkal nem, hanem kereskedőinkkel és hittérítőinkkel. Épp úgy áll a dolog a főparancsnoksággal. Egy nappal sem fogjuk azt tovább fenntartani, mint ameddig a nélyzet követelményének és a hatalmak kívánságának megfelel. Addig Waldersee teljesíteni fogja tiszteit általában elismert tapintatával és épp oly jó katonai sikereivel.

A kínai politikai helyzetről a birodalmi kancellár így nyilatkozik: Az összes hatalmak törekednek Kínához való viszonyukat konzolidálni és a nemzetközi tárgyalások mielőbbi befejezését óhajtják. Mindazonáltal bizonyos dolgok természetén alapú divergenciák állanak fenn. Vannak hatalmak, melyeknek érdekei ott lényegileg gazdaságiak, mások amelyek inkább politikai célokat követnek. Mi az első kategóriába tartoznak. Ezért kötöttük a német-angol egyezményt is avval a céllal, hogy Kína integritását a meddig lehet fenntartsuk, másrészt, hogy Kínában csak annyira angaszájuk magunkat, amennyire az kereskedelmünkre szükséges. A Mandzsuria ez az egyezmény nem vonatkozik. Ez kitűnik annak szövegéből. Hogy titkos megállapodások és záradékok nincsenek az egyezményben, ezt már ismételtel kijelenttem. Már az egyezmény megkötését megelőző tárgyalásoknál sem hagyunk fenn kétséget arra néve, hogy azt nem vonatkoztatjuk Mandszurára, ahol nincs említésre érdemes német érdekünk. Másrészt, érdeklünk az hogy Kína mostani államvagyonát illetéktelenül ne csökkentse. Kína igen jelentékeny összeg erejű adása a hatalmaknak, oly adós, aki hitelezőivel tárgyal, de még nem jutott megállapodásra. A hitelezőknek érdeke, hogy Kína ne idegenítsen el tőlsokat in fraudem kreditorem. Amíg Kína nem teljesítette az együttes jegyzék feltételeit, Németország sajnálna minden megegyezést, melyet Kína bárki-vel kötne, amennyiben ez által pénzügyi ereje igen lényegesen beolvaságotlanék. Az összes hatalmak ünnepiesen kijelentették, hogy Kínában nem követnek külön célokat. Irányadó volt az is, hogy magán-társaságok elkezdtek Kínától mindenféle engedményeket kiesikarni. Ha az így tovább ment volna, Kína végül a kifacsart citromhoz hasonlítana és a levéből semmi sem maradna meg.

A békefeltételek legsürgősebb teljesítését követeltük Kínától, egyekben azonban a kínaiakat javaslataikkal, óhajaitkal és panaszaitkal a pekingi diplomáciai értekezlethez utasítottuk, mely a hatalmak konzerjtét képviseli. Nyugodtan megvárhatjuk hogy ennek milyen hatása lesz. Azt mondták, hogy a kínai ügy alterálja Oroszországhoz való viszonyunkat. Ez sem áll. Németország Kínában lényegileg gazdasági és kulturális célokat követ, Oroszország szintén, de mellesleg politikai céljai is vannak, nevezetesen északi Kínában. A német és orosz célok jól megállhatnak egymás mellett. Előbb vagy éppen állandó ellentétől a két hatalom közt Kínában épp oly kevésé van szó, mint bárhol másutt. Azt azonban a dolog természeté hozza magával, hogy Kínában néha más hatalmakkal is együtt haladhatunk. Így Oroszországgal és Angliával, éppen olyan a viszonyunk Amerikához, Franciaországhoz és Japánhoz is.

Közöttük és Franciaország között, mint a fölött legtöbb pontjain, úgy Kínában sincs tárgyi ellentét.

Hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország a leglojálisabb módon támogatott minket — és hogy a két szövetséggel karöltve járunk, a hármasszövetség rendíthetetlen fennállása mellett magától értendő. A különböző hatalmak igényei között az a feladatunk, hogy semtelegessünk, önállóságunkat, békénket és érdekeinket megóvjuk. Nekünk csak az a célunk, hogy Kínában lehetőleg mielőbb békés állapotokat teremtsünk és birtoklásunkat és kereskedelmi érdekeinket fenntartsuk. Mi igazságos és lojális magatartással a fennálló ellentéteket enyhíteni akarjuk, másokkal egyetértőleg azt a közös célt akarjuk elérni, hogy megfelelő kártérítést kapjunk a népjog megsértése által előfallott expedícióköltségekért és hogy kereskedelmünk szabadságát megtartsuk. Erre a politikára kérjük és reméljük a tiszteit ház támogatást. (Élénk tetszés.)

Richter Jenő kérdezi, hogy Waldersee az idén hatalmaknak mennyi csapatával rendelkezik még és minő műveletek várhatók még. Németországnak nincs oka, hogy Anglia helytartója legyen és megőrizze annak pozícióját Kínában, úgy, hogy továbbra is folytatassa a délitrikai háborút a régi, éppen nem szimpatikus módon.

Bebel: Németországnak semmi esetre sincs szükség arra, hogy annyi katonát hagyjon Kínában. Óvást kell emelnünk — úgymond — az ellen, hogy pénzünket és csapatainkat Angliának rendelkezésére bocsássák. Anglia érdekeit nem kell védenünk. Kínában még a legkomolyabb bonyodalmak fognak keletkezni. Attól tartok, hogy azt, amit a keleten bearrítottak, egykor a nyugaton fegyverekkel kell majd rendezhozni. Osztozom a birodalmi kancellár óhajában, hogy mielőbb kerüljünk ki Kínából.

Gróf *Billow* birodalmi kancellár Bebelnek ezt válaszolja:

Mi Kínában csak német érdekeket képviselünk és az angolokra bizzuk, hogy saját érdekeiket képviseljék. Richter kérdezte, hogy hogy áll a dolog a mandzsuriai egyezményről. Ezt nem tudom uraim, de nem tudják azt bizonyos kormányok sem, amelyek inkább vannak érdekelve az egyezményről, mint mi. Nem telett volna meg a szokásoknak, vagy a német érdekeknek, ha az érdekt kormányok e tekintetben tulságos kíváncsiságot árultak volna el. Ha valamit megtudok az egyezmény tartalmáról, szívesen közölni fogom azt Richterrel.

Richter a Laffan-távirati ügynökség sürgönyeire hivatkozott. Ez az ügynökség valóságos virtuozitással tud kacsákat világra röptetni. (Nagy derűltség.) Ezért hajlandó vagyok mindent, amit ez az ügynökség térszja, pusztá szédélésnek tekinteni és még vagyok győződve, hogy Mumm követ sohasem állította, hogy mi annexiósi politikát akarunk folytatni Kínában. Richter azt mondta, hogy én csűrtem és csavartam a dolgokat. Egyetlen ország minisztere sem lett oly részletes közlésekkel a kínai viszonyokról mint én. Én nem vagyok mesemondó, hanem külpolitikáink felelős vezetője. Érdekeinket Keletásziában elő kell mozdítanunk, az notorinassá vált tény. Ez értelemben mondani három évvel ezelőt: kell hogy legyen helyünk a napon. És azt mondom ma, hogy ezt a napon helyünket megtartjuk és nem engedjük magunkat az árnyékba szorítani. (Tetszés.)

Ezután a póthitel bizottsági tárgyalására vonatkozó indítványt a centrum és néhány konzervatív szavazatával szemben elvetették. Ezzel az első tárgyalást elintézték és a ház ezután a belügyi költségvetés hátralevő tétéivel a tárgyalását folytatta.

CINE MINTYE!

a címe a mai számunkban kezdődő új regényünknek. Az eredeti regény szerzője Dóza Endre, országgyűlési képviselő. A magyar regényírók között értékes és jelentős ez a név. Néhány év tün föl Dóza Endre egy regényével a magyar olvasó közönség előtt, és azóta figyelmes érdeklődés kíséri az érdekes író munkásságát. Korrajz a

CINE MINTYE!

Megkapó a hátere, értékes a mesészöveve és a közvetlen megfigyelések erőssé és élénkkes teszik a regény akcióját. Az erdőlyi élet hárajza a regény, magyar a levegője és magyar a nyelve. Az olvasó figyelmét megragadják a plasztikus alakok és érdeklődését lekötli a mesészöveve. A

CINE MINTYE!

értékes munka, a tárgya iránt érzett szeretettel s kedvvel írta a szerzője, ez meglátszik minden során. Szíves figyelmébe ajánljuk olvasóinknak a regényt, amelynek mai számunkban kezdjük meg a közlését.

Wein Károly és Társai

HÁZAI IPAR.

minden darab gyáralkból származó árát jönel védőjegyvel látjuk el.

szepességi vászongyárosok

ajánlják hiroves kosárkát és busszóli vászont és kamuka-(damaszt) gyártmányukat. — Főiskola

Budapest, IV. Koronaherceg-utca 8. szám.

HIREK.

A hódítók.

Mint Chamberlain tanult volna a Zola Termékenységéből s mintha mindazt, amit abban agyémnek és istentelenségnek láttak a régi emberek, máris bele akarná vinni a gyakorlati politikába.

Abban a kis kávéban, melyben Macchiavelli Miklós a hódítók számára a legerköcs-telebb, de egyszermind legpraktikusabb vademeceumot szerkesztette meg, sehol sem fogják megtalálni azt, amit Chamberlain a kivándorlási egylet nótáitól elvett tegnap kifejtett. Chamberlain tehát egy új, eredeti ideával gazdagította a hódítás tudományát s itt mindjárt ki kell emelnünk azt is, hogy ez az új idea nem kíván vért, sőt a legtermészetesebb emberi vonzalmón épül: a férfinak az asszonyhoz való vonzalmán. Chamberlain tehát a szerelmet tette meg a hódítás hatalmas eszközének s az egészséges férfiaknak egészséges nőkkel való egybekelését belevitte Anglia politikájába.

Chamberlain tegnap abbéli óhaját fejezte ki, hogy bárcsak mielőbb véget érne a transvaali küzdelem s ez óhajátával kapcsolatban röviden jelezte azt a politikát, melyet a meghódított területen követni fog.

— Anglia legjobb férfiai közül — mondta — tízezer fogok a meghódított területre küldeni s mivel e férfiaknak társnőkre is szükségük van, külön alapot létesítünk a célból, hogy alkalmas nőket Délafrikába való kivándorlását előmozdítsuk.

Ez a politika lényegében nem is más, mint amelyet az emberiség a nemcsak állatok teremtésénél évtizedek óta használ. S az, hogy ez a politika az állatvilágban föltétlenül helyesnek bizonyult, nem teszi méltatlanná az embert, hogy ő rá is alkalmazza. Az emberi méltóság nem ejtett esorbát az, ha a természettudományokból leszárt nevelési elvekkel iparkodtak tökéletesebbé tenni az emberi fajt. Az emberi méltóságot csak az sértette s csak az hiúsította meg a fajok boldogulását, ha filozófiai elvonás által megállapított szabályok szerint akarták boldoggá tenni s olyan elvek szerint nevelték, melyek természetével nem egyeztek meg. A jó fajok előállításának szabályait nagyjában megállapította már a tudomány s a kormányzás, a politikai mesterség ezeket a szabályokat csak respektálni tartozik, ha jó eredményeket akar elérni.

Am mondják azt, hogy az ember nemesebb fajta, semhogy a lótenyésztők elvei szerint bánjanak vele. Háborodjanak föl az emberek a miatt, hogy őket a juhállókban uralkodó törvények szerint boldogítsák. Csak tiltakozzanak a szemérmeskedők, a patent moralisták és a halvány erényhősök, hogy közönséges állattenyésztési rendszerekkel akarják egészségesekké, erkölcsösökké és boldogokká tenni az emberiséget. Mítsem fog használni sem a szóbeszéd, sem a fölháborodás, sem a tiltakozás. Az első politikai akció máris megindult ebben az irányban s ott, ahol eddig kardokkal, fegyverekkel és erődítményekkel őrizték a levert országot, most tizezer házasaság, tizezer szerelmes férfi és ugyanannyi szerelmes asszony szerelmi energiája fogja védelmezni a földet.

G—A.

Budapest, március 15.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 15-én az előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóttassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Az első király a gabonavámokról. Rómából jelentik: A király tegnap kihallgatáson fogadta Distelano képviselőt akivel hosszasan beszélgetett az ország

gazdasági helyzetéről és a közben a következő kijelentést tette:

— A gabonavámok megszüntetése elméleti szempontból határozottan bölcs és igazságos dolog, a jelenlegi helyzetben azonban ellenkező a mezőgazdaság és a lakmencsár érdekeivel.

— Crispi belesette. Rómából táviratozzák: Crispi ma kihallgatáson volt Marit királynénél. Az audiencián az ősz államférfi hirtelen rosszul lett, ugyannyira, hogy elcsúszott és fejét könnyen megsejtette. Azonban mihamarabb magához tért és lakására távozhatott. Crispi most már sokkal jobban érzi magát.

— Fodor tanár betegsége. Fodor József orvos-tanár amputált sebének ma újabb megtekintette Dollinger professzor. A seb szépen gyógyul, a beteg állapota azonban még igen agasztó. Nagyfokú elgyöngyülés miatt orvosai is aggodnak életéért. A beteg mellett ott van veje, dr. Gerlóczy Zsigmond kórházi főorvos és Dollinger professzoron kívül Müller Kálmán orvos-tanár is állandóan látogatja.

— Gróf Zichy Géza Bécsben. Bécsből táviratozzák hogy gróf Zichy Géza a Musikvereinsaalban tegnap eljátszotta új zongorahangversenyét. A terem zsulolásig megtelt s a műértő közönség az új zenemű szépségeitől és a szerző remek játékától való elragadtatásban helyéről fölemelkedve, állva hallgatta meg az előadást. A művészgrófnak még három darabot kellett ráadásul játszania. A hangversenyt a Liszt-emlék javára rendezték. Gróf Zichy Géza sok köszönetet kapott.

— Petőfi-ünnep Szalk-Szent-Mártonban. Szalk-Szent-Mártonban ma leplezték le szép ünnepség keretében a nagy fogadó falába illesztett emléktáblát, mely arról ad tanúságot, hogy Petőfi ott lakott és működött. A Petőfi-társaság tagjai közül Bartók Lajos alelnök, Szana Tamás főtitkár, továbbá Jakab Odón, Ferenczy Zoltán, Prém József, Koroda Pál és Váradi Antal rándultak le az ünnepre. Velük utazott gróf Benyovszky Sándor országgyűlési képviselő is. A vendégeket Kun-Szent-Miklóson az emlékbizottság, Tass mezővárosban pedig gyönyörű lovasbandérium fogadta. Zászlós kocsikon vonultak be az irodalom képviselői a lakosság éljenzése mellett. A házakon mindenütt nemzeti lobogók tarkálottak a március 15-iki ünnep emlékére. Szalk-Szent-Mártonban a templom előtti téren Csikay Imre főszolgabíró, Rudnyánszky László szolgabíró és Fekete Pál, a város jegyzője, beszédet üdvözlőkké a vendégeket, mire Bartók Lajos felelt, szentnek nevezve a földet, hol Petőfi egykor járt. Az ünnep istentisztelettel kezdődött a templomban, hol Máté Elek ref. lelkész (Duna-Vecseről) hazafias szónoklatban dicsőítette a szabadság napját és Petőfi emléket. Aztán Dobos László ev. ref. lelkész vendégszerető házában villásreggelihez gyűjték össze az ünnepelők s innen a nagy fogadó elé vonultak. Ezt a tért Petőfi-teret neveztek el a mai nap emlékére. A lepellet borított emléktábla előtti emelvény körül óriási néptömeg foglalt állást és imponáló volt, amikor ez a közönség a Himnusz énekelte.

Bartók Lajos hatáson szavalt a „Várátok Petőfi!” című költeményét, majd Nyáry Pál református segédlelkész emlékbeszédet mondott, mire lehullt a takaró az emléktábláról s látható lett Petőfinek karrarai márványból faragott domborművé képmása, alatta a fejrissal:

Szalk-Szent-Márton lakossága

állította e táblát

a magyar szabadság lánglelkű énekesének,

PETŐFI SÁNDORNAK,

ki az 1845–46. években e házában lakott.

1901. március 15-én.

Anyám! az álomok nem hazudnak;

Takarjón bár a szemfedél;

Dicső necc kiltó jiadnak.

Anyám! soká, örökkön el.

A tábla vörös márványból való s legalul arany lant és kard ékíti. A mű alkotója Somogyi Soma szobrász.

Nagy hatást keltett Ferenczy Zoltán emlékbeszéde, melyben Petőfinek szalk-szent-mártoni működését méltatta, továbbá Váradi Antal ódája: Petőfi visszatér! Gaál József aztán elszavalt a Talpra magyar-t s a közönség a Szózat-ot énekelte.

Az ünnepi lakomán gróf Benyovszky Sándor országgyűlési képviselő a március 15-iki ünnepet magasztalta. Földváry József (a híres Földváry Gábor fia) a magyar írókat éltette. Bartók Lajos a kerület képviselőjét Benyovszkyt köszöntötte fel s végül még Váradi Antal és Jakab Odón mondtak lelkes pohárköszöntőket. A vendégek az esti vonattal visszatértek a fővárosba.

— A nagy hadgyakorlatok. Bécsből táviratozzák, hogy az ideig nagy hadgyakorlatoknak, a részleteit is véglegesen megállapították. A hadgyakorlatok a budapesti negyedik és a zágrábi tizenharmadik hadtest között lesznek s ez utóbbihoz bevonnák a pozsonyi ötödik hadtest egyes csapatteit. A két hadtest ezredei és az ötödik hadtesthez tartozó 48. Ferdinánd 10herceg gyalogezred, a 71. Galgóczy- és a 72. David-gyalogezred (kivéve a Rogatióban állomásozó negyedik zászlóalj) annyi tartalékost s szükség esetén annyi jól kiképzett póttartalékost fognak behívni husz napra, amennyivel a századok létszámát 180 emberre lehet kiegészíteni. A behívott tartalékok és póttartalékok tartoznak kivétel nélkül saját csapatteikhez bevonulni és nem teljesíthetik a fegyvergyakorlatot más ezredék kötelékében. Ez a rendelkezés kiterjed a következő gyalogezredre: a 6-ik (mind a négy zászlóalj), 16-ik (mind a négy zászlóalj), 23-ik (három zászlóalj), 32-ik (2. 3. és 4. zászlóalj), 38-ik (két zászlóalj), 44-ik (2. 3. és 4. zászlóalj), 48-ik, 52-ik és 53-ik (mind a négy zászlóalj), 61-ik (2. 3. és 4. zászlóalj), 68-ik (mind a négy zászlóalj), még a Bjelinában állomásozó első is), 69-ik (az 1. 3. és 4. zászlóalj), 70-ik (mind a négy zászlóalj, a Travnikban állomásozó negyedik szintén), 71-ik (mind a négy zászlóalj), 72-ik (1. 2. és 3. zászlóalj), 73-ik (2. 3. és 4. zászlóalj), 79-ik (2. 3. és 4.), 82-ik (a banjalukai két zászlóalj) és a 96-ik gyalogezrednek négy zászlóalja. E hadtestek keretében részt fognak venni a hadgyakorlatokban továbbá: a 31-ik tábort vadász-zászlóalj és a bosznia-hercegovinai 3-ik gyalogezred 1. 2. és 3. zászlóalja. Ezek szerint a gyalogság a hadgyakorlatoknál körülbelül 31.000 főre fog rugni.

— Megörült köztársasági elnök. A Chicago World mexikói levelezője arról értesíti lapját, hogy Mexiko köztársasági elnöke, Porfirio Diaz, megörült. A tudósító szerint az elnökön már régóta észrevették az elmezavar tüneteit, most azonban teljes erővel kitört belőle az örület.

Porfirio Diaz sok tekintetben nevezetes személyiség. Oaxacában született 1830-ban s 1864-ben résztvett azokban a harcokban, amelyek Miksa császár sorsát megpecsételték. Gyorsan emelkedett a hadi pályán, félelmetes ellenfeleivé nőtte ki magát Miksa császár tábornokainak, akiket mindenütt megvert; egymásután foglalta el Pueblát s a fővárost, Mexikót. A győzelmes tábornok most az új köztársaság elnökévé akart lenni, de a szerencse Juareznek kedvezett. 1872 és 1877 közt számos fölkelésben és forradalomban vett részt, míg végre az utóbbi évben elérte végját: elnöknek választották. Három évig viselte ezt a méltóságot, hogy négy évi szünet után ismét megkapja. 1884 óta máig bírja ezt a méltóságot. Alatta Mexiko nagy szerencsén fellendült s neki köszönhető, hogy helyreállt az ország pénzügyi egyensúlya.

Mexiko függetlenítése óta (1821) Porfirio Diaz az ötvenötödik mexikói államfő. Egy nemrég kiadott statisztika szerint ezek közt volt 35 katonameger, 7 ügyvéd, 4 pap, — a többi földbirtokos, mérnök, író. A leghosszabb idő Porfirio Diara esik. Az eddigi mexikói elnökök közül csak 30 halt meg természetes halállal.

— A nyolcvan éves Bubicus püspök. Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter Bubicus Zsigmond kassai püspökhöz nyolcvanadik születésnapja alkalmából meleg hangú üdvözlő levelet intézett.

Nagyméltóságodat, így szól a levél, változatos pályatutásának minden szakában, tényleg szellemi tehetségeinek és fennkölt lelkületének gazdagsága mellett mélyen vallásos és lángolóan hazafias érzülete vezérelte.

Eme kettős láng hevetől nemesített munkásának tanúi: legelső hazai kulturális intézetünk, a Magyar Nemzeti Múzeum, amelynek Nagyméltóságod fáradságtalan, sokban utóttó munkása s az ország képviselőháza, melynek mindenki által tisztelt, szíves emlékeztetben tartott tagja vala; hirdetői a nagyméltóságod hazafias közreműködése mellett alapított Országos Képtár, a bőkezűsége által új életre szólitott múzeumok és gyarapított értékes gyűjtemények, s nagybecsű irodalmi művei. Nagyméltóságod a művelt külföld előtt növelte a magyar kultúra jó hírnevét nagy áldozatkészséggel létrehozott kiadványai által míg a bölcs kormányzatára bízott egyházmegye élén immár tizenegyedik éve tölti be felelősségteljes főpásztori hivatását, buzgósággal, hazafias lelkesedéssel, papjainak és híveinek szeretetétől körveve.

Erdemei előtt meghajolva, halásán mondom születése éviördülője alkalmából nagyméltóságodnak köszönetet az egyház és a magyar közmevelődés javára kifejtett őnzelen tevékenységéért ama hő kívánsággal hogy az Isten kegyelme nyuítsa minél hosszabbra nagyméltóságod életét, s részletesen továbbra is zavartalan boldogságban, érdemekben gazdag életének példája pedig erősítse a követő nemzedék lelkében a nemes erőtmenyek után való lankadatlan törekvést. Fogadjon nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Wlassics Gyula.

— Ingyen kenyér. A Podmaniczky-utcai kenyérszító boltban csütörtökön 12.300 adag kenyéret osztottak ki.

— **A főhercegasszony trikolorja.** A fővárosnak ma örvendetes szentációja volt. *Klotild* főhercegasszony két gyönyörű palotáját örömtől repeső szívvel bámulták egész nap az emberek, a két palota tornyán egy-egy hatalmas trikolor lengett. A tavaszi szellő lágyan simogatta a nemzeti színű zászlót, a napsugár csókolta mind a három színt és a trikolor selymes rojtzata gyönyörűséggel szólt a Kossuth Lajos-utca sétáló közönségéhez.

— **Lássátok, a főhercegasszony ünnepe!** Ünnepe a legmagyarabb ünnepen! A magyar szabadság születésének napján trikolor díszíti a házaikat...

A két trikolort diadalmas örömmel nézte mindenki, akit a fejlődő Belvárosba vitt az utja. És amikor egy Habsburg főhercegasszony kintüzte palotáira a nemzeti színű lobogót, a főváros bérházain csak itt-ott volt egy-egy fölfedezhető. Hatalmasan változta ezt a nemtörődömséget a főhercegasszony két trikolorja.

— **II. Abdül Hamid.** Egy könyv jelent meg Párisban ez alatt a cím alatt. Adorsides bérg írt, akit mint ifjú török vezért száműztek. Most Párisban él, s az, amit a szultán életéről és udvaráról írt, nagyon valószínű adatként hat. A könyvnek egy részlete így szól:

II. Abdül Hamid udvara meglehetősen előrehaladt a civilizáció dolgában, habár ez a civilizáció kissé erőteljesebb. A palotabütyök párisi toalettikettek viselnek és az igazhivők uralkodója a legjobb águkat szerzi be az Ylidiz-kioszk számára. A szultán jövedelmét, amely egyike a legnagyobbaknak Európában, erősen dezmálják az alattvalók. De hát ez nem esoda, mert a szultánoknak gazdasági tekintetben ez a mottója: „Hadd lopjanak, amíg engemet szolgálnak!” Az udvaroncok fel is használják ezt a maguk javára. Abdül Hamid magánéletét sosem viseli magán a nyugati civilizáció kifejezőbb jellegét. A szokások és hagyományok erősen keleties magvát csak részben burkolja a nyugati műveltség külszine. A szultánnak legfontosabb teendői közé tartozik a kémek jelentéseinek a meghallgatása, akik Európa minden részéről hoznak híreket. A hivatalnokai kar elég nagy arra, hogy az állami szolgálatokat elvégezhesse, a szultán azonban folytonosan privát-ügyeinek és saját terveinek a kidolgozásával bízza meg a hivatalnokokat legnagyobb részben. Így a nemzeti kérdések és a nyilvános ügyek elintézése erősen hátrébe szorult a szultán magánügyei előtt. Koncertek, különféle játékok, kinematográfikus mulatságok kedves időtöltései szolgálnak a szultánnak s az udvart mulattató drámai és operai színtársulatoknak ugyancsak fényes dolguk van és a szultán környezete sohasem mulasztja el, hogy a Konstantinápolyon keresztül utazó szintársulatokat meg ne hívja vendégszerelésre. Ezeknek a mulatságoknak megemlékse szigorúan meg van tiltva a török sajtónak és ritkán vesz részt azokban más, mint a szultán és családja. Jóllehet Abdül Hamid személye minden elképzelhető földi javakkal van körülveve, azért a hatalmas szultán mégis örökös rettegésben és félelemben él. Az ebéd elkészítése körül óriási elővigyázattal járnak el. A lőzés erős őrizet alatt lévő könyháza történik, és a szakácsok mindent egy hü szolga felügyelete alatt végez. Az ebéd felállása egy egész processzió kíséretében történik. A kanacsól és a falakat fedő kendők le vannak csesztelve. Ezek az óvintézkedések azonban még mindig nem elegendők a szultánnak, hanem minden pillanatban egy másik hivatalnok költözi meg a behordott ételüket, és egy egész sereg kedvence átjuttatja a szultánnak kapja az első falatot ura kezéből. Az uralkodó igen féltékenyen őrzi egészségét, és a leghőbb óhaja, hogy valamikor kővér lehessen, ami, tekintve ideges állapotát, sehogyan sem akar sikerülni szegénynek. Szenvedélyes dohányos ügy, hogy reggelről estig folytonosan cigarettázik. Itatok tekintetében nem folytat valami szigorú muzulmán életet. Szereti a pezsgőt és mielőtt látogatót fogadja, likőrt iszik, hogy arca és szemei lényesebb legyenek, mert nem akarja, hogy bágyadtan lássák. Idegessége borzasztóvá teszi számára az éjszakákat. A sötétben úgy fél, mint egy gyermek ügy, hogy sokszor az egész lakosztályát ki kell világítani. Gyakran fölriad álmából és ilyenkor álmofélt hozat, vagy pedig messzelátóin keresztül az égbolgotat vizsgálja. Irodalmi tekintetben a leltűntest kéltő regények iránt érdeklődik foképpen. Az egyedüli neme a sportnak, amelyben kitűnik és amelyet igen nagy kedvvel űz: a pisztolyalvó való célbalövés.

— **A munkaközvetítő-intézet jubileuma.** A budapesti munkaközvetítő-intézet ma töltötte be működésének első esztendejét. Ezt az alkalmat felhasználta az intézet tisztviselői arra, hogy az igazgatót, *Létay Gusztáv* miniszteri tanácsost üdvözlőjk. A tisztikart *Pantelindez Sándor* vezette s meleg hangon üdvözlötte a tanácsost, aki szép szavakban mondott köszönetet a megemlékezésért, kérve a tisztikart, hogy a munkában őt továbbra is támogassák az eddig kifejtett tevékenységükkel.

— **Házasság.** *Thék* Endre nagyiparos tegnap vezette oltárhoz a jászérvárosi plébánia templomban *Kleinseil* Iktát. Az esketési szertartást *Kriszán Mihály* pápai kamarás szemináriumi igazgató végezte. Mint tanuk *Glück* Frigyes fővárosi bizottsági tag, szállodalajdonos és *Fögel* Károly ügyvéd szerepeltek.

Dr. *Kaiser Ignác* ö-turali kórorvos és hó 19-én vezeti oltárhoz *Krausz* Hermína kisasszonyt, *Krausz* Mór boscai birtokos leányát Vágújlyan.

Fischer Jenő Adán eljegyezte *Offner* Adolf takerépkéntári vezérigazgató leányát Adél kisasszonyt.

— **As Újságtrók Egyesületéből.** A Budapesti Újságtrók Egyesületének segítő-alap igazgató-tanácsa ma délután *Hoitsy* Pál einöklebe alatt ülést tartott. *Csiklay* Lajos alelnök betervezte a zárszámadásokat és a jövő évi költségvetési előirányzatot. Az igazgatótanács átvizsgálta és jóváhagyás végett a választmány elé terjeszti. Dr. *Arányi* Zsigmond Herkules-fürdő orvosának ajánlatát, hogy az egyesület tagjait ingyenes gyógykezelésben részesíti, az igazgatótanács hálás köszönettel fogadta. A választmány határozatára az egyesület az újságtrók számára *állásközvetítő-irodát* állít föl, *Csiklay* Lajos, *Bleicher* Miksa és *Kóbor* Tamás tagokból álló bizottságot küldött ki az iroda szervezésére. A bizottság elkészült munkálatával és az igazgatótanács mai ülésén jelentést tett arról, hogy az iroda megkezdte működését. Az állásközvetítő-iroda vezetésével az igazgatótanács *Csiklay* Lajos alelnököt bízta meg. Az igazgatótanács mai ülésében 900 korona segélykölcsest és 24 korona segítőget szavazott meg.

— **A pétervári merénylet áldozata.** Egy pétervári táviratunk arról ad hírt, hogy *Bogolepov* közoktatásügyi miniszter ma délután meghalt. *Bogolepov* tudvalevőleg két héttel ezelőtt rálött egy *Karpovics* nevű orosz egyetemi hallgató és sebesülését már akkor halálosnak mondták az orvosok.

Karpovics *Berlin*ből jött Pétervárra, hogy kihallgatásra jelentkezék a közoktatásügyi miniszternél. *Karpovics*öt 1894-ben kitiltották a dorpatii egyetemről s azóta külföldi egyetemeken tanult. Többször megpróbálta, hogy a kitiltó végzést visszavonassa, mert hazájában akart tanulni, de mindig kudarcot vallott. Utóljára személyesen terjesztette elő kérését *Bogolepov* miniszternek. *Bogolepov* meg is hallgatta, de kijelentette, hogy kérését nem teljesítheti. *Bogolepov* miniszter dolgozó szobájában volt, ahol éppen látogatókat fogadott. A miniszter a csernigovi polgármesterrel beszélgetett s az utóbbi mellett állott *Karpovics*, aki egyszerre elővette revolverét és rálött a miniszterre. A golyó rézsutasan járódott a miniszter nyakába, keresztüljárta gallérját és meglehetősen mélyre hatolt. A miniszter ájultan összerogyott. *Karpovics* eldobta revolverét és nyugodtan maradt a helyén. A szobában levő emberek rávetették magukat, de a merénylet egy pillanatra sem veszítette el nyugalmát és türe, hogy a börtönbe vezessék. Egy berlini tanárt hívták a sebesült miniszterhez; az el is távolította a golyót, de a miniszter állapota azóta is állandóan válságos volt. A merénylettel egyidőben azt jelentette a félhivatalos táviró, hogy a merénylet *Karpovics* emléje megháborodott. Ez azonban nem igaz, sokkal valószínűbb, hogy egy nihilista érzelmű titkos deákuszövetkezet őt szemelte ki arra, hogy a reakcionárius érzelme miatt gyilkol minisztert agyonlőjje. A merénylet most a Péter-Pál-erdőben van.

— **Halálozás.** *Zomborban* tegnap elhunyt *Mály* József testőrnövész 41 éves korában. Egy érdekes pályának szakadt vége kora halálával. *Mály* megyei tisztviselő volt. *de Joannovics*, az ismert festő buzditására, aki felismerte benne a művészetbe való tehetségét odanagyta hivatalát és elment Münchenbe és *Eisenhut* Ferencnél tanult, aki földije volt. Nagyobb-részt tájképeket festett, amelyekben az egyszerűséget a színeknek bizonyos poétikus lágyaságát díszesített a bíralók. Az 1898-iki kiállításán általános tetszést kellett egy hangulatos téli tájképe. Akik ismerték tehetségét, szép jövőt jósoltak a bácska művésznek. de, lájadalom, szépen induló pályáját derékon törte ketté a halál. Ötvegye és két árvája javára külön fogják eladni hátrahagyott műveit.

Ma délután temették el nagy részvét mellett *Zemvegy* *Porzsol* Benóné született *Vendrsinsky* Máriát; a temetésen testületileg jelent meg a Népszínház személyzete és egykét zászlója alatt kivonult a Fővárosi szegény gyermekkert-egylet is. Az engesztelő szent mise áldozat e hó 21-én esztűrőőkön délelőtt 10 órakor lesz az erzsébetvárosi templomban.

Katz Ottó, a Magyar Távirati Iroda helmunkatársát súlyos csapás érte. Édes atyja, *Katz* Ede ma 62 éves korában, hosszas szenvedés után *Teplitz-Scóna*uban meghalt.

— **Négyszeres gyilkosság.** *Tver* oroszországi vasutállomás közelében — mint Moszkvából táviratozzák — ismeretlen tetesek meggyilkolták egy vasuti őrt, a feleségét és két leányát. Az őrházat aztán felgyújtották, de a ház nem pusztult el egészen. Így akadtak rá az áldozatokra. A gyilkosoknak nyomuk vezetett.

— **A lemergi adó-panama.** *Lembergből* táviratozzák: A községtanács tegnap ülésén *Mathovszki* polgármester kijelentette, hogy a tanácsnak nincs tudomása óriás adóhátralékokról és az adóbehajtásnál üzött protekciónról. Végül azt a reményét fejezte ki, hogy az adóhivatal meg fogja cáfolni a botrányos gazdálkodásról terjesztett híreket.

— **Automata a postán.** Néhány napilapnak híre vonatkozólag *Steuer* Sándor, a belvárosi kávéház tulajdonosa annak a kijelentésére kér föl bennünket hogy ez az automata-találmány az ő ideája és tulajdona. *Fodor* Antal gépészembőlkel ezt a találmányt azzal a megbízással ismertettem meg, hogy a levél-automata technikai részét készítse el.

— **Ibolyák napja.** Ma volt az ibolyák születésnapja, az első igazi tavaszi nap. Nyolc óra tájban már kivillant a napsugár s bearanyozta az utcát, a nagy üvegablakokat, a cégfeliratokat. Az emberek mosolyogtak s az öregek a hónok alá fogták a botjukat. Tudja Isten miért, de ma bot nélkül is tudtak járni. Az utcaszélen nagy-kendős, szegény asszonyok álltak kis kosárral s ibolyát árultak.

— **Ibolyák napja!** — mondta az öreg ur, aki egy fehérhaju asszonnyal sétált. A fehérhaju asszonyság már selypített s úgy beszélt, mint a gyermek.

— Igen, igen. Ibolyák napja — mondta szentimentálisan.

— **Veszek magának ibolyát — felelt** az öreg ur.

— Köszönöm, köszönöm.

Az öreg ur ibolyát vett s mosolygott, mikor átnyújtotta. A fehérhaju asszonyság a keblére tűzte s aztán karonfogva mentek odább.

— **Milyen jól illik magának — mondta** az öreg ur s szorosan a karjába fűzte az asszony kezét.

Az öreg asszonyság a keblére nézett, aztán az öreg urra s megint szentimentálisan mondta:

— Oh a tavasz! A tavasz.

És így mentek végig a napsütött utcán, az ibolyás asszonyok mellett, a ragyogó kirakatok előtt. Jobbról-balról siető férfiak mentek el mellettük. Mindegyiknek kis ibolyacsokor volt a kezében. Egy pap is sétált. Fekete volt tetőtől talpig. Csak a kezében volt egy illatos, lila csokor. Nagy léptekkel ment az utcán, a szemével áldomdozva nézegetett az asszonyokra, közben megállt s az ibolyacsokrot szagolgatta. Most beletűközött egy munkás emberbe, aki mormogott valamit.

— **Boesánat — mondta** a pap. A munkás-ember rinézett. Az ibolyát nézte s aztán mosolygott s szelíden mondta:

— Kérem, kérem...

És így fölbockrázva, szelíden, boldogan jártak-keltek ma az emberek a főváros utcáin.

Ibolyás volt a levegő. Az asszonyok ruháján, a férfiak kabátjában, a papok reverendáján, a bérkocsisok kalapján, a kis szabóleányok és kalapos leányok kezében, a hordárok spikájában, a tisztiek kardbójtja mellett ibolya virított. Ibolya mindenütt. Mert ma volt az ibolyák feltámadásának napja.

— **Egy gimnázium jubileuma.** Az V. kerületi magyar királyi állami gimnázium ma lelkes ünnepség keretében emlékezett meg arról, hogy immár negyven éve van az érdemes intézet megmagyarosodásának. Dr. *Wagner* Lajos igazgató az egész tanári karral és ifjúsággal együtt ünnepelte meg a szép jubileumot. Negyven éve, — mondta ünnepi beszédében az igazgató — hogy itt derék magyar tanárok magyar tudományt és magyar műveltséget terjesztenek, magyar hűséggel, magyar odaadással ölelik keblükre a magyar ifjúságot. S ma Budapestünk a magyarság szíve, igazi magyar főváros, a fejlődés oly óriási képességével, a minőről Haas püspök első megnyitójában bizonyára még álmolni sem mert. Es a négy uttőro magyar tanár most is iriss testi és szellemi erőben jár közöttünk, néha-néha megpihenni térnek vissza az ősi tésekbe, élénken érdeklődnek sorsa iránt s örömmel látják, hogy kihajtott a holt berek, melyben még most is lelkesülten zeng a régi dal a régi dicsőség-ről. Áldja meg az isten mind a két kezével.

Az első két évben csak három magyar tanára volt az intézetnek: *Ertal* Antal kir. tanácsos és nyugalmazott gyakorló gimnáziumi igazgató; *Corzan* *Avendano* Gábor kir. tanácsos, nyugalmazott gimnáziumi igazgató, az intézetnek buszonkilenc éven át volt igazgatója és *Lonkay* Antal. Az 1860/1. év fordulót jelent az intézet életében. A két lelkes magyar tanár mellé került még két derék tanár: *Krauschneider* (Dunay) Ferenc, most besztérecbányai főigazgató és *Verecs* Ignác nagyszabenyi nyugalmazott gimnáziumi igazgató. A helytartótanács 1861 február 21., 12.208. számú rendeletével *Seitovszky* János herceggprimás ajánlatára a gimnázium magyarrá alakításával megbízta a piarista-rend főnökét, aki az intézetet a német tanárok jelenlétében 1861 március 4-ikén átvette. Az igazgató az ünnepélyes megnyitót 1861 március 15-ikén mondta.

— **Cáfolat.** A *Budapesti Tudósító* legilletékesebb helyről fel van jogosítva annak a kijelentésére, hogy némely lapnak az a hiresztése, mintha *Ferenc Ferdinánd* főherceg neje, *Hohenberg* hercegnő Meránban örvendetes családi eseménynek nézne elébe, teljesen alaptalan.

— **Lovagias ügy kiutasítási parancsolal.** *Lausanne*ből táviratozzák, hogy *Déroulède* és *Buffet* segédét az éjjel abban állapotok meg, hogy mivel mind a két fél letartóztatással fenyegető kiutasító parancsolat kapott és a rendőrség a párbajt teljesen lehetetlenné tette, a *Déroulède*-*Buffet*-ügyet befejezettek nyilvánítják. *Déroulède* ma reggel *Milánoba*, *Buffet* pedig *Baselbe* utazott.

— **Sirokmán János.** Makón megölte magát **Sirokmán János.** Nagy baja volt, két szép leányt szeretett meg egyszerre és nem tudott választani közülük. Az idő mult, egymást kergették a napok és a szíve még mindig egyformán érezte. A szíve vergődött, édes kinban gyöttrődött, de el nem tudott térni az egyik lánytól a másik felé egy hajszálnyival sem. Ebbe a boldogtalan boldogságba aztán belepusztult. Revolverrel a fejébe lőtt, meghalt. Szegény **Sirokmán János** sajátjánál való ember, akinek esete szinte páratlan. Az anyát, a szülőt érteni lehet, ha két gyermeke közül nem tud választani, de a szerelmes ember, aki nem tud egyik ideáljától a legrövidebb idő alatt a másikhoz pártolni, még ha egy időben is szeretette meg őket, ez a kivételek kivétele. Ez **Sirokmán Jánosra** a legnagyobb tragikum. Annnyit megérdemelt, hogy a két leány, aki ártatlanul a halált okozta, koszorút tegyen a sírjára és megkönnyezze.

— **A tábornok fia.** Ez a tábornokfiu embert ölt, de az nem meglepő már, hogy jobb családból való emberek is lesüllyednek a legborzasztóbb bűnig. Hanem ez a tábornok-fiu amellett, hogy gyilkolt, olyan képtelenül elvetemült és érhetetlenül elfajult teremtmény, hogy erre már csakugyan kevés példa akad. **Candiano** Sándor a neve, még fiatal ember s áldozata egy negyvenéves esztendő asszony, **Zarca Julia.** Mikor Bukarestben a rendőrségre vitték, cinikusan embertelen volt. A gyilkosságot így beszélte el:

— Igen, én öltém meg azt az asszonyt! Amikor a lakására értünk, ő levetkőzött és könnyű pongyolát véve magára a zongorához ült, hogy valamit játszsék. En a háta mögé álltam, felgyűrtem ingujjaimat, hogy azt a kifreccsenő véresepeu be ne moskolják és elővettem elrejtett törőmet. — Már-már belé akartam döfni a testébe a gyilkos szerszámot, de hirtelen valami gyöngeség veit rajtam ért. Csakhamar újból megszálit a bátorság, újból fölemeltem a tört és teljes erőmből beledöftem az asszony hátába. A második dőlés olyan erős volt, hogy a kés pengéje is belétörött. Az asszony fájdalmasan felsikoltott és a földre zuhant. Nehogy kihallássék a segélykiáltás hangja, öklömet a szájába tömtem és ekkor meg is harapta az egyik ujjamat. Ezután rátérdeletem a mellére, mindkét kezemmel torokom ragadtam és addig fojtogattam, amíg kilehelte lelkét.

A kihallgatás után a fiatal gyilkost **Jarca** asszony lakására vezették, ahol a főügyész és a vizsgálóbíró jelenlétében a legnagyobb hidegvérrel csak ennyit mondott, amikor áldozatát meglátta:

— Ó, milyen tehén!...

Mikor **Candiano** anyja, aki egy román tábornok felesége, meghallotta fiának rémtettét, ájultan rogyott össze és nem tudott szöhoz jutni. A szerencsétlen asszony az örüléshez van közel. **Candiano** Sándor már kora ifjúságában is sokszor adta jelét féktelen és rosszindulatú természetének. Szüleit mindig a legtisztelenebb módon szólította és egy ízben, amikor atyja megfedte könnyelmű, kicsapongó életmódjájért, meggyilkolással fenyegette atyját. Ezután az eset után szülei háromszor lelt adtak neki, hogy hagyja el az országot és másfelé keresse boldogulását. **Candiano** Kongóba utazott, de csakhamar visszatért és a mult évben reménytelen szerelmeire gyulladt egy gazdag és előkelő bukaresti leány iránt. Minthogy a leány nem viszonzta érzelmeit, meg akarta magát ölni, de a golyó csak könnyen sebesítette meg.

— **A háború és az arany.** A következő száraz kimutatást találjuk egy francia folyóiratban. Az 1900-ik esztendő aranytermelése lényegesen csekélyebb volt, mint az azelőtti éveké. Ime egy kis statisztika. 1898-ban kiástak 1500 millió frank értékű aranyat, 1899-ben 1625 millió arut és 1900-ban csak 1300 milliónyit. Ennek a hiánynak egyedüli oka a transzváli háború. Transzváli az aranytermelő vidékek közt a harmadik helyen áll, az Egyesült-Államok és Ausztrália után következik. Maga ez a kis ország 1899-ben 379 millió frank értékű aranyat termelt. Most ez a hatalmas aranytömeg egyszerűen elveszett, ennyi érték egyszerűen semmibe foszlott a háború miatt. Ezt a háromszáz milliót a Chamberlain politikájára rabolta el a világtól, amelynek soha többé, semmi módon nem fizethető vissza...

— **Munkások tüntetése.** A munkanélküli munkások ma délután egy kissé megzavarták a márciusi ünnep szép harmoniját. A Petőfi-szobornál gyülekeztek a munkások, mialatt az egyetemi ifjúság ott ünnepelte a szabadsajtó kivívásának évfordulóját. Mialatt az utolsó ünnepi szönek beszélt, vagy kétezer ember gyülekezett a térre s a szocialista agitátorok már ott működtek, hogy zavargásra bírják a kétes elemeket. A Petőfi-térrel a tömeg énekelve s abucgola vonult a Nemzeti Színház elé, amelyen nem volt kitűzve a nemzeti zászló. A színház előtt megállt a tömeg.

— Le a Nemzeti Színházzal! Abucg Keglevich, le a konyak-gróffal.

Ezek a kiáltások hallatszottak. Így tartott ez pár percig; egyszerre azonban ott termelt **Krecsányi**

Kálmán nyolcadik kerületi rendőrkapitány s felszólította a tömeget, hogy vonuljon el rendben és csendesen. Az egyetemi hallgatók ezt rögtön meg is tették, a munkások azonban hallani sem akartak az elvonulásról. A hangulat egyre izgatottabb lett s a tömeg fenyegető magatartást tanusított. Egyszerre csak felharsant a kiáltás:

— Abucg a rendőrséggel, üssük agyon őket.

Egy pár kódarab is röpült ekkor már a Nemzeti Színház előtt álló egy-két rendőr felé. **Krecsányi** kapitány erre kinyitatta a színház udvarának kapuját és tizenkét lovas és husz gyalogos rendőr rotont neki a zajongó tömegnek. A tömeg a rendőri attack elől hanyatt-homlok menekült. Az egyik rész a Muzeum-körutón a képviselőház elé akart vonulni, ott azonban **Bockelberg** felügyelő várta őket egy csapat rendőrről, akik hamarosan szétverték a tüntetőket. A másik rész a Rókus-kórház felé vonult; itt azonban **Kosaras** fogalmazó és **Deisy** Ferenc felügyelő vezetése alatt egy csapat lovas- és gyalogrendőr várta őket. A tüntetőket itt is szétoszlatta a rendőrség. E közben tizenegy letartóztatás történt. Az elfogott embereket a nyolcadik kerületi kapitányságra vitték. A tüntetés láttára a kereskedők és kávéház tulajdonosok becsukták üzleteiket és ki sem nyitották többé. Délután hat órákor már mindenfelé csend volt az utcákon és a rendőrök is hazamentek.

— **A pestis Dél-Afrikában.** Fokvárosból rémületes hírek érkeznek a pestis terjedéséről. Most már a legerélyesebben hozzáfogtak ahhoz is, hogy utjába álljanak a rettenetes kórsgáznak, de attól lehet tartani, hogy már késő a védekezés. Újabbban különben ez a tudósítás érkezett:

A pestis patkányok hurcolták be a kikötőkbe. Itt eleinte nem sokat törődtek a dologgal a katonai hatóságok, míg egyszerre az emberekre is átragadt a szörnyű betegség. A patkányok mindenféle szétvittek a ragályt a csatornákon át, így a greenpointi állomásig, ahol a fogolyboerok ezreit őrizték az angol ezredek. — Pár nap alatt 116 pestis-eset fordult elő. — A baj terjedésének lehetetlen volt többé utját állani, mert minden patkányt nem bírtak elpusztítani, ellenben a pestis szabadon dühöngött a 1000 színes és fekete délafrikai kuli között. Első dolog volt ezeknek az elszedésüket megakadályozni, ami a hadi állapot mellett aránylag könnyen történt. A legrosszabb volt, hogy a pestist már az egész városba szétthurcolták s bizonyosra lehetett venni, hogy a baj sokkal nagyobb a látzatánál, mert a betegek hozzátartozói elitkolták az eseteket. A Fokvárosban uralkodó ázsiai állapotok csak növelték a bajt. A 120.000 főnyi lakosság jó negyedrésze maláji, másik negyede európai és afrikai keverék, ugynevezett szing. Ehhez jön 10–20.000 kaffer; van végül vagy 20.000 fehér. Ezeket a háború hozta össze a városban és a zsufolt lakások, meg a nyomorúságos viszonyok, melyekben élnek, csak növelik a pestis veszedelmét. Eddig még nem tudni, vajjon a háború további folyására irányadó lesz-e a terjedő vérsz.

Annai bizonyos, hogy a pestis csiráit terjesztő patkányok szétthurcolására nincs alkalmasabb hely, mint a katonák podgyásza, a lovak szénája és az élelemszállító-kocsik.

A legújabb értesülések szerint a pestis terjedése aggodalmas mértékű oltott. A hatóságok azt ajánlják, hogy a csapatokat a táborokban és kaszárnyákban vonják össze. Az európaiak között is egyre több pestises megbetegedés fordul elő. Ma négy európai és nyolc bennszülött betegedett meg. Eddig 37 ember halt meg pestisben. Az általános oltást már megkezdték. Ma 2000 bennszülöttet oltottak be. Malmesburgban szintén fölépelt a pestis. Perthből (Ausztrália) veszzük a hírt tegnaptól, hogy ott két pestiseset fordult elő.

— **Egy örökség története.** Bécsben tavaly meghalt egy gazdag orosz magánzó, **Taubin György**, akit különkérdéseiről szöltében ismertek. Rokonai most feljelentették, hogy **Taubinnak** egy millió koronát tevő vagyonát egy bécsi kereskedő bűnös uton kapartintotta meg, jöllehet **Taubin** a szegényekre akarta hagyni mindenét. A rokonok azzal gyanusítják az illető kereskedőt, hogy a végrendelet elégette és hamis tanukat bérlett fel, akik aztán azt vallották, hogy **Taubin** halálos ágyán szóval végrendeletkezett. A vizsgálatot megindították.

— **Elfogott tolvaj.** Veszedelmes embert fogott el ma a rendőrség s már át is kísérte a vizsgálóbíróhoz. **Stibek** Ferenc budapesti születésű 34 éves foglalkozás nélküli ember az illető, aki a hajnali órákban tejes íveggel, kannával kezében, — mintha tejkihordó lenne, — bejárta az egész fővárost s ahol csak talált valamit, kabátot, esernyőt, ezüstnemtűt, mind ellopta. A lopások egész sorozatát bizonyították reá s azt is, hogy **Arányi** Taksony rendőrkapitány télikabátját is ő lopta el. Az összelopkodott holmik értékesítésében segítöje volt **Simkó** Zsuzsanna bakabányai

születésű 37 éves varrónő, aki orgazdaságért s lopásért többször volt már büntetve. Ezt is ellopták s a vizsgálóbíróhoz kísérték.

— **A tábornok felesége.** A francia nők hódolatul jeléül ékszerrel küldenek **Cronje** boer tábornok nőlelki feleségének. A batorlelkű hölgy, aki nemcsak a háború veszélyei közt volt hű kísérője férjének, de a szent-ilonai jogságot is megosztja vele, a francia nők szemében ideálja és mintaképe az asszonynak. Hogy ragaskodásukat a lehető legszebben bizonyítsák, azzal a kikötéssel indították meg a gyűjtést, hogy minden francia nő csak egy *sous erejéig járulhat* hozzá az ékszerajándék költségeihez. Az ékszer valóságos remekmű és az aláírások óriási tömege kíséri rendeltetési helyére **Szent-Ilona** szigetére.

— **Csempész-muzeum.** Spanyolországban a városi bevételi várnagyon magas, annyira, hogy a csempészet ott igen jövedelmező kereseti forrás. Ebből él meg nagyon sok ember, aki a külvárosban és a városban kívüli homályos ekszisztenciát folytat. De bármennyire jövedelmező ez az iparág, megvannak árnyékoldalai is. Minthogy a várnagyon a városi kormányzat csaknem egyedüli bevételét, világos, hogy mindenképpen lehetetlenné akarják tenni a csempészek üzelmét, akiknek emberölési ügyességet kell kifejteniük, hogy a fináncok éberségét kijátszassák. Mindazonáltal nem egy csempész kapnak rajta, és a különféle tárgyakat, amelyek a csempészeti üzemet leplezték, elkobozzák. **Madridban**, mint onnét írják, ezek a tárgyak hihetetlenül felhalmozódtak és **Santo Mauro** gróf, a mostani alkade így jött arra a gondolatra, hogy a városházának egyik külön helyiségében számukra külön muzeumot rendezzen be, amelynek mostanság roppantul sok a látogatója. Mindjárt a bejáratnál különféle géprészek vannak kiállítva: mindenfajta henger, fogaskerek, lendítők, csavarok stb., amelyek mind kitűnően vannak előállítva és bévülről üresnek léven, spiritusz, bor, olaj, zsír és más egyéb csempészeti cikkek számára tartózkodó szolgáltak. Elvben a furcsa „iparkiallításban” előkelő szerepet játszik a kádármesterség is. Egymás mellett vannak glédába állítva a hordók, amelyek dupla, sőt hármas fenékekkel is ellátva. Az egyik söröstóna, amely hatalmas külsejével tiszteletre kényszerít, belsejében egy másik kisebb hordócskát rejteget — drága bor számára. Egy cilinderműjű korsó, aminőt Spanyolországban a pöccgödörtszítók használnak, bévüli számtalan rekeszre van beosztva, ahová a csempészett dolgokat rejtették. Bámulatos egy kitűnően imitált gyapjútömb, amelybe legalább is 300 liter ital megy be. Érdekes egy csomó ló- és kocsiszámszám, amely mind ösvesen készült. Ugyancsak ebben az osztályban látni egy különös konflikt, amelynek ajtaja, ülése, párnája, teteje, padlata mind üres belül. Egy tisztességes hatalmas karosszék, amelynek keretében önkéntelenül valami fehér nagyapó képzelünk el, ugyanilyen ravasz konstrukcióval készült. Mellette látni egy gyönyörű antik irasztalt, amely jobb időben bort és pezsgőt tartalmazott. Egy antik szekrény, amely sok zsirt rejtegetett, gyönyörű fametszetekkel van ellátva. Roppantul érdekes az az osztály, ahol építészeti anyagok vannak kiállítva, továbbá a gummi-osztály, ahol irapránas dolgokat látni: *hamis női kebléket, imitált csecsemőket, koporsókat stb.* A kiállítás két legérdekesebb tárgya egy kintorna és egy mühas. — A kintornával boldogabb időkben a gazdára végig vándorolt **Madrid** utcáin és a mikor a város határán a fináncórházhoz ért, megállt és néhány szentimentális nótát verklizett el. De mindenütt van vége a világnak. Az egyik finác egy szép napon behívta a müvészt az örözháza, ahol kintornáját testi vizitáció alá vetették. Kistült, hogy a hengerben, amely olyan édes dallamokat játszott, harmine kiló zsír van elretve. A mühas pedig egy óriási gummitömlő, amelyben olajat csempészték. — A muzeumban most rendszeres tanfolyamokat tartanak fináncok számára.

— **A Vig Kuglizók Társasága** március hó 23-án a Rémi-szálló termeiben hangverseny és táncal egybekötött befejező ünnepélyt rendez. A hangversenyen közreműködnek: **Goitein Pál** zongoraművész, **Kürthy Margit**, **Palásthy Sándor**, **Fátyol Klára**, **Csetényi Juliska**, **Sötér Izabella**, **Aranyossy Janka**, **Kardos Andor**.

— **Antropp Károly** a Somossy-mulató karmesterének jövő héten, e hó 21-én lesz a jutalomjátéka. Erre az alkalomra, **Glöckner Pepi** a *Deutsches Volkstheater* kitűnő tagja is lejön. A kisasszony, aki magyar születésű leány, **Antropp** karmester jutalomjátékán fellép a Somossy-mulatóban.

(x) **A Zoltán-féle csukamáj-olaj** teljesen szag- és íz nélküli és tápereje nagy. Úvegje 2 korona. **Zoltán B.** gyógyszerárban, **V. ker. Sétáló-utca** és **Szabadság-tér** sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

Az új polgári perrendtartás.

— Az ügyvédek mozgalma. —

Budapest, március 15.

A budapesti ügyvédi kamara választmánya legutóbbi ülésén foglalkozott a polgári perrendtartás tervezetével és különösen annak azzal a részével, amely az ügyvédi érdekeket közelebbről érinti.

Ügyvédi körökben általában visszatetszést szült, — mondja az erről szóló könyvatos jelentés — hogy a tervezet az ügyvéd működési terét lehetőleg szűk térre igyekszik szorítani, ami által sok ekskluszenciát gyökerében támad meg. A budapesti ügyvédi kamara választmányának kebelében az a felfogás uralkodik, hogy a nagy közönség igényei és az ügyvédi kar jól felfogott érdekei csak összhangban lehetnek egymással. A polgári perrendtartás tervezete azonban e kettőt ellentétbe állítja, az ügyvédi hatáskört alaposan megnyirbálja és e részben való intézkedései oly szinten tűnnek fel, mintha a jogszolgáltatási érdekek az ügyvédi érdekekkel ellentétesek lennének.

A budapesti ügyvédi kamara választmánya tehát elhatározta, hogy e felfogással szemben a leghatározottabb álláspontot foglalja el és ebből a célból nagyobb szabású akciót indít. Erre a saját kebeléből egy bizottságot küldött ki, melynek tagjai: dr. Zsigmond Jenő választmányi tag elnöke alatt dr. Nagy Dezső titkár, Pollák Illés ügyész, dr. König Vilmos, dr. Schreyer Jakab, dr. Pap József és dr. Stern Sámuel választmányi tagok. E bizottság a választmányon kívül álló további 40 taggal egészítette ki magát.

A bizottság legközelebb tart ülést és akkor fog határozni a tervbe vett akció miként való megindítása iránt.

Nagyszámu jogászhangalóság előtt tartott előadást tegnap este az ügyvédi körben dr. Balog Arnold ügyvéd a *Jogtudományi Közlöny* munkatársa. Előadásának címe volt: *Az ügyvédség pozíciója a polgári perrendtartás tervezetében.*

Előadását azzal kezdte, hogy mennyire túltöltött az ügyvédi kar Magyarországon. A külföldi adatokkal összehasonlítva, látjuk, hogy a népesség arányában Magyarországon 2—300 százalékkal több ügyvéd van, mint Németországban vagy Ausztriában. Mig Berlinben 2400, Hamburgban 3700, Bécsben 1700, Prágában 1100 lakosra esik egy ügyvéd, Budapesten minden 650 lakosra esik egy. Ezt a természetellenes állapotot az állam idézte elő, mert a jogi közvélemény több mint másfél évtized óta hiába követeli az ügyvédtartás reformját a joggyakorlati idő meghosszabbítását, az ügyvédi kvalifikáció emelését. De igenis azóta megalkotta az állam a reformok egész sorát, melyek az ügyvédi hatáskört oszobították. Ez a két tényező okozta az ügyvédség anyagi helyzetének rosszabbodását. Jó és független ügyvédi kar az állam emiatt érdeke, mert anyagi gondokkal küzdő ügyvédi kar éppen annyit árthat az igazságszolgáltatásnak, mint anyagi gondokkal küzdő bírói kar.

Hogy az ügyvédi kar érdekei megegyeznek az igazságszolgáltatás közérdekeivel, mutatják a tervezetnek leginkább kifogásolt intézkedései.

Előadó helyesli a járásbírói hatáskör kiterjesztését, de a járásbírói ügyek közül is azokban, melyek saját természetűek nem engedi meg, mint a váltóperekben, ellenzi az ügyvédi kényszer elejtését. Tiltakozik előadó az ellen, hogy kereskedősegéd főnökét képviselhesse, valamint hogy a feleknek az ügyvéd mellett külön felszólalási jogot adjon a perrendtartás.

A könyvkivonati illetékességet a tervezetnél szélesebb körben kívánja szabályozni. Elejtendő az a megszorítás, hogy csak bejegyzett kereskedő ellen legyen igénybe vehető. Kifogásolja, hogy a kereset mellé hitelesített könyvkivonatot csatolandó és hogy a keresetben ki kell mutatni, hogy a peres felek bejegyzett kereskedők.

Különösen kihívják a kritikát a tervezet 451. és 454. §-ai, melyek szerint az a fél, aki valamely perbeli cselekvényre (pl. halasztásra) okot ad, az ebből eredő költséget viseli. Ha a felet ügyvéd képviseli, e költséget a felelősség első sorban az ügyvédet terheli, akinek visszkereseti joga lehet ügyfele ellen.

Ugyanígy jellegű az a másik intézkedés, mely szerint bírsággal büntetik, aki nem létező, vagy oly tanura hivatkozik, kinek a bizonyítandó ténykörülményekről tudomása nincs. Ha a felet ügyvéd képviseli, a felelősség, első sorban az ügyvédet terheli, akinek visszkereseti joga ügyfele ellen csak akkor van, ha a fél irásbeli utasítására hivatkozott a tanura.

Az előadó szava tette ezután a bírói rendbírás-golási és letartóztatási jogát és felhívta a figyelmet arra, hogy a polgári bíró, ha büntendő cselekményt lát fennforogni, „arra alkalmas esetekben” a testet letartóztathatja. Személyes szabadsági kérdésekben így

általánosságban nem szabad a törvénynek letartóztatási jogot adni a bíró kezébe.

Méltánytalannak találja továbbá, hogy az ügyvéd mulasztása miatt a tervezet szerint soha igazolásnak helyt adni nem lehet, ami nem annyira az ügyvédek suttja, mint ügyfelek.

Végezetül a következőkben polemizált az előadó a *Budapesti Napló* e hó 13-án közölt (Dr. K. J.) jegyű vezércikkével:

Azt olvastuk a *Budapesti Napló* március 13-iki vezércikkében, hogy az újszülött perrendtartási javaslat körül az ügyvédek a nagy nyilvánosság előtt szenvedélytel, hangos demonstrációk közepette harcot kezdtek azzal a nyílt csatalkáltással, „hogy nem lehet törvénytény az a javaslat, amelynek éle az ügyvédek ellen irányul.”

Az bizonyos, hogy a javaslatnak nem egy intézkedésében vélték az ügyvédek maguk ellen irányuló élt találni, de az is bizonyos, hogy sem a szakszótában, sem másutt szenvedélyességet, csatalkáltásokat senki sem hallhatott. Mi nem a javaslat ellen törünk, mi saját jogainkat és ezzel a közérdeket akarjuk bárki ellen, tehát a javaslat ellen is megvédelmezni. Hogy pedig mozgolódunk, a javaslat javítására törekszünk, ezt nem róhatja íel senki hibául. Talán csak nem kívánánk tőlünk, hogy amikor legvitalisabb érdekeinkről van szó, tétlenül nézzük, mint intézkednek de nobis, sine nobis?

Annál inkább, annál erősebben kell még idején mindent elkövetnünk a tervezet kifogásolt intézkedéseinek módosítása érdekében, mert magunk előtt látjuk az osztrák ügyvédek szomorú, de igen tanulságos példáját. Ausztriában is az ügyvédi kar volt leghívebb szószólója a polgári perjog átalakításának. Ott is az ügyvédek szívós kitarásának volt köszönhető a szóbeliség megvalósítása, az esetlegességi elvnek, a formális eskünek elejtése, a bizonyítékok szabad mérlegelésének törvénybe iktatása és a jogorvoslati rendszer átalakítása. Ott is, mint nálunk, a bírói kar konzervativizmusa volt sokáig akadály a reformoknak. Végre 1895-ben az ügyvédi kar élénk közreműködése mellett, meghozták a perrendtartásról szóló törvényt. Az ügyvédek megünnepelelték a törvény életbeléptetését napját, habár el voltak arra készülve, hogy az új era anyagi áldozatokat kíván tőlük. Arra az eredményre azonban, amelylyel a sokáig várt reform az ügyvédi karra járt, még a legpesszimistikusabb felfogásnak sem számítottak.

Csak akkor oszodott fel csalódásából az osztrák ügyvédi kar, mikor a nyílt és titkos miniszteri leiratok, bírósági elnöki rendeletek és bírói határozatokból látta, mily ellenségesen lehet magyarázni ezt az ügyvédi kar által egekig magasztalt és csakugyan kitűnő törvényt — az ügyvédi kar ellen.

Egyik Oberlandesgericht elnöke rendeletben figyelmeztette a bíróságokat arra, hogy olyan ügyben, melyben a törvény nem írja elő az ügyvédi kényszert, nem kell ügyvédi díjat megállapítani a pernyertes íel javára, ha csak az ügy sajátos természete nem tette kívánatosá az ügyvédi képviselést. Más Oberlandesgericht területén állandóan hirdetés útján figyelmeztetik a bíróságok a jogkereső közönséget arra, hogy az új eljárás az ügyvédet nélkülözhető teszi a járásbírói elotti eljárásban; a felperes megtakarítja a költséget, ha a keresetet bíróságnál veteti íel; a tárgyaláson sem kell ügyvéd, mert a felek érdekeit a bíró ugys hivatalból megvédelmezi.

Állandó gyakorlata az osztrák bíróságoknak, hogy végrehajtásnál való közbenjárás díj meg nem állapítatik. Bár az osztrák törvény nem tiltja, ügyvéd vétlen mulasztása miatt soha igazolást meg nem adnak. Az ügyvédek jogi fejtegetését a bíróságok meg nem hallgatják, azzal az indoklással, hogy a jogszabályt a bíró hivatalból tartozik alkalmazni. Az ügyvéd költségekben marasztalása, bírságolása mindennapos.

Az osztrák ügyvédek panasza mentek a miniszterhez; kamarai gyűléseken egyre-másra hozták a tiltakozó rezolúciókat; országos ügyvédyűlést hívtak össze a kardinális panaszok orvoslásának megbeszélése végett; az országgyűlésen interpellációk formájában adták elő sérelmeiket, mind hiába, egy szemernyi eredményt sem értek el, mert a törvény szavai nem védik az ügyvédek álláspontját.

Nos, nekünk okunkunk kell szomszédaink esetén, nekünk nem szabad tétlenül néznünk, hogy egy egyébként bármily kitűnő törvényünknek általam változt intézkedései esetleg oly állapotokat idézzenek elő, mint Ausztriában.

Inkább előre törekedjünk a javaslat módosítására, inkább most használjunk íel minden alkalmas és jogos eszközt a sérelmes intézkedések kiküszöbölésére, hogyszem mi is saját tapasztalatunkból tanuljunk megismerni annak a régi közmondásnak igazságát: késő eső után a köpönyeg.

The hungarian translator.

— Amerikai szenzáció. —

Budapest, március 15.

Amerikából kellemetlen szenzáció híre érkezik hozzánk. Egy tekintélyes magyar, aki hosszú időn át kiváló szerepet játszott az amerikai társadalomban, megszökött Newyorkból, hogy meneküljön a büntető bíróság elől.

Lőve Vilmos ügyvédéről van szó, akinek az esetéről most hasábokat írnak a március elején megjelent amerikai hírlapok. A Newyorki *Reggeli Újság* például ezzel az öt címmel vezeti be a „bíros doktori”-ról írt rőfős riportját:

Az ügyvéd ur ismeretlen régiók felé!

A meghamisított válópör!

Hollender Tivadar sehol nem iktatott dekrétuma!!!

Hollender a dekrétum alapján másodsor is megházasodott és nagy slamasztikába került!!!!

Loew ur karrierje!!

Az esetről ezeket írják: William N. Loew, az ismert ügyvéd és író (u. o. 64 Pulitzer-Building, New-York) lerázta saruiról New-York porát s ebben a pillanatban uj, kövér legelők felé évez. Akik kérézősködnek utána ügyvédi irodájában, azokat meghatalmazott ügyvédjéhez, Seelye Tamás urhoz utasítják fölvilágosításért. (U. o. 52, Broadway.) Seelye ur irodájában pedig azt mondják, hogy Loew ur „bizonytalan időre” elutazott a városból és ügyeinek egy részét Seelye urra bízta. A második részével előreláthatólag majd az amerikai bíróságok foglalkoznak a legközelebbi időben. Ujabbán például *Moskovitz* Lípót ügyvéd (u. o. 305, Broadway) emelt panaszt a legfelsőbb bíróságnál Hollender Tivadar chicagói ékszerész megbízásából, aki Loew Vilmos hamis dekrétuma alapján elvált az első feleségétől és feleségül vett egy hobokeni özvegy asszonyt. Most arra kéri a részedett ékszerész a bíróságot, hogy ezt a második házasságot deklarálja semmissnek. Hollender 75 fontot (750 forintot) fizetett Loew Vilmosnak az abszolút elválasztást kimondó dokumentumért. Loew ur bezsebelte a honoráriumot és átadta az okmányt. De a dokumentum később hamisnak bizonyult.

A chicagói ékszerész így adja elő a dokumentum történetét: Tavaly májusban fölkerlte Loew doktort, indítsa meg a válópört a felesége ellen, akivel már régóta nem él együtt. Loew ügyvéd megígérte, hogy 750 forint honoráriumért kieszközli az abszolút elválasztást. A pénzt részletenként fizette Hollender és az utolsó 250 fontos ráta után Loew doktor június elején átadta kliensének a dekrétumot. A dekrétum az eredeti példány teljesen szabatos másolatának látszott; íöl volt szerelve a főbíról aláírásával és a county-clerk hitelesítő bélyegével. Annál nagyobb volt Hollender ur elképedése, amikor 1901. január 23-án az első felesége valami tartásperre vonatkozó pör kapcsán elfogatta és a *tudovati börtönbe esukatta* és ugyanakkor bünvádi följelentést tett ellene *bigámia* miatt. Hollender megmutatta a dekrétumot ügyvédjének és barátjainak s a nyomban megindult kutatások kiderítették, hogy először is a county-clerknél eredeti dekrétumot nem deponáltak; másodsor: a dekrétumon szereplő főbíró semmit sem tud a válópöréről; harmadsor: a dekrétum két különböző papirdarabból volt összeragasztva, még pedig úgy, hogy a főbíró és a clerk valóságos aláírását tartalmazó papirlap egy másik dekrétumból volt átesempesztve és hozzáragasztva a Hollender-féle válópört és végzett tartalmazó papirdarabhoz. Ezt a munkát husz perc alatt elvégezhették volna a Loew ur irodájában; de az ügyvéd urnak három hónap kellett hozzá.

Ugy mondják, hogy Loew ur, amikor a tényállással megismertették, habozás nélkül mindent bevallott. Azután arra határozta magát, hogy — bizonyos konzekvenciák elől kitérendő — európai körutra indul. Az utiköltséget egy francia úrtól szerezte be, aki három ezer dollárt bízott rá, hogy valami licencia ügyében fizesse ki. A francia ur azóta nem látta Loew doktort. És a licencia-ügy elintézéséről sem kapott értesítést.

William N. Loew hosszú ügyvédi praxisa közben már egyszer nagyon közel állott a fegyházhoz. 1887 október 3-án a büntető bíróság Cowing bíró elnöklése alatt *másodfoku hamisításban* találta bűnösnek

és a törvényszék *ötszendei fegyháza* itélte Loew doktort. A büntetés megkezdésére halasztást kapott a felsőbb bíróságtól; azután pürrujitással élt. Sok huza-vona után 1893-ban az akkori ügyész, De Lancy Nicoll, elejtette a vádat és megszüntette a pürr. Loew itt azzal volt vádolva, hogy bizonyos *Schulhofné* nevű ráírta egy több ezer dollárra rugó követelésre és az összeget a jómódu ur asszonyon behajtotta. A pénz behajtása után Németországba utazott egy akkortájt sűrűn emlegetett német színészű társaságában. Amikor visszatért: elfogták és a büntetőpürrt megindították ellene. Loew a felsőbb bíróság előtt azzal argumentált, hogy az illető asszonyság íjéjétől kapott fölhatalmazást a követelés aláírására. A felsőbb bíróság mulasztást látott abban, hogy a törvényszék bizonyos tanukat nem hallgatott ki és helyet adott a pürrujitásoknak. Loew, aki keresztülvitte, hogy kezeség mellett szabadlábra helyezték, időközben *Chicago*-ban tartózkodott. *Családja* *iségnek* *nézett* *volna* *elébe*, ha jó barátok nem lépnek föl támogatólag. Többek közt *Amberg* *Gusztáv* ur a *Terrace-Garden*-ben színelőadást rendezett és a szép összege rugó tiszta jövedelmet elküldte Loew doktor családjának. *Loew* *né* *asszony* *egy* *kis* *divatkereskedést* *nyitott*. *Annak* *a* *jövedelméből* *tartotta* *fünn* *magát* *és* *adott* *tisztességes* *nevelést* *a* *gyermek**e**ik**nek*.

Loew ur számos jó barátját nagyon kellemetlenül érinti ez a legújabb „affaire”, ahogy ők nevezik. A jó barátok azt állítják, hogy Loew ur beteges könnyelműségnek a rabja; valóságos degenerált ember; nagy botlásait főleg annak tulajdonítják, hogy a doktor urnak a szép nemmel szemben nincs semmi ellentálló képessége.

Rendkívüli könnyelműségének az illusztrálására két jellemző esetet hoznak föl.

1888-ban, bűnpöre tárgyalásának a napján, barátjai fölkeresték a törvényszék épületében. A helyett, hogy pürrével foglalkozt volna, *Petőfi-fordításokkal* hozakodott elő és büszkén emlegette, hogy a költeményeket a fogházban fordította. „Ugy-e bár, szép dolgok ezek!” kérdezte a jó barátjától, olyan poétának az elragadtatásával, aki szerelmes Muzsájának a szülőltjeibe.

Most pedig, három nappal a szüke előtt, megjelent a Standard-loge lakomáján, a Café Boulevardban. Tudta, hogy vannak a társaságban urak, akik a Hollender-ügyet ismerik; azt is tudta, hogy mihamarabb bucsu nélkül fog tova kelni New Yorkból, nehogy a bíróság Damokles-kardja kérielhetetlenül lecsapjon rá. Mindamellet a *legszellemesebb*, *tegrüllánsabb* *beszédét* *ezzen* *a* *lakomán* *mondta* *el* *és* *nem* *volt* *senki* *a* *társaságban*, *aki* *jobbán* *mulatott* *volna*, *mint* *ő*.

Milyen karriert tett tőukre ő maga! mondogatják a barátjai, ha szoba hozzák élete történetét.

William N. Loew 1847-ben született Pápan és 1863-ban ment ki Amerikába. Édes atya elsőrangú magyar tudós, *Kossuth* barátja és Szeged híres főrab-bija volt. Egyik testvére, a korán elhunyt Tóbiás, mint főügyészhezettes szerepelt Magyarországon. Loew Vilmos jelentékeny írói munkásságot fejtett ki Amerikában. Olyan lapok, mint a *Magazine*, az *Independent*, a *Critic*, *Cleveland-Leader*, *Newyork-Times* stb. örömet közölték cikkeit. Magyar költőket, kivált *Petőfit*, nagyon sikerülten ültetett át angol nyelvre. Két kötet fordítása: *Gems from Petőfi* és *Magyar Songs* ebben a nemben a legjobbakhoz tartozik. Eppen most készült el *Madách Ember tragédiájának* az angolra fordításával, amelyről a magyarul és angolul értők szintén nagy elismeréssel nyilatkoznak.

A *Kisfaludy-Társaság* mult február hó 6-án tartott tagválasztó közülésén *Lóe* Vilmost — *Mintz* Eugén francia íróval együtt — levelező tagjául választotta.

Abban az esetben, ha a csalással vádolt ügyvéd dolgával a bíróság foglalkozni fog és a választ jogerős ítélettel erősíti meg: a *Kisfaludy-Társaság* alkalmazni fogja alapszabályainak ama pontját, mely a diffamáló vétségek miatt elítélt rendes vagy levelező tagok választásának egyszerű megsemmisítését írja elő.

Telautograf.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 15.

Néhány nap óta rendkívül érdekes kísérletek történtek a fővárosban a villamosság legújabb csodájával, a *telautograf*tal. Az amerikai *Ritchienek* ez a zseniális találmánya a szó legszorosabb értelmében vett táviró, amely azonkívül telefon is. A jelenlegi telefonról abban különbözik, hogy a két kagylón kívül az írás céljaira való írókészlék és papírhenger is van benne. Az írókészlék ugyanazon a rendszeren alapszik, mint a táviró, csak hogy a telautografnak két árama van, hogy visszaadja az áram drótlárhoz erősített ceruzá-

nak mindenféle mozgását. Az írás felvételére egy szintén ilyen két áramvezető dróthoz erősített toll van. És ha például az egyik állomáson a beszélgetők egyike a ceruzával valamit ír, a másik állomáson a toll *ugyanazokat* a vonalakat, betűket, rajzot írja le, amelyeket ceruzával a papírra vetettek. Ilyenformán tehát megismerhetjük a beszélő kézírását.

Rendkívül nagy fontossága van ennek a találmánynak, amely a hírszolgálat gyorsaságát óriási mértékben fokozza. Háboru esetén például a telautografon lerajzolható a csapatok állása, az ütközetek helye; a rendőrség leadhajta a körözött gonosztevők leírásán kívül a megrajzolt arcképet is. A legnagyobb előnye azonban az, hogy az ember telefontonozhat valamit akkor is, ha a másik telefontónál nincsen senki. Egyszerűen leírja azt, amit mondani akar.

A budapesti kísérleteken résztvett *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter is. Első ízben összekötötték két telautografot a Budapest—Esztergom és Esztergom—Budapest között levő telefontonallal. Tehát a leírt szavak a Budapest és Esztergom között levő utat kétszer tették meg. Ma reggel pedig a Baross-utcai telefonközpontban és a kőbányai telefonhivatalban helyeztek el egy-egy telautograf készüléket. Mind a két kísérlet lényesen sikerült. Bár a budapesti telefon árama gyöngye, az írásokat, rajzokat a legnagyobb pontossággal adták vissza a készülékek. Kipróbálták földfeletti, földalatti és vegyes kábeleken, de az eredmény mindenképpen kitünő volt.

Maximilian Maller, a feltaláló képviselője, ma délután mutatta be a sajtónak és a meghívott vendégeknek az új találmányt, amelyet általánosan legelőször Magyarországon akarnak alkalmazni. Minthogy a szaktérítak elragadtatással nyilatkoztak a találmányról, valószínű hogy nemsokára telautografon isogunk érintkezni egymással. Ez annál valószínűbb, mert Maller állítása szerint a már meglévő telefon-drótok használhatók ezután is. A készülék ára 100 korona, tehát ha bevezetik a fővárosban, akkor számítása szerint havonként legelőbb 3-4 forinttal kell majd többet fizetnünk mint most.

A rendkívül érdekes kísérletezéseken ma délután a sajtó képviselőin kívül *Vörös* László, *Pichler* Győző, *Lánczy* Leó, *Szmalovszky* Valér országyűlési képviselők, *Esger* Gyula, *Asbóth* Emil a Ganz-gyár vezérigazgatója, *Bláthy* Ottó a Ganz-gyár villamos osztályának vezetője, *Kandó* Kálmán gyárigazgató, *Markóczy* főmérnök, *Popper* István a Telefon Hirmondó elnöke, *Svetics* Emil a Telefon Hirmondó műszaki igazgatója, *Pollák* és *Virág* mérnökök, a gyors táviró feltaláló és még számos érdeklődő volt jelen. Mindnyájan elragadtatással nyilatkoztak Maller előtt a csodás találmányról.

Csak finoman!

Az egész világ olvashatta azt az udvarias levelet, amelyben *Vilmos* német császár gratulált *Luitpold* bajor régens-hercegnek nyolcvanadik születésnapjára. Az a levél is megjelent mindenütt, amelyben *Luitpold* megköszönte a császárt kedves figyelmét és sajnálkozását fejezte ki a császárt ért merénylet fölött. Akik ismerősek a németországi viszonyokkal, azok tudják, hogy a császárnak nagyon jól esnek, ha *Luitpold* herceg egyszer kétszer kitérné a nyakát s hogy *Luitpold*, ahányszor csak egy kanál vizet lát, a német császárra gondol. Mégis a világ legudvariasabb hangján leveleztek s annyi jót kívántak kölcsönösen egymásnak, amennyit csak bírtak. Ez alkalomból bátorodom itt közzétenni azt a két levelet, amelyet tíz év mulva fognak közölni az újságok, mint *Vilmos* gratulációját és *Luitpold* köszönetét:

1. Vilmos levele.

Kedves barátom! Egész Németország a meglepetés morájával veszi tudomásul, hogy immár betöltötted hosszúra nyúlt életed kilenvenedik esztendejét. Örömmel fogadjuk e hírt, bár örömmünkbe egy kis keserűség is vegyül. Keserű dolog arra gondolni, kedves barátom, hogy most már nem sokszor lesz alkalmunk Téged születésed napján üdvözölni, hisz az emberi élet oly rövid — s minél hosszabb, annál közelebb vagyunk a végéhez. Valóban ritka dolog, hogy valaki ily előrehaladott korban még aránylag teljes birtokában van ép elméjének, s bámulandó, hogy Te, kedves barátom, még mindig itt jársz szeretteid közt, akikre nézve minden napon kellemes meglepetésként hat, hogy Te még tudsz mozogni. Képzeheted, mily örömmel ragadom meg a tollat, hogy kilenvenedik születésnapodán Neked gratuláljak, mert ki tudja, *Luitpold*, és talán az utolsó gratuláció.

Vilmos, I. R.

2. Luitpold levele.

Kedves barátom! Képzeheted, mily nagy és kellemes meglepetésben volt részem, amikor ma reg-

gel elolvastam kedves leveledet. Éppen sétakocsizásról tértem haza, amikor hírről adták, hogy egy utálatos fickó merényletet követett el ellened. Hallom, hogy sebed nem súlyos, de csak ne hamarkodj el a dologra a korai örvendezéssel, az ilyen sebeknél gyakran komplikációk állnak be s amit az ember az első pillanatban hajlandó könnyű sérülésnek tekinteni, az később életveszélyes sebbé fajulhat. Reméljük azonban a legjobbat. Hiszem, hogy kiváló orvosaid minden lehető el fognak követni, s ha az isten is úgy akarja, nemsokára talán föl is épülsz bajodból. Nagy felháborodással töltött el a merénylet híre. Ezek az emberek oly ügyetlenek, hogy haragjukat a koronás fők ellen fordítják, holott a baj a korhadtt intézményekben rejlik. De hiába panaszkodunk, ezen egyelőre nem lehet segíteni, igen sok merénylet fog még lefolyni a Dunán, amíg eszükre térnek az anarkisták. — Még egyszer köszönöm sziveshangu leveledet, és kívánom, hogy a gondos ápolás visszaadjon Téged a hazának, amely már-már majdnem elvesztett.

Luitpold.

— o. —

FŐVÁROS.

(*) **A főváros kölcsöne.** Csupa mosolygó, jókedvű arcot lehetett ma látni a városházán, mert most már hat millióval túl van jegyezve a harmincmillió kölcsön. A főváros holnap rendkívüli közgyűlésen határoz a dologban és holnapután már megkérdik a bankokat, vajjon élnek-e az előbbiség jogával vagy sem. Ugy vagyunk értesülve, hogy a bankok nyomban megadják a választ.

(*) **Drágább lesz a víz.** A vízvezetési igazgatóság jelentést tett a főváros tanácsának, hogy szüretlen vizet május elejétől nem fog szállítani, ha a tanács javasolja ezt a változást. És ki ne javasolná az ilyen üdvös reformot? A bukkenője azonban a dolognak, hogy akik a szüretlen vizet használták, ezentalat fillérel többet fizetnek majd. Ha a többet nem lesz az anyukre, fölmondhatnak majd, — ez a veleje a vízvezetési igazgatóság jelentésének. A tanács hozzájárult a vízvezetési igazgatóság reformjához és határozatát a közgyűlés elé terjeszti.

(*) **A Rákospatak árállása.** A középítési bizottság mai ülésén a napirend előtt *Vuk* Lajos szoba hozta a Rákospatak áradását. Rámutatott az okozott nagy károokra, és intézkedést kért hasonló bajok megakadályozása végett. A választ *Kun* Gyula tanácsos adta meg. Elmondta, hogy az alapos vizsgálat kiderítette, hogy a baj oka a jégtermelésből visszafolyó víz, amennyiben ehhez víz-duzzasztó zsilipeket használtak s még akkor sem távolították el, amikor már a kelő vízmennyiség rendelkezésre állott. A tanács, az ő előterjesztésére el fogja rendelni a víz-duzzasztók eltávolítását s így ezentalat a víz akadálytalanul folyhat le és a legutóbbi áradáshoz hasonló nem fordulhat elő. Bejelentette még *Kun* Gyula tanácsos, hogy a Rákospatak szabályozására vonatkozó tervek már készen vannak s a végrehajtás csak attól függ, hogy a szükséges területek mikor állanak rendelkezésre. A bizottság a választ tudomásul vette.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Március 15-ike a színházakban.** A *Nemzeti Színház* *Szigligeti* hazafias drámájával, a *Második Rákóczy Ferenc* *jósgágá*-val áldozott a szabadság évfordulójának. Szép közönség volt jelen kivált a karzatokon, ahonnan nagy tapsok fogadták *Zrínyi* Ilona (*Fáy* Sz.) kitörését, *Berecsényi* dörgő pátoszatát és a darab végén fölzendülő *Rákóczy*-indulót. *Beregi* érdekes, férfias alakítást adott *Rákóczy* szerepében; *Saacsay* *Berecsényi* méltó pendantja *Petur* banjának; és *Vizváry* kitünő páter *Knittel*usán mulatott az egész színház, földszint és karzat egyaránt. *Mihályfi* az önfeláldozó *Lehmann* nemcs hévvel adta és szintén erős tapsokat kapott a lelkes közönségtől.

A *Vígyszínház* mai előadásának, amelyen *Ocskay* *brigád*osok harminnegyedszer kerül színpadra, *Jászai* *Mari* szavalata adott ünnepies színezetet. A nagy művész az előadás megelőzőleg *Szávay* *Gyulának* *Ezer tavasz* című hazafias költeményét mondta el úgy, ahogy rajta kívül manapság senki más nem tudja. A nagy művész hatalmasan csevegő organuma, nemes pátosza a különben is tartalmas, szép költemény hatására még fokozta. *Jászai* *Mari* szavalatát, amely úgy hangzott, mint a szabadságnak egy hatalmas lánja, a közönség igazi áhitattal hallgatta, végeztével a leglelkesebb tapsban tört ki és ötször szólította a kárpit elé a nagy művésznőt. A szavalat után, mint már említettük, az *Ocskay* *brigád*arost adták a szokott sikerrel.

A *Népszínházban* *Verő* *György* 1848. *Hadak* *utja* című darabjával ünnepelték a szabadság napját.

A darabban nagy hatással játszottak *Bárdi Gabi*, *Bojár Terka*, *Kiss, Szirmai* és *Tollagi*. A színház, különösen a felsőbb régiókban az utolsó zugig megtelt s a közönség zajosan megtapsolta a hazafias tablót.

A Magyar Színház március 15-ikére *Beöthy László* és *Rákosi Viktor* hazafias darabját, az *Aranylakodalmat* elvennítette fel. A darabba a ház szépen megtelt és sokat tapsolt a szereplőknek, *Molnár*nak, *Sziklainak*, *Szilágyinak* és *Aranyosi* Jankának.

Az *Uránia-Színház* *Hentaller* Lajos alkalmi művel: a *szabadságharc történetének* előadásával ünnepeket. Már délelőtti két iskola: a VIII. kerületi Csokonay-utcai és a X. kerületi polgári leányiskola lélezerényi tanulója nézte végig ezt a hazafias művet. Délután mérsékelt helyarákkal s este rendez helyarákkal adták ugyanezek *Hentaller 1848-át*, mindenkor zsúfolt nézőtér előtt. Ezzel még nincs kimerítve az *Uránia* márciusi ünneplése, mert az iskolák egész sora csak a következő napokon nézheti meg *Hentaller* hazafias és lélekemelő korrajzát.

A Nemzeti Színház Berlinben. Berlinből táviratozza tudósítónk, hogy a budapesti Nemzeti Színház júniusban vendégzerepelti fog Berlinben. *Iványi Jenő*, aki mostanában a német fővárosban tanulmányozza az ottani színházi viszonyokat, megbízást kapott Budapestről, hogy indítsa meg a tárgyalásokat valamely berlini színházzal a vendégzereplés céljából.

A Kulisszák mögött. Abba a vitaközébe, amely a Népszínház új angol operettjének próbái és fő női szerepei közé szövődött, ma beszélő *Pálmay Ilka* asszony is, aki Bécsből a nyilvánosságunk szánt levelet intézett *Fedák Sári* kisasszonyhoz. Minthogy elmondtuk már mindazt, ami ebben a dologban tudni való és nem szeretnők, ha bécsi hullámokkal is zavarnák a budapesti vizeket. *Pálmay Ilka* asszony levelének csak azt a mondatát ragadjuk ki, amelyben az ünnepeit primadonaa azt mondja, hogy sehol se érvényesülhetett volna a *Fedák* kisasszony táncsenije annyira, mint ebben a darabban, *Pálmay Ilka*, aki ismeri és látta a darab eredetjét, tehát azt konstatálja, hogy az a szerep, amelyet *Fedák* kisasszony visszaküldött, az eredetiben gazdag, üzszerűs és csak az átfordításban hullatta el ékességeit. Hogy a színház, amelyet a *Küry* kisasszony nyilatkozata után egyedül terhel felelősség, mit, hogyan, miért módosítottát a darabban, az ő dolga. De ha egy ifju és ragyogó talentum a lesóványodott szerepe némi erősítésére egyetlen betétet kíván, ennek a megtagadása azok részéről, akik intézkednek, feltűnő fukarság és némiképpen rejtélyes.

A Magyar Színház bemutatója. A Magyar Színházban holnap, szombaton, tartják meg *Lacome: Négy menyasszony* című operettjének a bemutatóját a főszerepben *Ledszky Gizellával*. Az operettből főpróbát nem lehetett tartani, mert ma délelőtti az *Aranylakodalmat* főpróbája foglalta el a színpadot.

Miss Halton — megugrott. *Miss Halton*, a nálunk is jól ismert angol szubrett, aki legutóbb a berlini Central-Theaterben játszott mint vendég a *San-Toy* című szerepében, egészen különös módon szakította félbe ezt a vendégzereplését. *Miss Halton*, ugy jelent legalább egy berlini távirat, a nélkül, hogy a színház igazgatóságának csak egy szót is szölt volna, elutazott Berlinből. A berlini színház igazgatója szerződésszegés miatt pörbe fogja a megugrott angol szubrettet.

Magyar darab Bécsben. A bécsi Josefstädter Theaterben ma volt *Guthi Soma* és *Rákosi Viktor Hering* című bohózatának a bemutató előadása. A darab szép sikert aratott s különösen a második felvonás tetszett. Az előadás jó volt s a szereplők nagy igyekezettel segítették diadalra a magyar szerzőket.

Kisérlet előadás az Urániában. Holnap, szombaton, délután öt órakor az *Uránia* téli kertjében *Daday Jenő* egyetemi magántanár tart mikroscopiai bemutatással kapcsolatos előadást a *vizesebb lakóiról*. Az *Uránia* tudományos egyesület eme előadására jegy váltható az *Urániában*.

A katonaság és az Aranylakodalmat. A *Nagyváradai Napló* mai számában a következő érdekes hírt olvassuk: A szabadság kivívásának évtordulójára alkalmából tegnap az *Aranylakodalmat* című alkalmi színmű került előadásra. Az ezredparancsnok erre az előadásra nem engedélyezte a katonazenekar közreműködését, úgy, hogy az orchesterben emiatt tegnap cigánymuzsika játszott. Estefelé pedig megjött a szigorú parancs, amely megtiltotta a katonáknak és katonatiszteknek, hogy az *Aranylakodalmat* előadásán jelen legyenek. Nem is diszlett este egy uniformis se a nézőtérben, mert a katonák, akik délelőtti már megváltották jegyeiket az előadásra, a parancs következtében igyekeztek jegyeiken tudni. A közönség körében érthető csodálkozást keltett ez a tilalom, mert igaz ugyan, hogy az *Aranylakodalmat* hazafias szindarab, de nem antidinasztikus, sőt az utolsó felvonása himnusza a lojalitásnak.

Dankó Pista új darabja. A Kislafudy-színház újabb *Dankó Pista*nak darabját, a *Kun menyecs-*

két szerezte meg előadásra. A próbakat már meg is kezdték, a szerző személyes fölügyeletével. A színműbe legszebb és legújabb dalait szötte bele *Dankó Pista*. A darabot e hónap 19-én mutatják be először.

Vidéki színeszet. A kecskeméti színházban negyzer egyén után került színre az *Ocskay brigád*ers zsúfolt ház előtt. A közönség nagy lelkesedéssel fogadta a darabot. Kitűnő volt a rendezés és korhű a kiállítás. A címszerepét *Almássy* Endre játszotta, a közönség lelkes elismeréssel jutalmazta a szép alakítást *Makó* Ayda (Dili), *Garay* Ilona (Tisza Ilona), *Pataki* (Taries), *Sarkadi* (Palóc), *Károlyi* (Pyber) szintén kivették részüket a sikerből. A társulat most a *Traviata* operára készül. — Gróf *Festetics-Dömjén* Rózsa, a Nemzeti Színház tagja, legutóbb nagy sikerrel vendégzerepelt Szabadkán. A művésznő kétszer lépett fel: a *Váljunk el* című francia vígjátékban és *Herceg* darabjában: A *dolovi* nábob leányában. A szabadkai közönség mind a kétszer zsúfoltásgig megtöltötte a színházat s lelkes elismeréssel tüntette ki a művésznőt, aki mellett hatáson érvényesült a *Papp Mihály* két jeles alakítása is. Ez a fiatal művész hamarosan beletársolta magát a szabadkai közönség kegyébe.

A Gymszno sikere. A párisi Gymnase-színházban a napokban volt a bemutatója *Romain Coolis: Les Amants de Sazy* című új darabjának. Az újdonságnak nagy sikere volt.

Operaelőadás a Telefon Hírműködésben. A Telefon Hírműködés ma előzetesek hallgatónak szórakoztatására a Magyar Királyi Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül a *Rigoletto*, Verdi operája, melynek legfinomabb művésztársasága is a legújabbban élvezhető a Hírműködés kágylón keresztül. Az operaelőadás után 10 óráig az est folyamán érkezett újdonságait olvastatja fel a beszélő újság, majd még 10 óráig 11-ig *Zöldy* Márcinak az *Emke* kárvédezőbanda játszó muzsikáját közvetíti a Telefon Hírműködés.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Társadalomtudományi Társaság választmánya ma este *Pulszky* Agost elnöklésével ülést tartott, amelynek tárgya volt a munkásvédelmi szakosztály szervezésének megállapítása. *Szerényi* József miniszteri tanácsos, dr. *Lukács* György főispán, *Szentó* Menyhért előadó, dr. *Gratz* Gusztáv, *Zsigány* Zoltán és *Harkányi* József hozzászólásai után a választmány elhatározta, hogy a Társadalomtudományi Társaság tagjai eo ipso tagjai lesznek a munkásvédelmi szakosztálynak is, hogy azonban a szakosztályba ezenfelül mások is beletérhetnek tagokul, ha a munkásvédelmi szakosztály költségeihez 5 koronával hozzájárulnak.

A gróf Teleki-pályázat az Aradon. A Magyar Tudományos Akadémia e hónap 18-án, hétfőn tartja márciusi összes ülést, amikor is betervezik a gróf Teleki-pályázatról szóló jelentést. Ugyanaznap tartja ülést a harmadik matematikai és természet-tudományi osztály is.

EGYESÜLETEK.

(A Nemzeti Szövetség közgyűlése.) Az Országos Nemzeti Szövetség ma tartotta az új városháza dísztermében *Márkus* József főpolgármester elnöklésével közgyűlést. A gyűlésen a tagok nem jelentek meg határozatképes számban, úgy, hogy az igazgatóság jelentését egy folytatódagos újabb közgyűlésre kellett halasztani. A szövetség tagjai és a megjelenő vendégek sorában ott voltak: gróf *Széchenyi Béla*, gróf *Majláth* József, *Márkus* József főpolgármester, gróf *Széchenyi Imre* és *Aladár* gróf *Hugonnay Béla* főispán, báró *Harkányi János*, *Hercegh* *Mihály* egyetemi tanár, *Rákosi Jenő*, *Chorin* *Ferenc*, *Szalay* *Károly*, dr. *Komlóssy* *Ferenc* országos képviselő, *Kiss* *János* egyetemi tanár, *Kossuthány* *Geza* táblai bíró, *Stojka* *József* (Arad), *Kerekgyártó* *Elek*, *Barthos* *Tivadar*, *Galgóczy* *Károly* és mások.

Márkus József főpolgármester elnök nyitotta meg a közgyűlést. Fejtette a Nemzeti Szövetség célját és sajnálattal konstatálja, hogy a Szövetség a közönség részéről nem talál elég támogatást. Ezért a Szövetség tanácsa fölívást intézett a hazafias közönséghez s a fölívásban részletesen ismertette a Szövetség célját és eredményeit.

A zajos tapsal és éljenzéssel fogadott beszéd után *Majláth* József fölolvasta értekezését a kivándorlásról. A fölolvás részletesen ismertette a kivándorlás ügyét. A kivándorlást megakadályozni nem lehet, nem szabad, nincs is jogunkban, de a kivándorlót, ha kivándorolni akar, irányítani, támogatni, utmutatással ellátni kell, míg célját el nem érte az idegenben, kivonni őket a zsaroló lelketlen ügynökök keze közül. A második föladat volna a kivándorlót a magyar nemzet javára továbbra is megtartani, hogy el ne felejtse nyelvét, el ne hagyja vallását. Kivándorlási képviselői ügynökségeket kellene fölállítani a közgazdasági átlások mintájára, kik, ha szükséges, utköltéssel is ellátnák azokat, akik mindenképp ki vannak fosztva és haza akarnak menni és egyuttal gondoskodni kellene arról, hogy ha haza jöttek, itt mindjárt munkát találjanak.

Az érdekes előadást figyelemmel hallgatták és lelkesen megtapsolták. Ezután *Rákosi Jenő*, a Szövetség egyik társelnöke mondta el záróbeszédét:

Reflektált beszéde során gróf *Majláth* fölolvására. Mikor ezt az érdekes és tanulságos fölolvást hallottam — ugymond — az öltöz eszembe, hogy talán jó lesz egy pár szót szólni a bevándorlásról. Nem emberek bevándorlásáról, hiszen az emberek be-

vándorlása Magyarországra igen régi keltei mozgalom s akármilyen szándékkal jöttek, vagy akár hozták az embereket, a vége mindig az lett, ami a mesebeli víznyom révén történt. Mikor a bujdosó gyermek egy löhoz érkezett s szomját akarta csillapítani belőle, a tö megcsózlott: Aki én belőlem iszik, az özikévé változik. Tovább futott, de ismét olyan tóra talált, mely farkassá vagy oroszláná változtatja, aki belőle iszik, úgy hogy a gyermek nem mert inni. Aki Magyarországra bármily szándékkal jött, aki a Duna és Tisza vizéből ivott, annak magyarrá kell lennie, ha nyelvben nem is, de érzületben igen. Nem akarok a pénz bevándorlásáról sem beszélni. Mert hiszen nagyon kecsesgató és józso dolog, hogy nagyon sok vándorolt be, de annak árát mi adjuk meg, mert az a pénz ki is vándorolt. Aztán nem is volna helyes erről szólni éppen ebben a teremben, ahonnan nagy, némas, hazafias mozgalom indult ki, amely itthon keresi a szükséges pénzt. Van egy bevándorló, amelyet divatnak neveznek, egy bevándorló, amelyet gondolkodásnak, egy, amelyet tudománynak, van, amelyet művészetnek, mulatságnak, szórakozásnak, sportnak neveznek, egy, amelyet szokásnak neveznek. Egy egész légió az ilyen bevándorló s úgy fejezik ki, hogy idegen divat, idegen izlés, idegen gondolkodás, művészet, tudomány, műveltség, szórakozás, idegen szokás, szóval minden idegen.

Honnan vegye ez a magyar társadalom és első sorban a főváros társadalma, honnan vegye azt az értelmi és erkölcsi erőt, hogy minden betödulást magába fölvevén, átalakítsa, a maga képére átteremtse, akkor, amikor szemmel láthatólag ez a társadalom is szakadozott, réteges, osztályok szerint elvált s nem nemzeti, legalább abban az értelemben nem, ahogy mi óhajtottuk. Itt van a pont, ahová a Nemzeti Szövetség zászlaját kitűzheti, ez az a forrás, amelyből lelkességét meríteni kell.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után *Márkus* József főpolgármester köszönetet mondott gróf *Majláth* Józsefnek az érdekes előadásért, mire a közgyűlés véget ért.

(A Magyar Iszraelita Kézmű- és Földmívelési Egyesület) választmánya tegnap ülést tartott *Neumann* Armin országgyűlési képviselő elnöklése mellett. A titkár bejelentette, hogy *Davidsohn* Mór örökösai az egyesület javára 2000 korona alapítványt tettek, a Pesti Hazai Takarékpénztár 200 koronát, az Egyesült Budapest Fővárosi s az Országos Központi Takarékpénztárak 100—100 koronát, *Hegedűs* A. vasutargyáros, az egyesület egykori növendéke a tanone menedékház részére két darab fölserelt vaságyat adományozott. A választmány a mult év zárószámát, ugyszintén az 1901. évre szóló költségvetést is elfogadta. Örömmel vették tudomásul, hogy az állami földmives iskolákba beadott egyesületi földmives növendékek mindannyian beváltak s az első lélelvben jeles előmenetelt tanúsítottak.

TÖRVÉNYSZÉK.

A törvénytelen fu. A *Wohlscheinék* ügyében hozott ítélet ma is élénk megbeszélés tárgyát képezte a jogász körökben. Érdekesnek találjuk felemlíteni, hogy a marasztaló ítélet, ha jogerős lesz, a szabadságvesztésen felül azzal is sújtja az anyát, hogy elveszítette minden jogát a gyermekehez. Tegnap tudósítónk kiegészítéséül még felemlítjük, hogy dr. *Sgalitzor* József, ki a két *Wohlschein* leányt védte, az Elemér-utcai tanak megbízhatatlanságát mutatta ki mesteri beszédében s igen szépen festette meg azt a szomorú milieut, amelyben ezek a szerencsétlen teremtések éltek.

Szabadalmi per. *Palóci* és társai hónapokkal ezelőtt szabadalmi bitórlás miatt feljelentették *Séss* és *Friedmann* budapesti szifonygyárosokat, hogy az ő szabadalmazott szikviz üvegeit gyártják. A *Baumman* büntető-járásiórt előtti fölfolytatott tárgyalás során dr. *Róth* Pál, a bevádolt cég képviselője bebizonyította, hogy a vádat illetéktelen egyének által tetették. A bíróság ezt a kifogást jogosnak ismerte el és miután az ügyészi megbízott elejtette a vádat, a bíró, vád hiányában a további eljárás beszüntette s a vádlottak gyárában bíróság zár alá vett üvegeket föloldotta. Azonfelül kötelezte a *Palóci* céget a felmerült költségek megfizetésére.

Eltélt bankigazgató. A *szege*di tábla ma öt övi fegházra ítélte *Rosenberg* Vilmos volt tovarisovai bankigazgatót, aki a tózséden elvesztvén vagyonát ötven váltót hamisított 40.000 forint értékben pénzüntézetek és magánosok kárára.

SPORT.

Football. Vasárnap, 17-ikén lesz az első nemzetközi Football match ebben az időnyben. A First Vienna Football Club mérkőzik a Műegyetemi Football Club első csapatával s a mérkőzés annál érdekesebb lesz, mivel az említett bécsi csapat verte le a Budapesti Torna Clubot (3 : 0) tavaly, miután azonban a műegyetemiek a bécsi kriketteket már legyőzték, alapos a feltéves, hogy a First Viennával szemben is szerencsések lesznek.

Meggyógyult urlovas. *Krause* Károly, a jeles urlovas a minap lebukott *Geiszt* Gáspár Switchejéről reggeli munka közben s első pillanatban úgy

látzott, mintha nagy szerencsétlenség érte volna. De már másnap kitudott, hogy sérülése nem veszedelmes, s ma már olyan állapotban van Krause, hogy 2-3 nap múlva ismét lovagolhat.

.. Az első törlések. Tegnap este járt le az első két alagi nagy díj törlései határideje. A rákosi gátversenyre és a nagy alagi akadályversenyre kellett bányát jelenteni az istállótulajdonosoknak ama lovaikért, melyeknek nézetünk szerint nincs kilátása a két versenyben győzelemre. A törlések szokatlanul jó eredménnyel végződtek, amennyiben a rákosi gátversenyben a 86 bejelentett ló közül mindössze kilencért, a nagy akadályversenyben csak négy lóért jelentettek bányát. Különösen érdekes, hogy a rákosi gátversenyre olyan sok ló maradt állva, ami föltétlenül tanusága a handikap-jóságának. Még a törlétek jelentékeny részét is részben azért törölték, mert az akadályversenyben fogtak futni, részben azért, mert csak mint súlytartóknak nevezték be őket. A rákosi gátversenyből törölték ezek: *Ritka II., Bármikor, Da kommt sie, Sehr möglich, Szabász, Sherman, Arkanyalát, Bohémé, Elluci.* A nagy akadályversenyből *Cakumpakot, Bohémé, Tissagyonygyét és Pavolint* törölték. A nagy gátversenyre legjobb kilátása a *Geiszt* és *Pejacevich* istállóknak van, a nagy akadályversenyben *Almaviva* vagy *Redactor* a valószínű nyertes.

Nyilttér.

Magyaripar-és kereskedelmi bank részvény-társaság.

Részvényeink 10. számú szelvénye f. évi április hó 1-től kezdve

Budapesten	
1. főintézetnél	V. Nádor-utca 4. sz.
2. II. kerületi főintézeteknél	II., Margit-körút 2.
3. IV.	IV., Szervita-tér 3.
4. V-VI.	V., Podmaniczky-u. 2.
5. VI-VII.	VI., Teréz-körút 2. és
6. VII-VIII.	VIII., Kerepesi-út 77.

valamint Bécsben a Wioner Bank-Verein-nél és ennek fiókjai és letétpénztáránál egyenként

10 koronával

váltatik be.

Magyar ipar- és kereskedelmi bank r. t.

Külföldi tekintélyes életbiztosító

társaság évek óta fennálló

nagyarországi vezérképviselősege

afélelő vagyonos budapesti lakosnak átadandó. Részletes adatok és referenciákat tartalmazó ajánlatok „**Életbiztosítás 8200.**” jellegű alaptól **Essenstein és Vogler** céghez, Budapest Dorottya-utca 9. I. emelet kizárólag. Anonim ajánlatok ügyeembe nem vethetők.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Bécs, március 15. *Liechtenstein* Fülöp herceg hatvanegy éves korában meghalt.

Belgrád, március 15. E hónap 21-én, Milán király halála után negyven napra, Szerbia valamennyi templomában mise lesz Milán király lelkeüdvéért.

Iglau, március 15. A törvényeszk felmentette *Wietrowszki*-t, mert jogos önvédelemből cselekedett.

Graz, március 15. Rudersdorfbán ma kigyuladt és felrobbant a Mayer-léle lőporgyár. Senki sem sebesült meg.

A reiohsrath ülése.

Bécs, március 15. A képviselőház mai ülése 11 óra 20 perckor kezdődött. A bejelentések elintézése után *Brzard* megint azt kérdezi az elnöktől, hogy a házszabályok mely rendelkezése alapján határozott a nem-német interpellációk tárgyában. Az elnök válaszában tegnapi nyilatkozatára utal. A ház azután megválasztja a kvóta-küldöttséget. Következik a napirend, vagyis a beruházási törvényjavaslat első olvasása. Elsőnek *Schoiswohl* szólal fel. Utána *Bianchi* beszél előbb horvát, majd német nyelven. Azt mondja, hogy Dalmáciáról nem igen gondoskodnak a beruházásoknál, ami azt bizonyítja, hogy a kormány elhanyagolja Dalmáciát. Az osztrák és a magyar kormány között a boszniai vasutak kiépítése dolgában létrejött megállapodásról szólván, tiltakozik az ellen, hogy Dalmácia érdekeit Magyarország befolyása alatt megkárosították. Felsőlíti a vasúti minisztert,

hogy terjeszse elő mindazokat az iratokat, amelyek az osztrák és a magyar kormány között a dalmát vasutakra nézve 1868. óta folytatott tárgyalásokra vonatkoznak.

Többen beszéltek még s azután a vezérszónokok, *Kaizl* (contra) és *Dobernyig* (pro) fejtegették ki álláspontjukat s végül a ház a javaslatot a vasutügyi bizottsághoz utasította.

Prade alelnök végül Kubr tegnapi kérdésére válaszolva, azt mondja, hogy azért nem adta meg neki a szót, mert cseh nyelven jelentkezett szólásra, míg a képviselőnek az elnökséggel való érintkezésére hagyományosan a német nyelv van rendelve.

Bár *Call* kereskedelmi miniszter, több interpellációra válaszolva, a többi közt a tisztességtelen verseny elleni állam kérdésséről szót és kijelentette, hogy a minisztérium már elkészített egy erre vonatkozó törvényjavaslatot, melyet most az igazságügyi, belügyi és földművelésügyi minisztériumok tárgyalnak. Ezzel összekötésben áll a már szintén kidolgozott javaslat az ipartörvény intézkedéseinek módosításáról és kiegészítéséről az üzemtelepek külső megjelölését illetően, továbbá a kintitartésk és előjogok, valamint a név használata tárgyában. A tárgyalások a reform sürgősségének megfelelő gyorsasággal folynak.

A kvotaküldöttségbe megválasztottak: *Abrahamovicz, Jaworski, Fort, Kramar, Kaiser, Menger, Kathrein, Poysoche, Schwegel* és *Zedwitz Károly Miksa.* A legközelebbi ülés szerdán lesz.

A nemzetközi békeszövetség.

Bécs, március 15. A nemzetközi békeszövetség osztrák csoportja ma báró *Pirquet* elnökele alatt ülést tartott. Az elnök bejelentette, hogy a párisi kongresszus elfogadta gróf *Apponyi* Albertnek azt az indítványát, amely az egyes csoportok kebelében alakítandó sajtószövetségről szól s ennek értelmében ajánlotta *Pirquet*-t, hogy az osztrák csoport is alakítson sajtószövetséget. A bizottságot erre a következőképpen alakították meg: Báró *Pirquet* elnök, *Lamasch* és *Gnievoss* alelnökök, *Kramar, Fournier* titkárok. Aztán jelentette az elnök, hogy az interparlamentáris békekongresszus 1902-ben Bécsben ül össze. Végül közölte az elnök, hogy a Nobel-díj 35%-ára ajánlotta *Passint* (Páris), ugyanolyan ússzjegre *Kremer*-t (London) és a fennmaradó részre báró *Suttner* Bertát.

Boisdeffre.

Páris, március 15. *Boisdeffre* tábornok, a Dreyfus-per egyik főszereplője, tüdőgyulladásban megbetegedett. Állapota aggasztó.

A délafrikai béketárgyalások.

London, március 15. Pretóriából jelentik, hogy a béketárgyalások *Kitchener* és *Botha* között kedvező eredménnyel folynak. Az amnesztiából *De Wet* és *Steyn* nem rekesztik ki.

Fokváros, március 15. Minthogy a boerok a táviródrókat elvágták, a Fokföld keleti részével és Natállal való összeköttetés megszakadt.

London, március 15. A küszöbön álló békekötésre való tekintettel illetékes helyen szóba került a hadi kárpótás meghatározása. Annyi bizonyos, hogy a boerokat lehetőleg kimélni fogják a kárpótás kirovásánál és a dél-afrikai gyarmatok jövedelmét fogják a hadi kárpótás fejében lekötni. A bányákat sem fogják megszerelni, sőt ellenkezőleg a dinamit árának leszállításával és munkásoknak küldésével lehetővé fogják tenni, hogy a bányák mennél hamarabb megkezdhessék az üzemet és új bányák nyiljanak meg.

London, március 15. Lord *Kitchener* jelenti Pretóriából 14-ikéről: French tábornok jelenti előbbi jelentéseinek kiegészítéseként, hogy még 46 boert részint megölték, részint megsebesítettek és még 146 fogságba esett vagy megadta magát. Zsákmányul ejtettek 200 leggyvert, 3700 töltényt, 2400 lovat, 120 öszvért, 370 jármos ökröt, 2500 marhát és 400 kocsit. Még mindig esős idő van, ami a csapatok előnyomulását késlelteti.

Bloemfontein, március 15. (Reuter.) *De Wet* a minap hűveihez beszédet intézett, amelyben kijelentette, hogy Transvaalban az angol hatóságokkal egyáltalán nincsenek tárgyalások folylamatban.

London, március 15. Az esti lapoknak jelentik Standertonból mai kelettel, hogy szerinte a French parancsnoksága alatt álló csapatok a *Kitchener* és *Botha* között folyó tárgyalásokra való tekintettel a hadiműveleteket beszüntették.

A lengyelek Poroszországban.

Berlin, március 15. A képviselőházban ma a pénzügyminisztérium címénél *Jazdzewski* felhossa a lengyelek ismert panaszait.

Miquel pénzügyminiszter jeleníti, hogy Poroszország évtizedek óta igyekezett a nemzetiségre való tekintet nélkül eljárni, a lengyelekkel szemben is. De magatartásuk Poroszország és a németiség ellenében változást tett szükségessé. Ezért súlyos hiba volna,

ha most megváltoztatnánk politikánkat a lengyelekkel szemben. Az ellengyelesítési törekvésekkel szemben a németiséget erősíteni kell és ehhez tartozik a német színház támogatására szolgáló alap is. *Jazdzewski* a lengyel elem bojkottálása miatt panaszkodik. Ezt a bojkottálást a lengyelek üzik. A lengyelek Poroszországtól való elszakadára törekvesnek. Ez sohasem fog sikerülni nekik. De az is szükséges, hogy a németek megvédjék a bőrüket. Mi azt akarjuk, hogy a lengyelek hűséges, német alattvalók legyenek. Ha mi erről meggyőződhetnénk, a lengyelekkel oly enyhén bánánk, mint a hogyan azt egyetlen ország sem tenné.

Jazdzewski kiemeli, hogy a lengyeleknek tett régebbi ígéretek nem tartják meg, így anyanyelvök fenntartását sem. A szónok *Miquel* fejtegetéseit a lengyeliség elleni izgató beszédnek tartja.

Miquel pénzügyminiszter azt válaszolja, hogy egyenlő jogokat csak akkor lehet kívánni, ha az állam iránt egyenlő ragaszkodást tanusítanak. Nem is állhat a lengyelek érdekében, hogy csak lengyeül beszéljenek. A népisoklában a német nyelv a legfontosabb. Mindaddig, míg a lengyelek nem szokják meg, hogy német alattvalók legyenek, a viszonyok nem iognak változni. A lengyeleknek nyitlan meg kellene mondanok, minő hátsó gondolatok vannak. A miniszter azt tanácsolja nekik, hogy nyújtsanak kezét a kormánynak, becsületesen, tartósan és nyiltan. (Tetszés.)

Kindler (Posen) hangsúlyozza, hogy földieik közül szintén sokan nem értnek egyet a kormány minden intézkedésével.

Ezután megsvazatták Posen tartományfőnökének rendelkezési alapját a németiségnek a keleti tartományokban való támogatására.

A cukor-uzsora.

Páris, március 15. A képviselőház osztályai ma bizottságot választottak *Jaluzot* képviselő mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában. *Jaluzot*-t cukor-uzsora miatt akarja perbe fogna a bíróság. A bizottság többébe a kiadatás mellett van.

Japánból.

Jokoháma, március 15. A felsőház ma a császár üzenetére vonatkozólag elfogadott egy válasz-főiratot, amelyben hozzájárul a császár által kifejezett kívánságokhoz. Az adótörvényjavaslatot visszaküldték a bizottságnak, hogy új jelentést készítsen.

Sztrájk.

Zürich, március 15. Az *Albula*-alagút déli részén 300 munkás sztrájkol. A munkások ingyen lakást és tüzfűtást követelnek. Kedden éjjel a sztrájkolók felgyújtották a vállalkozó házát. A rendőrség szétverte a zavargókat.

Kölgazdasági táviratok.

Bécs, március 15. A dux-bodenbach-i vasut mérlege 266.105 korona leírása után 284.642 korona tiszta nyereséget mutat ki. Az igazgató-tanács elhatározta, hogy az április 18-ikán tartandó közgyűlésen 8%-os vagyis részvényenként 32 koronányi osztalékot fog javaslatba hozni.

London, március 15. (*Gabonaiac.*) Az irányzat általában nyugodt állandó. Arab változatlanok. Városi liszt 24 sh. 6 p. — 30 sh. 1 p. *Repecola* 24 sh. *Tengeri* 22 sh. 9 p. *Behozatal:* buza 30.000, árpa 2000, zab 60.000 qu. Az idő meglehetősen szép, de felhős.

Liverpool, március 15. Buza Angliában változatlan. Amerikai tengeri ¼ p.-vel magasabb. Az idő felhős.

New York, március 15. (*Terménytőzsde.*) (*Zárjat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8¼ (8.1½). Áprilisra 8.32 (8.40). *Juniusra* 8.38 (8.48). *New-Orleansban* helyben 8.1½ (8.½). — *Petróleum:* Stand white New Yorkban 7.95 (7.95). Stand white Philadelphában 7.90 (7.90). Refined in Cases 9.— (9.—). *Credit Balances at Oil City* 1.28 (1.28). — *Zsír:* Western steam 8.05 (8.—). *Rohe* és *Brothers* 8.20 (8.15). — *Tengeri irányzata szilárd.* — *Márciusra* 49.— (49.—). *Májusra* 46¾ (46¾). *Juliusra* 46¾ (45½). — *Buza* irányzata igen szilárd. *Piros Gsz* helyben 81½ (80¾). *Márciusra* 80½ (79½). *Májusra* 80½ (79¾). *Juliusra* 80½ (79¾). *Szept-re* — (—). — *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1½ (1½). — *Kávó:* fair Rio 7. sz. 7½ (7½). *Márc-ra* 5.70 (5.60). *Juliusra* 5.85 (5.75). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.75 (2.75). — *Cukor:* 3½ (3½). — *On:* 25.65 (26.25). — *Réz:* 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 14. (*Terménytőzsde.*) (*Zárjat.*) *Buza* irányzata igen szilárd. *Márc-ra* 75¼ (74.—). *Májusra* 75¾ (75¾). *Tengeri irányzata szilárd* — *Márciusra* 40¼ (39¾). — *Zsír:* *Márciusra* 7.77 (7.65). *Májusra* 7.77 (7.67). — *Szalonna* short clear 7.85 (7.80). — *Sertészsír:* *Márciusra* 15.45 (15.15). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Ha te távozol...

Mi lesz akkor, ha majd te távozol?...
Nem lesz illat, szin és napsugár;
Nem lesz tavasz. Virág, dal mind kivész
S a földre örök éjszaka borúl...

S én a holt földön bolygok egyedül,
Vakon, cél nélkül, hervadt levelek közt,
Mik megszerenne lábaim alatt
A te nevedet zizegik felém.

Villám az égen a te neved írja,
Sikongó szélvész a fülembé strjra,
A vízár hörgi, vihar visszadörgi,
Vulkánok torkán a te neved tör ki!

Szklás bércek közt alakodat látom,
Feltűnik itt, ott, mint valami álom...
Fut, hívogat, — s én megyek utána!
— Mit bánom én, hogy a — halálba!...

Balla Miklós.

+ **Kossuth egy kiadatlan levele.** A *Tiszántul* című nagyváradi újságban Zsóka J. Adolf Kossuth Lajosnak egy rendkívül érdekes kiadatlan levelét közli. Kossuth ezt a levelet Komlóssy Antalnak írta, aki Bihar megyében a szabadelvűségnek egyik jeles harcosa volt. A levél, amelyet itt adunk, az 1847—48-as bihari követválasztásokkal foglalkozik:

Tekintetes Ur!

Nem kell említenem, mi forrón óhajtottam, hogy hazánkban tisztelt, veterán bajnoka, Beöthy Ödön legyen Biharban az országgyűlésen követe; és mi mondatlanul sajnálom, hogy az nem történhetett. Azonban túrni, amin változtatni nem lehet, s a bal körülményeket akkint venni, mikint azt a haza érdeke kívánja, gondolom ez azon elhatározás, mely amint polgári köleltségünknek, úgy maga tisztelt barátunk Beöthy hazafiai érzeteinek is leginkább megfelel.

Mi igen nagy köszönettel tartozunk önöknek, hogy habár nem az lett is Bihar követévé, kit óhajtottunk; de Biharban lett oly utasítása, amint óhajtottunk; s csak a követek egyéniségétől függne Bihar szavazatát minitg azon oldalon látni, melyen Bihar szellemét Beöthy oly fényesen képviselő több országgyűléseken.

Es én ennek következtében hivatva érzem magamat Önt, s általa Bihari elvbáratinaikat tudósítani, mikint Papszász, nem csak hogy teljes határozottsággal, s minden legkisebb babozás, vagy reservata nélkül az oppositio részén áll, hanem e részben ösztönözésének, a beesületbeli lekötözésnek minden kitelhető kezesességét, annyira önként s' ösztinét nyújtja, hogy mi e részben tökéletesen nyugodtunk vagyunk, és méltán lehetünk, s' azt annyival nagyobbra becsüljük, minél bizonyosabb, hogy fájdalom az ez országgyűlési oppositio nem dicsékedhetik ám oly tömört sorokkal, mint a mult, sőt akként áll,

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Irta: DÓZSA ENDRE.

ELSŐ KÖTET.

Az öreg Lévy Éliás.

Szászrégen város felgyújtott háziorai felett ott röpöködtek még a testvér vérontás bosszúzó angyalai, kezikkel abban égő üszkökkel, melyeket a kirabolt és rombadöntött, felégett és legyilkolt Zalathna és Nagyenyed falairól kapkodtak el...

A faragói hegyen még párolgott a vér, hol a mezőségi magyarság gyilkolásában részesnek hitt románok egy néhány vezetőjét állították a vértörvényezők a honvédek sörte elé...

Az erdők, barlangok még tele voltak váltakozva magyar, szász és román asszonyokkal, agokkal, gyermekekkel, amint menekültek egymás elől.

Városokban, falvakban mindenfelől feltört vagy nyitva feledett ajtók, kapuk meredtek az utcákra. Egy-egy eltévedett kutya sirva kapart a kapuk mellett, keresve gazdáját, ki talán már ott küzdött valamelyik tábortban a hadviselő ezer nyomorával.

Fel a Maros mellett be a gyergyói havasokig minden község pusztulásának más és más története van. Csak egyben egyforma mindenik: hogy felettük lefordított fáklával busong Magyarország Génusza.

Felbolygatása, forrongása folyt az évszázadokon át elszibadt termő földnek, a nemzet őseréjének.

A szabad eszmék idejének teljessége elkövet-

hogyminden egyes tagjának hűsége mondhatni az egész párt diadalának feltétele.

Ily körülmények között Papszásznak tartozom, s tartozunk mindnyájan azon méltánnyal, és elismeréssel, melyet fentebb kifejezek; tartozom annak kijelentésével, hogy minden okunk van hinni, mikint ez változatlanul ekkint marad, ha Papszász ily magaviselete otthon is kellő méltánnyal nyer és állása személyes tekintetéből nem bonyolított, mert mi megvagyunk győződve, hogy minden ily bonyolódás zavart idézhetne elé, azon kielégítő viszonyban, melyben Biharvármegyét az az országos ellenzék irányában látni örvendünk. — Mert Reviczkyre nézve is meg kell annyit jegyezmem, hogy Papszász ellenzéki politikájának sem színében sem irányában ekkoráig nem habortít és ámbár Reviczkyt pártunkhoz nem számítjuk is, de mert Papszászt odaszámítjuk, okunk van Biharvár egész voksa iránt nyugodtannak lenni.

Az adresse iránti viták itt teljesen constatirozták a pártok állását. Apponyi életkérdést csinált belőle, hogy az adminisztrátori rendszer, anticonstitutionalis kormány politikájának aggasztó tanúsága gyanánt ne említsék sőt inkább hallgatólag helyeseltessék. Minden fegyver használtott ennek kivására; és akként állott a dolog, hogy egy megvének nemcsak ászegedése, de elsiója is mindent compromittálatott. Kivált mintán Csanád egyik követénel, Pozsonyban sikerült a téritetés.

De Bihar a tért megállotta oly szilárdan mint akár melyikünk. Soba hozzá még az ingásnak gyanuja sem lért.

Legyen ön szives jóra magyarázni, hogy e nyilatkozattal Önt keresem meg. Okom van reá. Az ellenzék s általa a haza érdeke vezet.

Ajánkozással vagyok Pozsonyban December 1-5 1847.

alázatos szolgálja
Kossuth Lajos.

A boríték: Tekintetes Komlóssy Antal urnak, Nagy-Váradon. Debrecen felé.

+ **Kipling kézírása.** Az angolok kedvence írójának, Rudjard Kiplingnek autografái mostanában nagyon keresettek. Hogy szenvedélyes autogramgyűjtők milyen utakon jutottak néhány aláírásához, erre nézve jellemző dolgokat olvasunk amerikai lapokban. Mikor Kipling Vermontban tartózkodott, háztartási költségei annyira megszaporodtak, hogy mint takarékos házigazda. végre szigorubb felügyeletre határozta el magát. Számlát nyitottott egyik közeli banknál és az apróbb követeléseket féddolláros csekkekkel fizette ki. Minden hónapban megcsináltatta a mérleget. És arra a bámulatos föllődözésre jutott, hogy a kiadásai nem remélt mértékben esőkentek. A kereskedők és szállítók ugyanis rájöttek, hogy a Kipling által kiállított csekkeket az autogrammadások a pénzértékükönél jóval magasabb áron veszik. Különösen nagy volt a kereslet olyan számláknak, melyekhez csekkek voltak csatolva. Így a csekkek a bank helyett az autogrammadásokba vándoroltak. Sokáig nem bírt rájönni

kezett. Meg kellett, hogy vivja élet-halálharcát minden ellentétes irányzatú eszmekör.

Vetni akart mindenik önmagának.

Vad erővel felszaggatták a barázdákat. A felszaggatott barázdákon gözölgött a vér, füstlőgött az üszök, a gőzön, a füstön nem hatott át a napsugár, nem csillogott sehol az áldást hozó munka verejtéke.

Szászrégentől alig pár métföldnyire a Maros folyam kanyarulatába mintegy beékelve fekszik Maroslaka, felette a távolba kéklő görgényi havasok vonulnak el, csaknem elrejtve a kívánsi szemektől a kis falut. Alatta a Maros hömpölyög alá, itt még mint virgine itju, de mintegy tudatában egyre fejlődő erejének. Az apró történetek közül ezen községnek a története a legszinesebb. Háromféle nemzetséget alapítottá, háromféle nemzetséget laktá és háromféle nemzetséget pusztítottá, dulta, égette, rabolta.

Itt szervezkedtek a románok és innen indult a tábor, mely a marosmenti kastélyokat prédálta fel. Itt határozották el az agyagfalvi gyűlésről kihíróant székyelek Régen város felgyújtását. Itt tagadhatták meg először a szászok a székyelek seregének az életmet, a honvéd nyomozó bizottságok az ujoncokat. Mikor az oláh tribunok a havasokról összeszedett gyűlévész haddal keresztülvonultak a falun, a véres keresztelke előre meggyezett magyar családi házakat örült dühvel ombolták szét, mikor a székyelek jöttek a meg nem jegyzett román és szász családok házai lettek a zsákmány. Így váltakozott a faluban a hatalomban, hol egyik, hol másik az osztozkodó néparadatok közül. Mindenik ott hagyta az erőszakoskodásoknak, jogtalanságok egész sorozatának romboló iszapját. Váltakoztak azután a szervezett rendes csapatok is. A naszdóvidéki román határőrök; a Tholnay-honvédszázalój honvédei, a német tisztektől vezetett seregredek és az orosz hadsereg. Ezeknek is volt mindig valami követéneli valójuk: lehetőleg sok pénz és élelem. Mig a lakosság mind szétfutott, ki a táborba, ki

Kipling, hova tűnnek el a csekkjei, és azt a körülmenyt, hogy a számadásai sehogyszem jöttek ki rendszeren, a hibás kezelésnek tulajdonította. Egészen addig, míg egyszer Bostonban járt és egy ismert kéziratgyűjtőnél meglátta egy csekkjét arany rámban a hozzácsatolt szájszámla kíséretében.

Szó nélkül rohant haza dühösen Kipling, tűzbe dobta a csekk-könyvét és ezental minden számlát készpénzzel fizetett. Angliában is sok baja volt a kéziratgyűjtőkkel, akik a következő érdekes módon jutottak egypár leveléhez. Rottingdean nyaralójában a kerti fák ágai és lombja a kertfalon át az ország-utra hajoltak. A rottingdean-brightoni omnibusz kocsisának és kalauzának ez szemet szurt és arra mered mindig létörtek egy-egy ágat. A manőver eredménye a novellairónak éleshangú levele volt a vendéglőshöz, aki egyuttal az omnibusz tulajdonosa is volt. Este a vendéglős megmutatta a levelet törzsvendégeinek, akik azt tanácsolták, hogy rá se hederítsen. Egyuttal az egyik Krözus tiz shillinget kínált a levélért. A vendéglős elfogadta a tanácsot és a tiz shillinget. Minthogy pedig a kocsis nem hagyott föl a fák kopaszításával, második, még paprikásabb levél következett Kiplingtől. A törzsvendégek parlamentre erről is tudomást vett, további halgatást ajánlott, a második, sokkal élesebb hangú levélért pedig már 20 shillinget fizetett a főnti Krözus. A vendéglős bölesen hallgatott tovább. Másnap Kipling személyesen ment a vendéglőbe és dühösen támadt a vendéglősre, miért nem válaszolt a leveleire.

— Mert azt hittem, hogy még egy harmadikat is ír majd. Az ön levelei igazán jobban jövedelmeznek, mint az omnibusz-közlekedés.

+ **Egy Rafael-levele árverése.** Hétfőn került árverésre Bécsben Rafaelnek egy levele, amelyet Juliano Leno vatikáni kincsiárnoknak írt. Tartalma a következő:

Nagyrabecsült Messer Juliano!

Itt küldöm a párkányzat rajzát, a Maestro Jacopo által megallapított méretben. Légy egy kis türellemmel irántam, mert ezeknek az oszlopzatoknak a készítése éjelnappal előgall. Maestro Jacopo Messer Joane Ghay, az auditore jegyzője előtt írásban kötelezte magát, hogy a sarmariai léposház falait is megcsinálja, a falat ölé két bolthajtást emel és a dedelet is elkészíti a léposok fölött; a tönnt elmondott munkálatokét 100 Károly-aranyat fizets neki, egyharmadát azonnal, kétharmadát pedig a munka nagyotb részének bevégezése után.

A címzés így szól: A mess. Juliano Leno mo ossernandito a Sa Maria i porto. A Rafael által említett építészek nem ismeretlenek a Szent Péter-templon építésének történetében. Maestro Jacopo valószínűleg azonos Jacopo de Caravaggióval, a Szent Péter-templon második építőjével. Janantonio el Foglietti

az erdőbe és nem maradt se pénz, se élelem, se magyar, se szász, se oláh. Csak a három feleket három temploma hirdette még, töredezett ablakkal, itt-ott felégett fedélzettel, hogy it nemrég a szeretet Istenét buzgóan imádó testvérepek laktak.

A görgényi havasok legalsó nyulványár, mely itt már egy kis dombot alkotott, állott egy duledezett ősi udvarház. Betördeit ajtó ugra gondosan visszaillesztve, felszaggatott padlózatai hevenyészve összerakva, felégetni itt is, ott is megkísérelt eserepfedélzete deszkabokkal kiegészítve, bezott ablakai papírossal gondosan beragasztgatva, barátságosan füstlőg két kéményével még így romjában is kiemelkedni látzott a többi romok közül.

A gondoskodó emberi kéz, vagy a csodálatos véletlen rejtette el, óvta, védelmezte a mult jobb idők e néma tanyát? Meglátszott a munkája mind a kettőnek. A rombolás lehetőleg mindenütt megakadt. A fedélzete dobott üszök nem fogott lángot. Ajtók, padozatok állották a töredést a nélkül, hogy beszakadtak volna. A megkezdett rombolás fíradásos munkával ugyan, de tatarozva volt, sőt még a ház körül virág is nyílt, a kora tavasz tüde virágai.

A gondoskodó emberi kéz és a csodálatos véletlen rejtette el, óvta és védelmezte a nagy ősi épületnek kelete nyíló homlokzatában az őles, széles falba bemélyített kezdetleges művi szobor-esoportozatot is. A sűrű vadszőllő-indák között por, piszok törmelék és pókhalál elárasztva ugyanis rézből kalapácsoltszobor-esoportozat látszott; mintegy egy és fél méter magasságu. A szobor-esoportozatból gondos megfigyeléssel három alak volt kivehető. A három alak egy asztal körül ült, mindenik előtt egy-egy pohár. Az alakok egyike magyar, másika szász, a harmadik román embert ábrázolt. Mindenik az erdélyi népviseletben. Közlebből vizsgálva az asztalt, az címerpajzs alakot mutatott, rajta a négy folyam és a hármás halom. A csoportozat felett Hungária lebegő alakja, kezében a Turul madárral. A madár

üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 48.—48.— korona, vörös aprószemű 43.—48.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánási — korona, középszemű 52.—55.— korona, nagyszemű 56.—63.— korona. Disznószár: budapesti: 55.50—56.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 45.50—46.— korona, 3 darabos 48.—48.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 15.—15.25 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 16.—16.25 korona, 85 darabos 17.—17.25 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona, 100 darabos 15.25—15.50 korona, 85 darabos 16.—16.50 korona. Szilvaiz: szlávoniai 19.25—19.60 korona, szerbiai 18.—18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, március 15. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A külföldi piacokról nem jött semmi kezdeményezés, s így az itteni piacon alig volt forgalom. Az árfolyamok eleinte hanyatlottak, aztán javultak. Kötötték: buza tavaszra 7.86—7.87, május—júniusra 7.92—7.90—7.91, őszre 8.01—7.99, rozs tavaszra 7.88—7.87, május—júniusra 7.80—7.82—7.81, zab tavaszra 6.65—6.66, tengeri május—júniusra 5.50—5.49, rozs őszre 7.08—7.09, tengeri július—augusztusra 5.60—5.61, repce augusztus—szeptemberre 12.75—12.85 korona.

Zárlatok maradtak: Buza május—júniusra 7.92, tengeri május—júniusra 5.51, július—augusztusra 5.61—5.62 korona.

A bécsi értéktözsde.

Az előtözsden javult az irányzat, tekintettel kedvezőbb politikai hírekre.

Déli tözsden szilárd maradt az irányzat.

Zárlat csendes, de szilárd.

Bécs, március 15. (Magyar értékek zárata.) 4% os aranyjárdék 118.—, Tiszai és szegedi kölcsön 145.25. Magyar vasúti kölcsön ezüsten 100.20. Magyar kelet vasúti állami kötvény 118.60. Magyar leszámloló- és pénzváltóbank 452.—, Rimamurányi vasút részvény 516.—, Magyar koronajárdék 93.—, 4% os Magyar föltötehem. kötvény 92.60. Magyar hitelbank részvény 722.—, Magyar nyereseményi kölcsön sorsjegy 172.25. Kassa—oderbergi vasúti részvény 358.— Magyar kereskedelmi bank 2535. Magyar cukoripar 1965.

Bécs, március 15. (Osztrák értékek zárata.) 4 2/10 os papírjárdék 98.50. 4% os osztr. aranyjárdék 117.90, 1860-os sorsjegy 141.50. Osztrák hitelsorsjegy 399.—, Angol-osztrák bank 283.50. Bécsi bankjegyek 503.—, Osztrák-magyar bank 1684. Déli vasút 102.—, Dunagőzhajózási részvény 832.—, Dohányrészvény 297.50 Császári és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.45. 4 2/10 os ezüst járdék 98.40. Osztrák koronajárdék 98.20. 1864-iki sorsjegy 208.—, Osztrák hitelintézeti részvény 712.—, Unionbank 570.—, Osztrák Landerbank 435.50. Osztrák-magyar államvasut 693.25. Elhavölgyi vasut 505.50. Alpesi bányarészvény 474.—, 20 frank. arany 19.08. Londoni váltóár 240.35. Bécsi tramway Litt B. 293.—, Bécsi Tramway Litt A. 288.—, Lipót kohó 403.—, Az irányzat szilárd.

Bécs, március 15. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 712.—, Magyar hitelrészvény 722.—, Angol-Osztrák bank 284.50. Bécsi bankjegyet 505.—, Union bank 567.—, Landerbank 437.—, Osztrák-magyar államvasut részvény 690.50. Lombard 103.—, Elhavölgyi vasut 506.—, Északnyugati vasut részvény 481.50. Dohányrészvény 206.90. Rimamurányi vasut 506.—, Alpesi bányarészvény 473.50. Májusi járdék 98.50. Magyar koronajárdék 93.—, Török sorsjegy 111.—, Német birodalmi márka 117.51. Napoleon d'or 19.08.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, március 15. (Tudósítói tudósítás.) A bécsi hausse nyomán a spekuláció itt is eleinte élénk érdeklődést tanúsított bankterékek iránt, amelyek a hitelrészvények emelkedése kapcsán mind javultak. Kohóüzemek szintén emelkedtek, bányarészek szilárdak, mert a közszámszindikátus állítólagos termelési redukciónál szóló hírek cáfolatát várják. Svájci vasutak realizációja miatt gyöngültek. A szilárd hangulat csendes forgalom mellett a második tözsdeóránban is tartotta magát. Déli vasúti részvények gyöngék. Magánleszámlálási kamatláb 3 1/8 %.

Berlin, március 15. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjárdék 98.50. 4% os osztrák aranyjárdék 100.50. Elhavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 93.50. Osztrák-magyar államvasut 148.25. Kassa—oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.—, Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.20. Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 187.60. Általános villamosági Edison 204.25. Gelsenkircheni 173.60. Laura-kohó 205.—, 4 2/10 os ezüstjárdék 98.40. 4% os magyar aranyjárdék 99.40. Osztrák hitelrészvény 224.50. Déli vasut 24.75. Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegy 216.10. 4% os új orosz kölcsön 96.10. Török dohányrészvény —, Olasz járdék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 162.80. Harpeni 169.10. Az irányzat szilárd.

Berlin, március 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4% os magyar aranyjárdék 99.40. Magyar koronajárdék 93.50. Osztrák hitelrészvény 224.25. Osztrák-magyar államvasut 148.10. Déli vasut 24.25. Északnyugati vasut —, Elhavölgyi vasut —, Orosz bankjegy kézzé 216.10. Buschtienhradi —, Orosz bankjegy —, (Último.) Lombard —.

Frankfurt, március 15. (Zárlat.) 4 2/10 os papírjárdék 98.50. 4% os osztrák aranyjárdék 100.35. Magyar koronajárdék —, Osztrák-magyar bank 120.10. Déli vasut 25.10. Elhavölgyi vasut 127.70. Londoni váltóár 204.40. Bécsi bankjegyek 127.—, Villamos részvény —, 3% os magyar aranykölcsön 148.30. 4 2/10 os ezüstjárdék 98.55. 4% os magyar aranyjárdék 99.50. Osztrák hitelrészvény

224.—, Osztrák-magyar államvasut 148.30. Északnyugati vasut 119.20. Bécsi váltóár 849.75. Párisi váltóár 24.33. Unio bank —, Alpesi bányarészvény 235.—, Az irányzat igen szilárd.

Frankfurt, március 15. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 224.30. Osztrák-magyar államvasut 148.25. Déli vasut 25.30. Osztrák aranyjárdék —, Olasz járdék —, Laura-kohó 210.10. Harpeni 152.—, Discont 180.90. Alpesi 154.—, Bécsi bankjegyet 170.25.

Hamburg, március 15. (Zárlat.) 4 2/10 os ezüstjárdék 98.25. 1860. sorsjegy 141.50. Déli vasut 24.—, 4% os osztrák aranyjárdék 100.45. Osztrák hitelrészvény 224.—, Osztrák-magyar államvasut 148.10. Olasz járdék 95.70. 4% os Magyar aranyjárdék 99.10. Az irányzat tartott.

Páris, március 15. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut 744.—, 4% os osztrák aranyjárdék —, Osztrák Landerbank —, 3% os francia járdék 102.17. Ottomankbank 549.—, 3 1/2% os francia járdék 102.87. Alpesi bányarészvény —, Déli vasut —, 4% os magyar aranyjárdék 100.80. Párisi bankrészvény 1074.—, Olasz járdék 95.87. Francia törleszt. járdék 100.60. Osztrák földhitelintézeti részvény 1290. Török dohányrészvény 321.—, Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 15. A sertésüzlet irányzata a forgalom csekély volta miatt határozatlan.

A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 88—90 fillérig. Oreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 96—98 fillérig. Fialat közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 fillérig. Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar s z e d e t i: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. R o m á n i a i: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. R o m á n i a i e r e d e t i (S t a c h l). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. S z e r b i a i: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) —90—92 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 86—88 fillérig.

Sertéslelészám 1901. március 13. napján volt készlet 37.135 darab. — 1901. március 14. napján felhajtott 975 darab. 1901. március 14. napján elszállított 311 darab. 1901. március 15. napjára maradt készletben 37.499 darab.

Napirend.

Naptár. Szombat, március 16. — Római katolikus: Heribert. — Protestáns: Heribert. — Görög-orosz: (március 3.) Eutróp. — Zsidó: Adar 25. Sab bath, Waj. Pekuda. — Nap két 5 óra 56 percek. — Nyugszik 5 óra 50 percek. — Hold két délelőtt 3 óra 16 percek. — Nyugszik délután.

A miniszterek nem fogadják. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van délelőtt 9 óratól 1 óráig. Többi társi 1 korona belépődíjjal megtekinthetik.

Brodszky-küldetés a Mücsarnokban délelőtt 9-től délután 5-ig. Belépődíj 60 fillér.

Nemzetközi küldetés a Nemzeti Szalonban d. e. 9 óratól este 8-ig. Belépődíj 1 korona.

Oroszgaszagi Múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Földtani Intézet múzeuma (Stefánia ut 14.) nyitva délelőtt 10 óratól 1-ig. Belépődíj 1 korona.

Közlekedési múzeum zárva. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A Tudományos Akadémia Goethe-szobája zárva. Múzeum könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3—8-ig.

Iparművészeti múzeum könyvtára nyitva délelőtt 10 óratól 12 óráig és délután hét 7-től hét 9-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10 óratól 1-ig óráig, azontal este 6-ig 1 korona.

Altájkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-ut 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6 óráig. A hazai termékek állandó kiállításai, (a Keleti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városiigeti iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 2 óratól 4 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Március 15. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter a budapesti kincstári jogügyi igazgatósághoz dr. Lamos Kálmán kincstári ügyész jogügyi tanácsossá és dr. Slesszer János jogügyi fogalmazót kincstári ügyészzé; a váci kir. adóhivatalhoz Zádory Lajos váci adóhivatali I-ös osztályu ellenőrt II-ös osztályu adóhivatali pénztárnokká; az igazságügyminiszter Bacskák Miklós pozsonyi kir. törvényszéki joggyakorlorkot a pozsonyi kir. törvényszékhez allegyözvé; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Majoros Erzsébet okleveles kisedőnököt a somodi állami kisedővodához kisedőnökövé; a szegedi kir. itélőtábla elnöke Szentiványi Ede végzett joghallgató budapesti lakost a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületébe díjaz joggyakorlorkká nevezte ki; az igazságügyminiszter a pécsi kir. törvényszéknel ideiglenes minőségben alkalmazott dr. ifj. Nagy Jenő allegyözöt ebben az állásában végleg megerősítette, Gergely István hatvani kir. járásbírósig irnokot a bácsalmási kir. járásbírósigához helyezte át.

Nemmagyarosítások. A belügyminiszter megengedte, hogy kiskoru Rosenberg Sándor és Rosenberg István budapesti lakosok illésor, Schwab Rezső budapesti lakos sajtát, valamint kiskoru gyermeke Ferenc, Szeredaira, Goldstein Armin budapesti lakos Gajdosra, Engl Dániel budapesti lakos Endreire, kiskoru Weiss David várpalotai lakos Váradira, kiskoru Poláki Izidor szombathelyi lakos, valamint kiskoru fielőri Henrik, Pinkász, József és Lipót Polgárra, kiskoru Braun Elemer eperjesi lakos Bartára, Mocskos Gábor edényi lakos, valamint kiskoru István fia Molnárra, kiskoru Streisinger István, Streisinger György és Streisinger Ilona losonci lakosok Székácsra, Székács János (Károly) szerbceseni lakos sajtát, valamint kiskoru Róza nevű gyermeke Szabadosra, dr. Eulendtel Lipót járási körörvos, garam-kürtösi lakos Ernyeire változtatás vezetékeiket.

Pályázatok. Pénzügyi biztosi állásra Martonvásáron 2 hét alatt; — pénzügyi biztosi állásra Fogarason 2 hét alatt; — irnoki állásra a pozsonyi főügyésznél ápril 15-ig; — III. oszt. hivatalosoljai állásra a győri törvényszéknel ápril 12-ig; allegyési állásra a tordai kir. ügyésznél 2 hét alatt; I. oszt. postamesteri állásra Cserenkén márkíns 29-ig; — III. oszt. postamesteri állásra Margitfalván március 29-ig; — III. oszt. postamesteri állásra Izbistén március 29-ig.

TAJEKOZTATO. Elismert kítő hazai gyártmány! 1600 gözcséplőkészlet üzemben! CZIM: ELSŐ MAGYAR gazdasági gépgyár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, KÜLSŐ VÁCI-UT 7. SZÁM. Gőzcséplőkészletek 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lőerejük. Magánjárók (uti mozdonyok.) Márjuk minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készség- adunk kimerítő és felvilágosító választ. Árjegyzék kívánatra díjmentesen küldetik.

Időjelzés.

— Az Oroszgaszagi Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, március 15

Európa keleti felét összefüggő magas nyomás borítja, amelynek zart maximuma Közép-Oroszországot borítja, nyugaton pedig az atlanti Océánról egy depresszió nyomul be lassan a kontinensre.

Az íós túlyomórán száraz, kevés csapadék csak szórányosan volt, jobbra délen és az előnyomuló depresszió területén, ahol ma is esik.

A hőmérséklet nem változott lényegesen. Nálunk az északioldati és keleti megyékben volt elő, egyébt az idő száraz és ma jobbra felhőtlen.

A hőmérséklet tegnap átmenetileg gyengén süllyedt. Küldés: Egyelőre enyhe és száraz idő várható. Később nyugatról terjeszkedő borulás és eső valószínű.

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Danube, Tisza, Maros, Száva, Dráva, Rába, Vág, Mura, Sztáva, Szamos, Krassna, Latorca, Laborca, Ung), date (Márc. 14. 10. m 6 t or), and water level (e.g., 1.20 1.0, 0.00 0.00, 0.14 0.43, etc.).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 16-án.
Rigoletto.
 Opera 4 felvonásban, zenéjét szerzette Verdi. Szövegét írta Piave, fordította Nádasdy.
 Személyek:
 Mantua hercege Broulik Borsos Dalmoki
 Rigoletto Takáts Marulo Ney B.
 Gilda Blätterbauer Ceprano gróf Kornai
 Sparafucile Szendrői Ceprano grófné Payer
 Magdalena Semsey Giovanna Berts
 Monterona Ney D. Porkoláb Strósz
 Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 16-án.
 Új betanulással először:
Demimonde.
 Színmű 5 felvonásban. Írta Dumas Sándor. Ford. Felek Miklós.
 Személyek:
 Nanjat Rajm. Mihályfi Teango báróné Lánczy
 Jani Olivér Nádai Santiszne Hettyei
 Tonerling Ujházi Verniere Szacavayné
 Richond Hetényi Sancenox Török I.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 16-án.
 Sennorita Juannita Frezzia vendégfellépésével.
 Először:
Négy menyasszony.
 Operett 3 felvonásban. Írták A. Liorat és A. Fontony. Fordította Rajna Ferenc. Zenéjét szerz. P. Lacomé.
 Személyek:
 Pinsonnet Palásthy Izidor Kalocsay
 Cyclamen Margó Justin Somogyi
 Gnavausus Boross Anatole Iványi
 Micheline Ledofsky De Porto-Rico Szilágyi
 Nini Soltész De Douzy Fűrédi
 Parisio Fejyvessey Mitouflet Giróth
 Lisa Aranyosy Briquemolle Mátray
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kecsuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VISSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 16-án.
Ocskay brigádéros.
 Színmű prólogussal, 4 felv. írta Herceg Ferenc.
 Személyek:
 Ocskay László Fenyvesi Delli
 Tisza Dóra Csillag T. A. palóc Szörényi
 Tisza Jutka Nőgrádi Szörényi Gyöngyi
 Fyner Hegedűs Tarics Bihari
 Ozeróczy Kazalicsky Ocskay Sándor Tapolczai
 Jávorka Góth Königsseg Balassa
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 16-án.
A modell.
 Operette 3 felvonásban. Írták Leon Viktor és Held Lajos. Fordították Ruttkai György és Makai Emil. Zenéjét szerzette Suppe Ferenc.
 Személyek:
 Coletta Bárdy G. Nicolo Kovács
 Silla Kecsényi Cava Ujvári
 Stella Harma Madriní Douli
 Stiro Németh Martinezza Erdélyi
 Tantini Kenedich
 Kezdeté 7 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Szombat, 1901. március hó 16-án.
Wilmann E. tanár telepatikus előadása.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 16-án.
Március idusán.
 Költmény. Írta Szentmiklósi József.
 Utána:
Szabadság ünnepe.
 Színmű 3 felvonásban. Írta Kozma Andor.
 Végül:
A főtáji szüret.
 Melodráma. Írta Szentmiklósi. Zenéje Somló E.-től.
 Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Szombat, 1901. március hó 16-án.
Ármány és szerelem.
 Szomorújáték 4 felvonásban. Írta Schiller F.
 Személyek:
 Walter Dakó Lady Milford Hettyei
 Ferdinand Berégi Wurm Gyenes
 Kalb Nádai Miller Vizvári
 Luiza Molnár R. Milerné Györgyné
 Kezdeté 7 órakor.

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
 Pénztárnyitás 7-kor. Kezdeté 8-kor.
 Új felléptek! Ma: Új felléptek!
 Szenczácós!
Miss CHARMION
 az 6 átváltó jelenetében a trapéz.
 Felülmúlhatatlan! A legjobb ícomítás!
Mr. JUDGE ALASKA
 az 6 kitérően idomított tengeri fókával.
Hansen Dagmar Dante-csoport
 a dán szépség a fenomenális táncemberek.
The Arley's The Freyors
 kórikus bicyclisták. a legjobb kézi akrobaták.
Tipp-Topp hármas
 eredeti angol énekesnők és táncosnők.
Eredeti! Hamis orvosok. Eredeti!
 Főhózat 1 felvonásban. Armin Józseftől.
 Holnap vasárnap a hó 17-én, d. u. 3 kor nagy jótékony előadás, mérsékelt helyárakkal, a „Budapesti” jótékonyági-egylet javára, az új műsorral. Csütörtök, március hó 21-én: Antropo Károly karmester Jutalomjátéka, az estélyen csak egyzari vendégjátéka. Gököner Jozsefnának, a bécsi Józsefvárosi népszínház-ból és az új márciusi műsor.
 Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytűzsdéjében, Károly-körút 26., tőzsde Andrássy-ut 26. és 38. sz. alatt ugyint a Somossy Mulató-pénztáránál.

FOLIES CAPRICE.
 Ma:
„Gebrüder Zifferblatt”
 Ezt megelőzi:
„Fogat-fogért”
 és
Ehebruch oder nicht?
Jászay Mimi
 a kitérő énekesnő fellépés.
 Cigányzene reggeltől 5 óráig a pompás télikertben.

Kész férfiruhák,
 az általánosan elismert legjobb minőségben

GROSSMANN S.
 férfiszabónál kaphatók
BUDAPEST,
 Deák Ferenc- és Bécsi-utca sarkán.
 Méret szerint dus választékban legfinomabb bel- és külföldi kelmékben.

Petánovits
„Metropole-szálloda”
 VII. kerület, Kerepesi-ut 55. szám.
 Ma nagy hangverseny
Pongrácz Lajos
 kolozsvári zenekara által.

Petánovits
„Metropole-szálloda”
 VII. kerület, Kerepesi-ut 55. szám.
 Ma nagy hangverseny
Pongrácz Lajos
 kolozsvári zenekara által.

Petánovits
„Metropole-szálloda”
 VII. kerület, Kerepesi-ut 55. szám.
 Ma nagy hangverseny
Pongrácz Lajos
 kolozsvári zenekara által.

MIRJAM.

Második bővített kiadásban, számos kiállításban és tiszteletos alakban
 Írta: Dr. Kiss Arnold, veszprémi főrabbi. Berek nyelvvelletti nők számára írott magyar nyelvű zsidó imádságos könyv. Ára: Vászonzkötésben 2 frt 50 kr. Bőrkötés 3 frt 50 kr. Csontatlanul díszes kötés 5 frt Legfinomabb bőrkötés 6 frt. Kapható: Köves Béla könyv- és papírerkereskedésében Veszprém.

Képes levelezőlapok
 a legkedveltebb budapesti színésznők
 brom-ézüst kivitteli arcképeivel díszítve.
 Páratlan szép gyűjtemény.
 Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dírt tartalmaz, ára bérmentes ajánlattal küldésel 1 frt 80 kr. (3 K. 60 fl.).
 Az őszeg beküldése után küldi a „Budapesti Napló” kiadóhivatala
József-körút 18. sz.
 Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 48 helyett 12 dírt kap.
 A.)
 Ábrányiné W. Margit
 Blaha Lujza
 Fekelné M. Flóra
 Gazi Mariska
 Gombaszögi Margit
 Jaszai Mari
 Kürty Klára
 Ligeti Juliska
 Szoyér Ilonka
 Vasquez M. grófnő
 Vizvári Mariska
 Szekely Irén.

Olcsó operák
 zongorára 2 kézre.
 Koraártek:
 Auber, Portici néma... 1.80
 Könyves és lacatos... 1.80
 Beethoven, Fidelio... 1.80
 Egmont... 1.80
 Bellini, Norma... 2.40
 Astarté... 1.80
 Perianna... 1.80
 Bololdin, Penér nő... 1.80
 Donizetti, Lucia... 1.80
 Lucia... 1.80
 Eszré leánya... 1.80
 Flotow, Martha... 3.60
 Szevella... 3.60
 Halóv, Zaidón... 3.60
 Handel, Messias... 2.40
 Haydn, Veronika... 1.80
 A négy óvszak... 1.80
 Herold, Zampa... 2.40
 Kreutzer, Granadal éji szállás... 1.80
 Leitritz, Császár és ács... 2.40
 Fegyverkövés... 2.40
 Vauzozé... 2.80
 Mendelssohn, Szentivánéji álom... 1.80
 Meyerbeer, Órdög Róbert 3.60
 Hagonok... 4.80
 Proféta... 4.80
 Afrikai nő... 3.60
 Mozart, Don Juan... 1.80
 Figaro lakodalmá... 1.80
 Titta... 1.80
 Városlátó... 1.80
 Nicolai, Wineseri vig... 1.80
 Rossini, Sevillai borbély... 1.80
 Schumann, Faust... 3.60
 Verdi, Rigoletto... 4.80
 Tevedt nő... 4.80
 Trovatore... 3.60
 Weber, Búvós vadász... 1.80
 Oberon... 1.80
 Preciosa... 1.80
 Két koronán fölött megrondolék utányétől is eszékölőlték. Kisebb rendelésnél az őszeg és 20 fl. portékótság előre küldend' be.
 Kapható Lampel Róbert (Wodaner F. és Fiala es. és kir. udvari könyv- és zeneműkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

Most jelent meg!
Atlanti történetek.
 (Tizenötgye ebeszélés)
 Írta:
VIRTER FERENC.
 Ára: 2 korona.
 Kapható a „Budapesti Napló” kiosztóváltójában. Két korona és 40 fillér beküldése után portómentesen elküldjük.

Figyelemztetés! A híres MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-NÉV. A melyen nincs rajt, az nem MAUTHNERTŐL való és ha mint olyant ajánlják, tasak visszautasítani.

Jobb és megbízhatóbb gazdasági és kerti magvak
 nem léteznek, mint a minőket
 27 év óta szállít
MAUTHNER ÖDÖN
 cs. és kir. udvari magkereskedése BUDAPESTEN.
 Irodák és) VII. ker., Rottenbiller-utca 33. szám. raktárak:) (Közuti villamos megállóhely.)
 Elhárító) VI. kerület, Andrássy-ut 23. szám. (Helyiségek:) (A m. kir. Operával szemben.)
 226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldi.

Március 19-től április 15-ig.
 Az osztálysorsjáték legérdekesebb húzása.

Főnyeremény 600.000 kor.
 Sorsjegyek: egész 160, fél 80, negyed 40, nyolcad 20 korona. A legtöbb főnyereményt nálunk nyerték.
Hecht bankház
 Budapest, Ferenciek-tere 6. szám.

MAGNUSZVISELŐ SORSJEGYEK ÁRA CSAK EGY KORONA. HUZÁS MÁR 1901 ÁPRILIS 15-ÉN

20 CEG KORONA

Értéktőzsde.
 Mielőtt részvények, járadékok és egyéb értékpapírok értékelésére vagy értékelésére akar fogyni, kell, hogy előbb tájékozott legyen a vezető pénzügyesekkel szemben.
 Tájékozódva a bel- és külföldi legjelentősebb finansziókkal való 80 éves ésszerkötéséről, egy előzetes bankintézet felől, az előtt használni való eszköz részleteit előzetesen ad tájékoztatást arra nézve, miképpen kell értékpapírokat használni spekulálni. Legszigorúbb diskreció feltétel. Szívos kérdésekőrdések intézendők: Bankintézet 100 jellegű által Eckstein Bernát hírdetési irodájában Budapest, V. Fűrő-utca 4.

A hét színházi mősora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
d. u.	Francillon	A titkos rendőr	1848.	Aranylakodalom	
Vasárnap	Demimonde	A hugonották	Ocskay brigádéros	A modell	Négy menyasszony
este					

MIELŐTT OSZTÁLYSORSJEGYET VÁSÁROL

takintso meg BEIFELD BANKHÁZ kirakatát Budapest, Károly-körut 1., ott minden vevő, ha csak 1/8 sorsjegyet vesz 10 forintért, legszerencsésebb esetben 1/2 millió koronát nyerhet! Huzás már e hó 19-én! 30.000 nyeresemény! Postai megrendeléseknél szigorú titoktartás!

Intelligens izr.
családnál egy élevesen butorozott, különbözőképpen utcai szoba fűrésze használatával kiadó, esetleg teljes állással, Ugratott egy ósitosan butorozott, külön bejárattal utvari szoba szimlén kiadó. Erzsébet-körut 21 III, 20. 3314

PAPIER WLINSI
Több mint 30 esztendője csilhatatlan szer, hogy a mell bántalmait, náthát, nyakfájást, rheumatizmust, fagyagsagot a legyorsabb módon gyógyítsuk. Tessék a Wlinski nevet kérni.
Paris, 31 Rue de Seine, Paris.
Kapható Budapesten Török Józsefnél.

Országos Korona-Takarék-Pénztár
m. sz.
Budapest, Andrassy-ut 32.

Olcso hitel 6 évre!!

X. évtársulat kezdete 1901. április hó 1-én.

Fontos
kereskedőknek, iparosoknak és tőkegyűjtőknek!

1. Minden üzletrész után, a mely hetenként 1 koronával befizetendő, 2-300 kor. kölcsön igényelhető.
2. A befizetések magasabb kamatot hoznak, mint a közönséges takarékbetétek, m. p. tapasztalat szerint 6%-ot. Így tehát tőkegyűjtőknek jobb befektetést biztosítanak, mint bármely takarékbetét és célszerűbbek, minden biztosításnál, mert 6 év múlva nyereséggel együtt visszafizetésre kerülnek.
3. A heti, illetőleg havi befizetések az Országos Korona Takarékpénztárnál az üzletrész-tulajdonosoktól az intézet pénzbeszédői által díjtalanul beszédetnek, de posta-cheque utján vagy pedig az intézet pénztáránál is eszközölhető.

Özletrészjegyzések és hitel
iránti benyújtások naponta elfogadtnak az
Országos Korona-Takarék-Pénztárnál
Budapest, Andrassy-ut 32. sz.

Titkos betegségek ellen
25 évi, részben katonarozói (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható
DR. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapial rendelő intézete
Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.
A leghatványosabb hűgyesefolyásokat, legnyilvánosabb húgyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbjait
Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legjobban oiyannira fokozott és hatásában páratlan sikort
Electro-Massage vagy Psychrophor
Által, magámléseket, nőknél fehérfolyást, befecskendezés nélküli, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében bekövetkezett ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hágyeribajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig.
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárattal.
Külön váróteremek.
Lovelékre díjtalanul szemmel választottak; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Az „Angol Szabó“-hoz, Budapest, Károly-körut 12.

Figyelmeztetés!

Általánosan elismert és megtisztelő bizalomnak örvendő cégünk jó hírnevét kihasználva szándékozunk konkurrensaink közül többen a t. vevőközönség félrevezetésére cégünkhez hasonló hangzást elnevezést használni.
Midőn a t. vevőközönség figyelmét e körülményre felhívjuk, egyuttal kérjük, hogy bevásárlásainál cégünkre

Az „Angol Szabó“-hoz

Elsőrangu férfi- és gyermekruhaáruház
KÁROLY-KÖRUT 12. SZÁM
ügyelni kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel
Kohn Heilmann és fiai
Az „Angol Szabó“-hoz
Károly-körut 12, a Huszár-házzal szemben.
Földszint és első emelet.

Bőr, viaszkosvászon és Linoleum
különlegességek
GYÁRI RAKTÁRA
NEUMAYER LIPÓT
BUDAPEST.
FŐKÖZLET: VI. VÁCI-KÖRUT 1.
FIKÓKÖZLET: IV. VÁCI-UTCA 6.
LINOLEUM
SZŐNYEG-RAKTÁR
az egészségügyileg legjobbnak elismert legolesobb és legtartósabb padlófedés, pormentes, neszfogó, ruganyos, hasadék mentes és tartósabb, mint bármely más padlózat.

„Guzi“-kenőcs.
Ezzel nyilvánosan 1 évi irásból jóállást vállalko el minden nála vásárolt cipőért, melyet „Guzi“-kenőccsel naponta egyszer bekennnek, máltal a bőr elrepedése az 100 előtt ki van zárva. 1 tégely ára 40 kr. — Mindenki, ki cipőit nálem szerzi be, 1 tégely Guzi-kenőcsöt kap ingyen. — Vidéki megrendelés esetén 30 kr. postaköltséggel jár, nem megfelelőket visszavesszük és ezennel köteleztem magam a pénz visszazadni.
Férfi vix sima cipő erős kiv. kenőcs 3. —
Férfi vix betétes cipő, erős talp. elegáns 3.90
Férfi vix fűzős cipő, gavalier forma 3.50
Divatos barna v. sárga bagaria fűzős cipő 4. —
Szájon lak fűző v. cugos cipő, elegáns 4. —
Legfinomabb „box kalif“ bőr, fűző v. gom-bos cipő, legelőgásabb francia szabás 4. —
Mértéknek elegendő, ha a lábaitap harisnyában egy papliraps rajzoltatik. Kérje több száz ábrával ellátott árjegyzékemet, melyet ingyen és bérmentve küldök. — Tisztelettel
AGULÁR DÁVID FIA BUDAPEST.
Deák-tér és Király-u. sarok

STANDARD életbiztosító-társaság
Edinburghban (Angolhon.)
Alapított 1825-ben.
Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.
Korona
Évi bevétel. 28,750,000
Küizalt nyereseményrészek 150,000,000
Vagyon 230,000,000
Halálesetek folytán kifizetve 478,000,000
A Standard kötvényeknek nevezetesebb előnye:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilákkötvények. A kötvények érvényben tartása díjfitetések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.
Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Havelok gallérral 9 frt, Felöltő 9 frt, Loden-öltöny 15 frt (mindezt tisztá gyapjúból). Rothberger Jakab esász. és kir. udvari ruhaszállító, Budapest, IV. Váci-utca 6. szám.

SZIGETI LAJOS

UTÓDAI
HÉJJ és STIASZNY

szijsz, nyeregyártók és bőröndösök.
Legelőszzerűbb a minden izlésnek és árnak megfelelő, a legjobb minőségű utazó-bőröndök, kézi-, oldali-, ural- és női-táskák, berendezett és különféle betétes neeszer, vadász-tarisnyák, fegyvertokok és kazetták, kosci- és löszerszármok, női- ural- és gyermek-nyeregszerek, koszi-, lovagi- és hajtó agarász-ostorok, lovagiövesszők és botok, szivar-, szivarka- és pentárcaok monogrammal vagy címerekkel, dus vászarték lezállított árakon. Képes árjegyzék bérmentve. Tartalékos tisztéknek nyeregszerek is kölcsönözhetnek.

GUMMI-
és halbólgyag különlegességek.
valódi francia és angol gyártmány, tel-
jesen biztos és ártalmatlan. Tűnjök:
1, 2, 3, 4, 5 forintra. Pesten: m. o. o. o.
vám 130 frtől 250 frt-ig. Kapható a
Magyar Orvosi Múzeum-ban
Budapest, Kereszt-ut 32.
a Kórház-közházban szemben.
Arjegyzék ingyen, zárt borítékban.
10 frtyi megrendelésnél 20% engedmény.

Legszébb Legjobb Legelőszőbb

PAP... PAP... PAP...

1 kivehető matraccal	10.-	1 tengerifü matracs	4.50
1 rouge paplan	1.80	1 afrique	5.-
1 cachmir paplan	2.80	1 lőszár	12.-
1 astin	2.80	1 talak kőper függöny	2.-
1 atlasz cachmir	4.80	1 tunis	1.50
1 szőnyem atlasz paplan	8.50	1 gyapjú	4.50
1 fodros szőnyem atl. papl.	13.50	2 ágyl. 1 szatellertő bonret	5.50
1 jó vásson paplan lepedő	3.-	1 mir. jó futásenyeg	12.-
1 ágy	1.50	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 finallé ágylakáró pokróc	2.50	1 ágyléke L	0.80
1 gyapjú	5.50	1 tapestry ágyléke	1.50
1 jó löpökör	1.40	1 mir. jó futásenyeg	4.-
1 tőli pokróc	4.50	1 nagy miniatúri	17.50
1 szép fali szőnyeg	7.50		

GICHNER JÁNOS
paplan, matracs és kárpitosáru gyártós, szőnyeg, függöny, vas-
butor stb. nagy rakára.
Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.
Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki meg-
rendelések pontosan eszközölhetnek, nem telező árak kiserelő-
nek, vagy a déns visszatartik.

Titkos betegségek
gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legrövidebb idő alatt biztos sikerrel fertőzést és nőknél: hűgyesefolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következtelenyent, makacs lőrbajokat és az önfertőztésből támadt idepbetegségeket.
Meglepő az eredmény férfuli gyengeégnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregbék egyéneknél.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Lovelére díjtalanul választ; kívánatra gyógyszereket.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárta a lépcsőnél. Külön váróteremek.
Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 8-8-ig.

TELEFON 478.

TELEFON 478

To The English Clothing Company

Az ANGOL RUHA-TÁRSASÁG-hoz

KOCH TESTVÉREK

Elsőrangú férfi- és gyermekruha-áruház.

IV. ker. Károly-körút
26.

földszint és első emelet (Rostély-utca sarokház)

Megnyitás

A n. é. vevőközönségnek oly nagy előnyöket nyújtunk el nem ért versenyképességünk, valamint legelőnyösebb kiszolgálásunk által, hogy már a legcsekélyebb bevásárlásnál is **kézpénz takarítható meg.**

Külön szakszerű mérték-osztály.

Óriási szövet-raktár (méterenkénti eladás).

Az első napi bevételnek tíz százalékát az „ingyen kenyérkiosztás” részére adományozzuk.

Kivonat a férfi- és fiu-ruhák árjegyzékéből.

- Divatos felöltők**
minden elgondolható színben 8 firtól.
- RAGLAN,**
divatos ujjas és zsebszással 12 firtól.
- ULSTER**
legujabb felöltő 14 firtól.
- NADRÁG**
angol cheviotból 4 firtól.
- Fiu-felöltők**
minden faconban 7 firtól.
- Fiu-öltöny,**
divatos szabás 6 firtól.
- Kerékpár-öltöny**
7 firtól.
- Kamgarn-öltöny**
10 firtól.

A legolcsóbb szabott ár minden darabon látható.

Kivonat a gyermekruha-árjegyzékéből.

- Tavaszi felöltő**
rövid alakra 5 firtól.
- Izléses gyermek. costum**
3 firtól.
- Egges rövid fiu-nadrág**
1 firtól.
- Diszes costum**
dupla gallerral 5 firtól.
- Iskola-öltöny**
4 firtól.
- Fiu-öltöny**
rövid nadrággal, 7 firtól.
- Gyermek-Havelock**
5 forint.

A legolcsóbb szabott ár minden darabon látható.

KATAPHORESE. ÚJ GYÓGYMÓD!

Főhímlhatatlan gyógyhatású ideg-, nem-, bőr-, vérbetegségek és gyengeségi állapotok, impotentia gyökere gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorarium teljes gyógyulást után fizethető. Elsőrendű intézet mintaszéri gyógytermeivel.

Budapest, Teréz-körút 41. I. em.

Dr. Mitzger Tivadar
személyes vezetése alatt nyitva egész nap.
Levelekre díjtalanul választ.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

gyökere, fás és sima zöld. Európai gyökere és sima némes veszők szokványosságban, fajtisztán, teljes jóállással, a legkiválóbb bor- és cseresznyefajták elszállított árákon.

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetnek. Ezen katalógus megismerése minden birtokosnak igen érdekes és hasznos, mert megismeri a legújabb és legkiválóbb szőlőoltványokat, melyek a gazdaság nagy szolgálatát tesznek.

ÉLŐKERÍTÉS

(Előszóvny)

Gleditsia koronátívá, kirsztatívá vagy tülkölő-pólyfú valamennyi sóvnyóvny között legelő. Gyorsan fejlődik, nem esmetők, mint akác, orgona stb. sűrű, izmos 15-25 cm. Ágcs töviseivel ember és bármilyen állatnak ellentáll. Földön szilárdan díszlik. Szőlő, kertek, legelők, udvarok, macskák, temetők stb. körülkerítéséhez főhímlhatatlan, legolcsóbb örökös sóvnyó középső. Ezer darab esmető ára 6 firtól, 200 méterre. Minden megrendeléshez rajzokkal ellátott útmutatót küldetnek és legelői utasítás mellékelnek.

Magvak 20 firt, 10 kiló 5 firt. Ismertető árjegyzék ingyen és bérmentve.

Cím: „Ermelléki első szőlőoltvány-telep” Nagy Gábor, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

MA SELYEM-VÁSÁR

Ponges-selyem mtrje **68** kr.
a legdivatosabb pasztell színekben.

Armure-selyem mtrje **75** kr.
a legdivatosabb sima színekben.

Sima Liberty-selyem mtrje **85** kr.
minden létező színnyálalatban.

Weiner Mátyás
divatáruházában
BUDAPEST, Andrássy-ut 3. sz.
Ninták vidékre ingyen és bérmentve.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London SW.

Valódi zagoriai mellszörp.

Kellően vendő szer felöltöknél és gyermekknél. Görcsös, fülledt és akadozó köhögés, tüdőhurut, elnyálkásodás és minden mellbetegség ellen. Képetet előmozdítja. Egy üveg 3 kor. 30 ml. előleges beküldésével kapható

Thierry A. Balsam-gyára
Pregrada, Rabitch-Sauerbrun mellett.
Tosok vizgálat az üveg záró kupa-
kon belenyomott óguro: Thierry A.
orvany gyógyszerárta.
Kapható Budapesten: Török József,
Dr. Egger Leo és J. gyógyszerár-
talan.

Hottter absorbinolja. Kosmetikai mosóvíz levaknak.

HOTTTER ABSORBING

1/1 üveg 12 Kor., 1/2 üveg 7 Kor.
Eltávolít minden kintővet és elsziro-
sít, anélkül, hogy a szőr tönkremenne.
Erdősi a megáradott és gyenge iz-
mokat, előállítja és tönkrezi az izmo-
kon levő dudorodásokat és megátolja
a gyulást, különösen kiváló póknál,
csülökgyanagnál, patájánál, vastag
lértéknei, induroroknál, vastag bűty-
köknél, dagasztoknál, a hol azok fol-
lépnek, eltávolítja a térdremegést és
gyógyít minden szurdást.

Főraktár:
„Apotheke zum heiligen Josef“
WIEN,
XII.2., Schönbrunnstrasse 184 K.
Raktárak jobb gyógyszerárakban
és drogueriákban.

Magyarországi részlete: Budapest: Török József, Király-u. 12. Dr. Dudai Emil, IV., Váci-
ház-tér 7. Bayer Antal, VI., Andrássy-ut 84. Baditz Róbert, VIII., József-körút 64. Kapható
gyógyszerárakban és drogueriákban.

A legolcsóbb szabott árak!

Wolf Jakob
férfi- és fiuruha nagyáruház
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 22.
(a kereskedelmi bank mellett).

Saját készítményü

Tavaszi- és nyári divat öltönyök a legdivatosabban elkészítve	12 firtól feljebb
Felöltők	12 " "
Jaquet- és Fer. József öltönyök	25 " "
Ulsterek	15 " "
Raglan	20 " "
Tavaszi- és nyári nadrágok	4 " "
A legdiv. selyem mellény különlegességek	4 " "

Legnagyobb választék valódi angol, francia és honi szövetekben. — Mérték szerinti megrendelések 24 óra alatt pontosan eszközöltetnek.

A legolcsóbb szabott árak!

Alapított 1887. Alapított 1887.

Állandó nagy butor-kiállítás.

Kizárólag csak magyar műipartermékek, melyeknek a valódiságáért kezeskedünk, ugyintón saját készítményü kárpított butorainkat a n. é. butorvásárló közönség b. nygolmába ajánljuk. Dus vá-
laszték található szilárd és modern stíli háló-, ebédlő-, férfi-szoba és szalon-berendezésekből,
valamint bármely egyes butordarabokból, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt
főhímláló olesó árákon. Kérjük az igen t. közönséget saját érdekekben ezen kedvező alkalom főhímlálni
és szükséges butordarabjait nálunk beszerezni. Április hó végéig eladás alá kerülnek az eddig mintá-
darabokból szolgáló szalon és uriszoba garnitúrák 20%-al olesóbb árákon, valamint több háló- és ebédlő-
berendezés, t. vevőink b. figyeimét ezen kedvező alkalomra különösen felhívjuk. Hazafias tisztelttel
PATYI TESTVÉREK kizárólag csak VIII., Ezerpesi-ut 9a.
Pannónia-szálló mellett.

Nagy butor-album 1 korona beküldése mellett levéljegyekben bérmentve.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 6 fill.

PRÓHIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges belyeget kell mellékelni. Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... apró hirdetések és értesítések... apró hirdetések...

Breuer nővérek... Breuer nővérek... Breuer nővérek...

Engelmann Mór... Engelmann Mór... Engelmann Mór...

Franko Pál... Franko Pál... Franko Pál...

Eckstein Bernát... Eckstein Bernát... Eckstein Bernát...

Fischer J. B... Fischer J. B... Fischer J. B...

Zelbauer A. V... Zelbauer A. V... Zelbauer A. V...

Haasenstein és Vogler... Haasenstein és Vogler... Haasenstein és Vogler...

Leopold Gyula... Leopold Gyula... Leopold Gyula...

Messe Rudolf... Messe Rudolf... Messe Rudolf...

Mezei Antal... Mezei Antal... Mezei Antal...

Schwarz József... Schwarz József... Schwarz József...

Tenczer Gyula... Tenczer Gyula... Tenczer Gyula...

Sikray Samu... Sikray Samu... Sikray Samu...

Kernberg Rozália... Kernberg Rozália... Kernberg Rozália...

Uj Nagel Ottó... Uj Nagel Ottó... Uj Nagel Ottó...

Nemetes A. J... Nemetes A. J... Nemetes A. J...

Rohoncz Hanna... Rohoncz Hanna... Rohoncz Hanna...

Szántó Mór... Szántó Mór... Szántó Mór...

Szponyri V... Szponyri V... Szponyri V...

Tóldi Lajos... Tóldi Lajos... Tóldi Lajos...

Zipser és König... Zipser és König... Zipser és König...

Benda József... Benda József... Benda József...

Blockner J... Blockner J... Blockner J...

Deutch Miksa... Deutch Miksa... Deutch Miksa...

Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab...

Goldgruber Mór... Goldgruber Mór... Goldgruber Mór...

„Hors concours“... „Hors concours“... „Hors concours“...

Édes 21... Édes 21... Édes 21...

Előbbi két... Előbbi két... Előbbi két...

Lakást keresek... Lakást keresek... Lakást keresek...

Bonno... Bonno... Bonno...

Jószágkezelő... Jószágkezelő... Jószágkezelő...

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

Ügyes... Ügyes... Ügyes...

KINÁLAT... KINÁLAT... KINÁLAT...

Privát kutató... Privát kutató... Privát kutató...

Bonno vagy házi... Bonno vagy házi... Bonno vagy házi...

Gyógyszertár... Gyógyszertár... Gyógyszertár...

Házhoz... Házhoz... Házhoz...

Zongoramester... Zongoramester... Zongoramester...

Rohoncz Hanna... Rohoncz Hanna... Rohoncz Hanna...

Szántó Mór... Szántó Mór... Szántó Mór...

Szponyri V... Szponyri V... Szponyri V...

Tóldi Lajos... Tóldi Lajos... Tóldi Lajos...

Zipser és König... Zipser és König... Zipser és König...

Benda József... Benda József... Benda József...

Blockner J... Blockner J... Blockner J...

Deutch Miksa... Deutch Miksa... Deutch Miksa...

Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab...

Goldgruber Mór... Goldgruber Mór... Goldgruber Mór...

„Hors concours“... „Hors concours“... „Hors concours“...

Édes 21... Édes 21... Édes 21...

Előbbi két... Előbbi két... Előbbi két...

Lakást keresek... Lakást keresek... Lakást keresek...

Bonno... Bonno... Bonno...

Jószágkezelő... Jószágkezelő... Jószágkezelő...

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

Ügyes... Ügyes... Ügyes...

KINÁLAT... KINÁLAT... KINÁLAT...

8 darab... 8 darab... 8 darab...

Olcsó telkek... Olcsó telkek... Olcsó telkek...

Olcsó lakások... Olcsó lakások... Olcsó lakások...

Kiadó szoba... Kiadó szoba... Kiadó szoba...

Uj Potó... Uj Potó... Uj Potó...

A ki béredít... A ki béredít... A ki béredít...

Kerékpárokat... Kerékpárokat... Kerékpárokat...

Angol-francia... Angol-francia... Angol-francia...

Szépen... Szépen... Szépen...

Butor... Butor... Butor...

Jó forgalmu... Jó forgalmu... Jó forgalmu...

Két elegáns... Két elegáns... Két elegáns...

Kitűnő házikost... Kitűnő házikost... Kitűnő házikost...

Egy érettségizett... Egy érettségizett... Egy érettségizett...

Csinosan... Csinosan... Csinosan...

Csinosan... Csinosan... Csinosan...

Két csinosan... Két csinosan... Két csinosan...

Vászon... Vászon... Vászon...

Rövid zongora... Rövid zongora... Rövid zongora...

Negyedik... Negyedik... Negyedik...

Almatárságnak... Almatárságnak... Almatárságnak...

Nem kell jónő... Nem kell jónő... Nem kell jónő...

Budán... Budán... Budán...

Butor... Butor... Butor...

Mazolomunkákat... Mazolomunkákat... Mazolomunkákat...

Dolány tőzsde... Dolány tőzsde... Dolány tőzsde...

Olcsó lakások... Olcsó lakások... Olcsó lakások...

Kiadó szoba... Kiadó szoba... Kiadó szoba...

Uj Potó... Uj Potó... Uj Potó...

A ki béredít... A ki béredít... A ki béredít...

Kerékpárokat... Kerékpárokat... Kerékpárokat...

Angol-francia... Angol-francia... Angol-francia...

Szépen... Szépen... Szépen...

Butor... Butor... Butor...

Jó forgalmu... Jó forgalmu... Jó forgalmu...

Két elegáns... Két elegáns... Két elegáns...

Kitűnő házikost... Kitűnő házikost... Kitűnő házikost...

Egy érettségizett... Egy érettségizett... Egy érettségizett...

Csinosan... Csinosan... Csinosan...

Csinosan... Csinosan... Csinosan...

Két csinosan... Két csinosan... Két csinosan...

Vászon... Vászon... Vászon...

Rövid zongora... Rövid zongora... Rövid zongora...

Negyedik... Negyedik... Negyedik...

Almatárságnak... Almatárságnak... Almatárságnak...

Nem kell jónő... Nem kell jónő... Nem kell jónő...

Budán... Budán... Budán...

Butor... Butor... Butor...

Közép-osztály... Közép-osztály... Közép-osztály...

Ferenc József-kiadó... Ferenc József-kiadó... Ferenc József-kiadó...

Cimbalom... Cimbalom... Cimbalom...

Varga Pál... Varga Pál... Varga Pál...

Uj Potó... Uj Potó... Uj Potó...

A ki béredít... A ki béredít... A ki béredít...

Kerékpárokat... Kerékpárokat... Kerékpárokat...

Angol-francia... Angol-francia... Angol-francia...

Szépen... Szépen... Szépen...

Butor... Butor... Butor...

Jó forgalmu... Jó forgalmu... Jó forgalmu...

Két elegáns... Két elegáns... Két elegáns...

Kitűnő házikost... Kitűnő házikost... Kitűnő házikost...

Egy érettségizett... Egy érettségizett... Egy érettségizett...

Csinosan... Csinosan... Csinosan...

Csinosan... Csinosan... Csinosan...

Két csinosan... Két csinosan... Két csinosan...

Vászon... Vászon... Vászon...

Rövid zongora... Rövid zongora... Rövid zongora...

Negyedik... Negyedik... Negyedik...

Almatárságnak... Almatárságnak... Almatárságnak...

Nem kell jónő... Nem kell jónő... Nem kell jónő...

Budán... Budán... Budán...

Butor... Butor... Butor...

Copying... Copying... Copying...

Office... Office... Office...

Yost-irógép... Yost-irógép... Yost-irógép...

Varga Pál... Varga Pál... Varga Pál...

Uj Potó... Uj Potó... Uj Potó...

A ki béredít... A ki béredít... A ki béredít...

Kerékpárokat... Kerékpárokat... Kerékpárokat...

Angol-francia... Angol-francia... Angol-francia...

Szépen... Szépen... Szépen...

Butor... Butor... Butor...

Jó forgalmu... Jó forgalmu... Jó forgalmu...

Két elegáns... Két elegáns... Két elegáns...

Kitűnő házikost... Kitűnő házikost... Kitűnő házikost...

Egy érettségizett... Egy érettségizett... Egy érettségizett...

Csinosan... Csinosan... Csinosan...

Csinosan... Csinosan... Csinosan...

Két csinosan... Két csinosan... Két csinosan...

Vászon... Vászon... Vászon...

Rövid zongora... Rövid zongora... Rövid zongora...

Negyedik... Negyedik... Negyedik...

Almatárságnak... Almatárságnak... Almatárságnak...

Nem kell jónő... Nem kell jónő... Nem kell jónő...

Budán... Budán... Budán...

Butor... Butor... Butor...

Aki... Aki... Aki...

lakást keres a... lakást keres a... lakást keres a...

vagy kiadó... vagy kiadó... vagy kiadó...

lakása... lakása... lakása...

van... van... van...

Aki... Aki... Aki...

lakást keres a... lakást keres a... lakást keres a...

vagy kiadó... vagy kiadó... vagy kiadó...

lakása... lakása... lakása...

van... van... van...

Aki... Aki... Aki...

személyzetet a... személyzetet a... személyzetet a...

keres vagy... keres vagy... keres vagy...

hely nélkül... hely nélkül... hely nélkül...

van... van... van...

Aki... Aki... Aki...

valamit venni... valamit venni... valamit venni...

vagy eladni... vagy eladni... vagy eladni...

akar... akar... akar...

stb. stb... stb. stb... stb. stb...

Aki... Aki... Aki...

valamit venni... valamit venni... valamit venni...

vagy eladni... vagy eladni... vagy eladni...

akar... akar... akar...

stb. stb... stb. stb... stb. stb...

Aki... Aki... Aki...

valamit venni... valamit venni... valamit venni...

vagy eladni... vagy eladni... vagy eladni...

akar... akar... akar...

stb. stb... stb. stb... stb. stb...

Apró hirdetések... apró hirdetések... apró hirdetések...

Breuer nővérek... Breuer nővérek... Breuer nővérek...

Engelmann Mór... Engelmann Mór... Engelmann Mór...

Franko Pál... Franko Pál... Franko Pál...

Eckstein Bernát... Eckstein Bernát... Eckstein Bernát...

Fischer J. B... Fischer J. B... Fischer J. B...

Zelbauer A. V... Zelbauer A. V... Zelbauer A. V...

Haasenstein és Vogler... Haasenstein és Vogler... Haasenstein és Vogler...

Leopold Gyula... Leopold Gyula... Leopold Gyula...

Messe Rudolf... Messe Rudolf... Messe Rudolf...

Mezei Antal... Mezei Antal... Mezei Antal...

Schwarz József... Schwarz József... Schwarz József...

Tenczer Gyula... Tenczer Gyula... Tenczer Gyula...

Sikray Samu... Sikray Samu... Sikray Samu...

Kernberg Rozália... Kernberg Rozália... Kernberg Rozália...

Uj Nagel Ottó... Uj Nagel Ottó... Uj Nagel Ottó...

Nemetes A. J... Nemetes A. J... Nemetes A. J...

Rohoncz Hanna... Rohoncz Hanna... Rohoncz Hanna...

Szántó Mór... Szántó Mór... Szántó Mór...

Szponyri V... Szponyri V... Szponyri V...

Tóldi Lajos... Tóldi Lajos... Tóldi Lajos...

Zipser és König... Zipser és König... Zipser és König...

Benda József... Benda József... Benda József...

Blockner J... Blockner J... Blockner J...

Deutch Miksa... Deutch Miksa... Deutch Miksa...

Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab...

Goldgruber Mór... Goldgruber Mór... Goldgruber Mór...

„Hors concours“... „Hors concours“... „Hors concours“...

Édes 21... Édes 21... Édes 21...

Előbbi két... Előbbi két... Előbbi két...

Lakást keresek... Lakást keresek... Lakást keresek...

Bonno... Bonno... Bonno...

Jószágkezelő... Jószágkezelő... Jószágkezelő...

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

Ügyes... Ügyes... Ügyes...

KINÁLAT... KINÁLAT... KINÁLAT...

Privát kutató... Privát kutató... Privát kutató...

Bonno vagy házi... Bonno vagy házi... Bonno vagy házi...

Gyógyszertár... Gyógyszertár... Gyógyszertár...

Házhoz... Házhoz... Házhoz...

Zongoramester... Zongoramester... Zongoramester...

Rohoncz Hanna... Rohoncz Hanna... Rohoncz Hanna...

Szántó Mór... Szántó Mór... Szántó Mór...

Szponyri V... Szponyri V... Szponyri V...

Tóldi Lajos... Tóldi Lajos... Tóldi Lajos...

Zipser és König... Zipser és König... Zipser és König...

Benda József... Benda József... Benda József...

Blockner J... Blockner J... Blockner J...

Deutch Miksa... Deutch Miksa... Deutch Miksa...

Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab... Weitzenfeld Jakab...

Goldgruber Mór... Goldgruber Mór... Goldgruber Mór...

„Hors concours“... „Hors concours“... „Hors concours“...

Édes 21... Édes 21... Édes 21...

Előbbi két... Előbbi két... Előbbi két...

Lakást keresek... Lakást keresek... Lakást keresek...

Bonno... Bonno... Bonno...

</